

VOZIČKÁR

telesné postihnutie je pre život handicap, ale nesmie byť výhovorkou

1/2/2011
september 2011

**ČINNOSŤ
ORGANIZÁCIE
VOZIČKÁROV A SZTP**

SZTP informuje

KROP
Kompenzačné-zdravotné
Pomôcky

**SOCIÁLNO PRÁVNA
PORADŇA**

PÍŠETE NÁM

ŠANCA

KULTÚRA - ŠPORT

**SPOLOČENSKÝ, INFORMAČNÝ A ZÁBAVNÝ
BULLETIN O KVALITE ŽIVOTA
ŤAŽKO TELESNE POSTIHNUTÝCH A VOZIČKÁROV
PRE VŠETKÝCH ZÁUJEMCOV**

• Je spoločenský informačný a zábavný bulletin o živote telesne a ťažko telesne postihnutých pre všetkých záujemcov.

• Za podpory MPSVaR SR vychádza nepravidelne, podľa možnosti a potreby.

• Ročník XX.

• Vydáva Republiková špecifická organizácia SZTP ťažko telesne postihnutých a vozíčkárov, Ľ. Okánika 6a, 94901 NITRA.

• Adresa redakcie: Viliam FRANKO, 951 77 Kostolany pod Trábečom 110, TEL/FAX: 037/6317219; 0905988510;

E-mail: franko.viliam@gmail.com;

Kontakt na organizáciu:.

TEL./FAX: 037/7335 100; 0905 988510;

E-mail: franko.viliam@gmail.com;

annahomolova@azet.sk

Doména: www.vozickari.sk;

Zodpovedný redaktor: Viliam Franko;

• Redakčná rada: V. Franko, Bc. Jaroslav Sersen Bc. J. Miho, A. Homolová, B. c. Ladislav Kollár, Mgr. Nina Dragúňová, Eva Szegényová

• Sadzba a tlač: APRINT, s.r.o., Žiar nad Hronom

• Korektúra: E. Franková.

• Inzercia sa prijíma priamo na adrese organizácie.

• Časopis Vozíčkar je nepredajný, zasiela sa členom organizácie a podľa nutnosti každému, kto o časopis požiada.

• Distribúcia: Poštou rozosiela Republiková špecifická organizácia SZTP v Nitre.

OBSAH

O dobrovoľníctve PhDr. Bundzelová Katarína	2
Činnosť organizácie.....	3
Bio-psycho sociálny model.....	6
Medzinárodný deň ZP v NRSR.....	8
Sociálna rehabilitácia	17
Medzinárodný deň so ZP v Šamoríne ..	19
Sociálno - právna poradňa.....	21
Monitoring bezbariérovosti v Nitre.....	23
Šanca	26
Bariéry.....	27
Píšete nám	37
Šport	47

Číslo účtu: SŠS Nitra 0031245852/0900
IČO: 35606487

Registrácia časopisu: EV 2863/08

➤ Na snímke V. Franka je Bohuš Čabák, ktorý na pretekoch vozíčkárov v love rýb v Štúrove chytil krásneho 68 cm kapra.

Svätá zem

Dostal som ponuku, ktorá sa veru neodmieta: navštíviť Svätú zem. Od 8. do 15. marca 2011 som teda putoval po Svätej zemi, konkrétne išlo o celý Izrael, Palestínu a Jordánsko. Náhoda chcela a zariadila, že to bolo práve v čase začiatku 40-dňového pôstu, skôr by sa žiadal priliehavší výraz – v čase pokánia. Očami som nasával atmosféru krajiny, ktorou kráčal aj Ježiš Kristus. Videl som toho naozaj veľa. Počas 7 dní sme denne precestovali autobusom okolo 300 kilometrov. Mnohé obrazy krajiny sa mi natrvalo vryli do pamäti. Organizátorom púte boli samaritáni z Bratislavy. Spolu sa na nej zúčastnilo 46 pútnikov z takmer celého Slovenska, z toho 7 vozíčkárov. Takéto zloženie zo Slovenska ešte vo Svätej zemi určite nebolo... Po prvý raz som videl naozajstnú púšť v Jordánsku, nádherný kaňon v meste Petra, potom rieku Jordán, čiže miesto, kde svätý Ján pokrstil Pána Ježiša. Samozrejme, navštívili sme aj Jeruzalem, mesto troch svetových náboženstiev – kresťanstva, judaizmu a islamu. Prešli sme tiež Krížovú cestu (Via Dolorosa), na Golgotu k Bazilike Božieho hrobu. Prvú noc účastníci našej nezabudnuteľnej púte spali v meste narodenia Pána Ježiša, v Betleheme. Potom sme navštívili Baziliku Narodenia Ježiša Krista, ako aj jedno z

najstarších miest na svete – Jericho. V Kafarnaume sa nemohol obísť dom svätého Petra, navštívili sme aj Nazareta, samozrejme, horu Tábor – miesta premenenie Pána – , odkiaľ je úchvatný pohľad na zasľúbenú zem. Nemohli sme obísť ani miesto narodenia Jána Krstiteľa Ein Karem, horu Blahoslavenstiev, boli sme pri Mŕtvom mori, ktoré je 400 m hlbšie ako hladina oceánu... Tých miest, ktoré sme navštívili, bo- lo ešte ďaleko viac. Naozaj je pravda to, čo sa hovorí: lepšie je raz vidieť, ako stokrát počuť. My, kresťania, by sme mali navštíviť Svätú zem aspoň raz v živote. Isteže, cesta do Svätej zeme nie je jednoduchá, skôr naopak; aj my sme museli až príliš často prechádzať rôznymi zložitými a krajne nepríjemnými kontrolami z izraelskej časti do palestínskej.

Naozaj veľmi často si spomínam na zážitky odtiaľ, spomienky sa oživlia, keď si človek pozrie fotografie, DVD.

JÁN MIHO

Zmysel dobrovoľníctva v živote človeka s postihnutím

(Osobné svedectvo)

Ako už mnohí iste viete, Európska komisia vyhlásila rok 2011 za Európsky rok dobrovoľníctva. Rozmýšľala som, čo by som k tejto téme niečo zaujímavé napísala. O dobrovoľníctve vo všeobecnosti už bolo popísaných množstvo článkov a preto som sa rozhodla pre osobné svedectvo. Svedectvo o tom, aký význam a zmysel malo vykonávanie dobrovoľníckej činnosti v mojom živote. Druhým dôvodom

Dobrovoľníci zo Slovenského zväzu telesne postihnutých.

bolo, že doterajšia spoločenská prax v mnohom prispela k tomu, že ľudia so zdravotným postihnutím sa odučili otvorene hovoriť o svojich životoch, o problémoch ktoré majú, aby u ostatnej populácie nevyvolávali pocity ľútosti. Okrem tých najaktívnejších málo prezentujú svoje danosti, schopnosti a chuť podujat' sa k niečomu novému, čo je prvým predpokladom rovnocenného dialógu s okolím a vzájomného obohacovania. I preto som sa rozhodla napísať príspevok o tom, ako mi dobrovoľníctvo v živote pomohlo pri prekonávaní telesného hendikepu.

Volám sa Katarína Bundzelová. Na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce v Trnave som ukončila doktorandské štúdium na Katedre dobrovoľníctva. Vo svojej diplomovej práci som sa zameriavala na dobrovoľníctvo mladých ľudí z pohľadu sociálnej prevencie a aj v svojej dizertačnej práci som sa venovala problematike dobrovoľníctva, a to z pohľadu ľudí so zdravotným postihnutím. Zisťovala som či sa ľudia so zdravotným postihnutím u nás zapájajú do dobrovoľníckej činnosti a čo dobrovoľníctvo pre nich znamená, čo im prináša, resp. v čom im pomáha. Ja sama totiž z vlastnej skúsenosti môžem potvrdiť, že dobrovoľnícka činnosť a aktivity v mojom živote priniesli mnohé zmeny a pomohli mi vyriešiť a prekonať rôzne krízové situácie, ktorými som najmä počas dospievania prechádzala a s ktorými som bojovala.

Pri písaní diplomovej práce som sa stretla s názorom autorov ktorí tvrdili, že dobrovoľníkom by mal byť: "Človek zrelý, zodpovedný, spôsobilý, ktorý môže venovať svoj čas dobrovoľnej činnosti. Okrem malých detí, môže byť dobrovoľníkom každý, kto chce pracovať v prospech druhých ľudí a je fyzicky a psychicky zdravý". S ich názorom úplne nesúhlasím. Ja sama som sa narodila ako telesne postihnutá a dobrovoľnícku činnosť som intenzívne vykonávala a podľa názoru okolia a ostatných spolu dobrovoľníkov som ju robila svedo-

mito a zodpovedne. Zároveň poznám i iných dobrovoľníkov, ktorí sú taktiež postihnutí, ale do akej miery im to postihnutie dovoľuje, sa zapájajú do dobrovoľníckych aktivít a prináša to radosť nielen im, ale i ľuďom, ktorým pomáhajú. Keďže som sa vydala a narodil sa mi synček, musela som dobrovoľnícke aktivity momentálne zanechať a začať sa venovať iným povinnostiam, ale dobrovoľníckej činnosti by som sa nechcela úplne vzdať. I keď viem, že už toľko času mať nebudem, ako keď som si užívala študentské roky, ale aspoň i do krátkodobých dobrovoľníckych činností sa rada ešte zapojím.

Keď sa tak spätne pozerám na roky, ktoré som strávila na fare v Bratislave-Rači, kde som dlhé roky pôsobila ako animátorka zisťujem, že bola to práve dobrovoľnícka činnosť a aktivity, ktoré ma naučili mnohým veciam a naučili ma i prijať moje postihnutie ako

Ďalší, mnohí dobrovoľníci zo Slovenského zväzu telesne postihnutých.

niečo celkom prirodzené čo patrí ku mne. Dobrovoľnícka činnosť mi zároveň pomohla povzniesť sa nad môj telesný hendikep, ktorý mám a nezameriavať sa len naň.

Narodila som sa s nedostatočne vyvinutou hornou končatinou. Chýbajú mi prsty a dlaň na pravej ruke. Postupne ako som dospievala, som prechádzala viacerými fázami vnútorných bojov a konfliktov. Najprv to bolo obdobie, keď som sa pýtala sama seba, prečo práve ja, prečo sa to muselo stať práve mne? Mala som strach chodiť von, medzi kamarátov, rovesníkov, bála som sa vysmievania, toho, že kamaráti ma nikdy neprijmú medzi seba, ako seberovnú. Taktiež som sa bála nadväzovať známosti s opačným pohlavím. Mala som strach, že sa nikdy nevydám, nenájdem si životného partnera a nebudem si môcť založiť rodinu, po čom som tak túžila. Najhoršie bolo na tom to, že ja sama som sa nevedela prijať taká, aká som.

A práve v tomto období najväčších otázok, kríz a pochybností v mojom živote, o tom aké bude moje miesto na tomto svete, som dostala ponuku od miestneho kňaza vo farnosti založiť a spolu so sestrou viesť spevácky krúžok pre menšie deti a venovať sa im na pravidelných stretnutiach, pripravovať pre ne program a rôzne spoločenské podujatia atď. Zo začiatku to pre mňa nebolo vôbec ľahké. Obavy z vysmievania, strach z toho, že to nedokážem mi stále „vftali

v hlave“. Toto obdobie pochybností trvalo dovtedy, kým počty detí, s ktorými sme sa stretávali, každým týždňom rástli. Na každom stretnutí bolo čoraz viac detí, bavilo ich tam chodiť. Najväčšiu radosť som mala vždy, keď sa ma deti pýtali, kedy bude už ďalšie stretnutie, že sa naň veľmi tešia. Po každej svätej omši, keď nám ľudia ďakovali ako sme s deťmi pekne spievali ma postupne upevňovali v názore a presvedčení, že naozaj mám dar pracovať s deťmi a bolo by škoda ho nevyužívať. Práve tieto začiatky, keď som vo farnosti začínala takto „dobrovoľníčiť“ boli pre mňa najdôležitejšie. Dobrovoľnícka činnosť s deťmi mi ukázala, že moje predstavy o mne sú mylné a dokážem oveľa viac ako si myslím. Čoraz zreteľnejšie som videla, že sa dokážem vyrovnáť zdravým animátorkám a nie som menejcennejšia. Dobrovoľníctvo mi pomohlo dať zo seba všetko to, čo v sebe skrývam. Využívať dary a talenty, ktoré mám. Myslím si, že keby som nemala príležitosť sa zapojiť do tejto činnosti prišla by som oveľa, nebola by som taká sebavedomá a asi by som si tak neverila.

Popri práci s deťmi s ktorými som pracovala 8 rokov, neskôr pripravovala na 1. sv. prijímanie a strávila s nimi ne jeden týždeň na letných a zimných výletoch, som sa stala členkou Charity-Rača, ktorá pôsobí v našej farnosti a je založená len na dobrovoľníckej báze. I prostredníctvom tejto práce som sa naučila ceníť si veci, ktoré v živote mám a ktoré som dovtedy brala ako samozrejmosť. Či už je to strecha nad hlavou, dostatok jedla, peniaze na ošatenie, dovolenku, či dobrá starostlivosť mojich rodičov. Zistila som, že veľa ľudí a detí toto v živote nezažíva. Cez akcie, ktoré sme zorganizovali, (ako bol napr. charitný šatník, vianočné balíčky chudobnejším rodinám, stretnutia pre mnohohodetné rodiny, či týždenný prázdninový výlet pre deti zo sociálne slabších rodín) vidím, že stále sú nové možnosti ako týmto ľuďom a deťom pomôcť. I keď často krát nebolo v našich silách úplne vyriešiť ich situáciu, snažili sme sa ju aspoň uľahčiť.

Naša farnosť vydávala každý mesiac svoj farský časopis, ktorý informoval o aktivitách, ktoré sa udiali, alebo sa ešte len budú konať vo farnosti. Snažila sa prispievať svojimi príspevkami do tohto časopisu.

Prostredníctvom dobrovoľníckych aktivít, ktoré som vo farnosti vykonávala som mohla stále nanovo hľadať nové možnosti (schopnosti), ktoré sú vo mne. Dobrovoľníctvo ma naučilo nebáť sa nových vecí, prekonávať bojovnosť, vedieť vystupovať pred ľuďmi

(často krát som moderovala kultúrne podujatia pre deti i spoločenské večery pre dospelých). Myslím si, že aj prostredníctvom týchto akcií som sa naučila vystupovať pred ľuďmi a nebáť sa prehovoriť na verejnosti. Znie to tak paradoxne, ale ja, ktorá som sa pred pár rokmi bála prehovoriť pred malými deťmi, v súčasnosti vyučujem na vysokej škole a prednášam veľkému počtu poslucháčov. Viem, že dobrovoľníctvo mi pomohlo zvýšiť moje sebavedomie (prestala som sa považovať za menejcennejšiu), ale za človeka, ktorý má takú istú hodnotu a kvalitu ako ktorýkoľvek iný človek. Dobrovoľníctvo si ma postupne formovalo, učilo zodpovednosti.

Moje zdravotné postihnutie bolo pre mňa výzvou. Buď sa prijmem taká, aká som a naučím sa s tým žiť, alebo zanevriem na seba, na život a budem si žiť len pre seba, v smútku a zatrpknutosti. Nikdy som si nemyslela, že ja budem pomáhať druhým ľuďom, robiť im radosť. Vždy som bola presvedčená, že to budem práve ja, ktorá bude potrebovať pomoc druhých, že s mojím postihom budem ako keby na okraji všetkého, čo sa bude diať. Ale to sa nestalo. Viera v Boha, dobrovoľnícka činnosť ako aj moja snaha nepoddať sa osudu ma priviedli k tomu, že som sa prijala taká, aká som a môžem povedať, že som aj svojím spôsobom rada. Pretože som si uvedomila, že každý človek je neopakovateľný a originálny a musí si sám hľadať cestu spolužitia s inými ľuďmi. Viera bola pre mňa vždy ukazovateľom cesty. Boh si ma viedol tam, kde ma chcel mať. Nakoniec si ma zavolať i do dobrovoľníckej služby. I vďaka nej som si uvedomila, že môj telesný hendikep nemôže mať v mojom živote prvé miesto, že ho treba prekonať a otvoriť oči pre iné veci, ktoré som dovtedy nevidela. Pozrieť sa okolo seba na ľudí, ktorí potrebujú moju pomoc. Uvedomila som si, že ak dávam ľuďom zo seba to, čím ma Boh obdaril, či už je to len milé slovo, úsmev, radosť (ktorá vyplýva z mojej sangvinickej povahy), iba taký život je naplnený. Iba život, ktorý žijem pre druhých, stojí naozaj za to.

PhDr. Bundzelová Katarína, PhD.

Katedra sociálnej práce

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce

sv. Alžbety, Bratislava

Rokovanie Rady Republikovej špecifickej organizácie (RŠO) SZTP ťažko telesne postihnutých a vodičárov dňa 8.júna 2011 v Nitre

Už dvadsať rokov, vždy dva krát do roka, sa členovia Rady z celého Slovenska stretávajú buď v meste pod Zoborom alebo podľa možnosti v niektorom inom meste. Aj v tomto roku na júnovom zasadnutí Rady na sekretariáte organizácie, sa rokovania zúčastnilo

10 členov Rady, menovite - Franko Viliam, Homolová Anna - tajomníčka, Húsková Anna - región Poprad, Franková Emília, Miho Ján – región Žilina, Velčic František – región Nitra, Stražancová Alena - pokladníčka, Čabák Bohuš – región

Viliam Franko, predseda organizácie.

Ružomberok, Snovák Vincent – región Orava, Peter Staník – región Nitra. Bolo konštatované, že Rada bola uznášaniaschopná.

Rokovanie podľa schváleného programu viedol Viliam Franko. Podotkol, že počas dvadsaťročného trvania organizácie sme prijali mnoho členov, členská základňa stále rástla. Je tu však fakt, že mnohí nás opustili. Žiaľ opustili nás aj členovia Rady a to menovite, MUDr. J. Krištofik, Ing. I. Rosenberg, RNDr. M. Ondrejčka, B. Očovayová, R. Chynoranský, I. Ďurík, R. Riečičiar.

Všetkým prítomným poďakoval za prácu pre organizáciu, zablahoželel k jubileu, zaželel veľa zdravia, úspechov v súkromí, aj v oblasti dobrovoľníctva.

Kooptovanie do Rady organizácie

Pani A. Homolová pripomenula, že po nebohom R. Riečičiarovi Rada musí dať návrh na kooptovanie člena do Rady organizácie, najlepšie z regiónu Trnava. Sekretariát osloví Klub vozičkárov v Trnave, aby dal návrh na kooptovanie.

2% (1,5%) z daní pre organizáciu.

Členovia Rady konštatovali, že každý člen Rady ako i člen organizácie musí byť v tomto smere, čo sa týka poukázania 2% z daní pre organizáciu, aktívny, až razantný. V tomto smere každému členovi Rady budú zo sekretariátu organizácie dodané materiály na oslovenie fyzických a právnických osôb so žiadosťou o 2% z dane. Situácia sa nesmie brať na ľahkú váhu. Predpokladá sa, že v budúcom roku to má byť len 1,5% a v ďalšom len 1% z dane. Môže sa stať, že nebude sociálna rehabilitácia, nebudú ďalšie aktivity a celkom možné, že ani organizácia... Uvádzame stránku, kde sa dajú získať potrebné tlačivá, a to www.rozhodni.sk.

Hospodárenie

Ekonómický prehľad pokladne a bežných účtov predniesla pokladníčka A. Stražancová. Materiál je dostupný na sekretariáte organizácie.

Rozpočet RŠO SZTP Nitra na rok 2011.

Predseda V. Franko uviedol, že organizácia z VÚC dotácie na činnosť nedostane a to z toho dôvodu, že nemá akreditáciu na špecializované poradenstvo a sociálnu rehabilitáciu. Rozpočet sa musí naplniť z poukázaných 2 % daní, z členských príspevkov a potenciálnych sponzorov. Na účte organizácie je veľmi málo finančných prostriedkov. V tejto súvislosti pani A. Homolová bude zamestnaná len dva dni v týždni (v utorok a stredu). Predložil sa projekt na UPSVaR v Nitre na zriadenie chránenej dielne. V konkurze bolo prihlásených asi 20 uchádzačov o túto prácu. Projekt bol úspešný. Po zrelom zvážení bola vybratá

Správu o stave účtov a pokladne predniesla pokladníčka Alenka Stražancová.

Mgr. Nina Dragúňová, ktorá vyštudovala sociálnu prácu o.i. robí aj špecializované poradenstvo. Organizácia počíta s tým, že pani Mgr. Nina Dragúňová pre organizáciu na MPSVaR obháji akreditáciu. Ak organizácia nebude mať akreditáciu, je tu nebezpečenie, že podľa zákona z VÚC nedostane žiadne financie.

Kontrolná komisia

Rada organizácie Kontrolnej komisie, jej predsedovi B.c. J. Seršénovi nariadila uskutočniť kontrolu bežných účtov, pokladňu za rok

2010 a zápis predložiť predsedovi na podpis.

20 rokov trvania organizácie

Rada navrhla požiadať SZTP o vyznamenanie a Ďakovné listy SZTP pre :

Ing. Jozefa Zolcéra – zlatú medailu, doc. Ing. Jozefovi Dvončovi, CSc., primátorovi mesta Nitra – zlatú medailu, Jánovi Oravcovi, primátorovi mesta Štúrovo – zlatú medailu, Jaroslavovi Turcerovi – zlatú medailu, Bc. Andree Roškovej – striebornú medailu, Ing. Petrovi Staníkovi – striebornú medailu, Anne Homolovej – zlatú medailu, Zlatici Velčicovej – striebornú medailu. Žiaľ pre nedostatok financií, SZTP tieto medaile nemohlo zakúpiť. Za ich dobrovoľnícku činnosť však, je im málo poďakovať.

V rámci 20. výročia vzniku organizácie sa uskutoční Slávnostná Výročná členská konferencia v Nitre, ďalej sa v decembri uskutoční Slávnostné zasadnutie Rady organizácie

Správa komisie pre životné prostredie

Monitoring AB v Nitre 22.2.2011

SZTP s finančnou podporou Úradu vlády SR realizoval projekt Monitoring bezbariérovosti a dostupnosti objektov o.i. aj v Nitre. Hlav-

Časť členov Rady, v popredí Vincent Snovák, Peter Staník a Anna Homolová.

ným cieľom projektu bolo na workshope vo februári 2011 v Nitre prezentovať výsledky získané prieskumom bezbariérovosti, pred predstaviteľmi miest a obcí, a tak zlepšiť informovanosť verejnosti, štátnej a verejnej správy o potrebách telesne a ťažko telesne postihnutých občanov. Poukázať na nedostatky a navrhnúť spôsoby riešenia pri odstraňovaní architektonických bariér.

Projekt a monitorovanie bezbariérovosti v Nitre zodpovedne uskutočnili šiesti aktivisti organizácie vozičkárov so svojimi sprievodcami a rodinami.

Prezentáciou výsledkov monitoringu sme chceli apelovať na kompetentných, na zástupcov samosprávy a štátnej správy na odstraňovanie AB, ktoré sú pre mnohých z nás neprekonateľnou prekážkou, pri celkovej realizácii zlepšenia životných podmienok vo všetkých sférach života. Výsledky monitoringu boli spracované aj do prehľadnej publikácie monitoringu v Nitre.

Menovite sa monitoringu zúčastnili:

- PhDr. Iveta Vojteková - školské zariadenia
- Ing. Peter Staník - banky, bankomaty, poisťovne
- František Velčic - inštitúcie verejnej správy
- Marián Šulka - služby- ubytovacie, stravovacie, ďalšie služby
- Anna Homolová - voľno časové aktivity
- Viliam Franko - zdravotnícke zariadenia

Informácia zo zasadnutia Rady SZTP v Relax Štúrovo

Predseda V. Franko informoval o januárovom zasadnutí RR SZTP. o.i. rokovania sa hovorilo, že právne služby pre členov sú stále žiadané, SZTP chce získať pre služby členom právnik. Ďalej v rekreačnom objekte Toliar sa má opraviť už dlhšie rozbitá rampa. Akreditáciu na špecializované poradenstvo doposiaľ získali Krajské centrá SZTP Bratislava, Nitra, Humenné.

SZTP opäť pre svojich členov pripraví Benefičný koncert

Členovia Rady – B.c.Ján Miho a Anna Mária Húsková.

(9.10.2011 a ďalší ročník Kremnickej barličky v septembri v Kremnici. Už tradíciu majú Medzinárodné dni zdravotne postihnutých, ktoré sa v tomto roku uskutočnilo v Čilistove – v Šamoríne.

Budúci rok bude pre SZTP rok Zjazdu SZTP, ktorý sa uskutoční v mesiaci máj – jún 2012. Stanovy SZTP na dnešnú dobu nevyhovujú musia sa prispôbiť terajšej legislatíve a podmienkam.

Bola zvolená Legislatívna komisia: Dr.Grajciar, Franko, Trenčíková, Ing.Vráblová a B.c.Bohuslavová.

Dobrá informácia bola, že sa zriaďujú ďalšie súpravy vlakov bez AB (Trenčín – Žilina)...

Zasadnutie Národnej rady občanov zdravotne postihnutých (NROZP)

Vláda zatiaľ pre oblasť štruktúry implementácie Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím veľa nerobí, respektíve nič sa nedeje. Musí sa dôslednejšie monitorovať implementácia Dohovoru. Sledovať dodržiavanie zákonov nielen z pohľadu rezortov, ale aj z pohľadu osôb so zdravotným postihnutím.

Zasadnutia sa tiež zúčastnili Ján Miho (z Terchovej zľava), Anna M. Húsková z Popradu a Viliam a Emília Frankovci z Kostolian pod Trábečom.

RŠO Nitra sa chce tiež zapojiť, tiež dodá podklady a poukáže na nedodržanie článkov Dohovoru.

Pripomienkovanie a sledovanie Dohovoru, čo sa plní v legislatíve, čo nie bola menovaná komisia. Do komisie boli menovaní: Pán a panie J.Miho, J.Sersén, A.M.Húsková, V.Franko A. Rošková.

Dôležitá je nominácia do Výboru pre mimovládne organizácie. Za NROZP bol navrhnutý Dr. B.Mamojka. Do Výboru pre seniorov bol

navrhnutý V.Franko, do Výboru pre rodovú rovnosť – Ing. M. Vráblová a do výboru pre vzdelávanie Mgr. Míšová.

EDF, podalo správu, že v celej EÚ sú znížené príspevky na kompenzácie. (maďarský štátny tajomník sa nezúčastnil.)

Legislatíva

NR SR schválila malú novela zákona 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia. Zmena sa dotkla peňažného príspevku na osobnú asistenciu. **To znamená, že od júla 2011** v § 22 odsek 9, sa namiesto trojnásobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu mení na sumu príjmu na štvornásobok životného minima.

Ďalej v § 23 odseku 9 sa navrhuje zrušiť povinnosť osoby s ťažkým zdravotným postihnutím vypisovať činnosti v mesačnom výkaze a tento výkaz sa zredukuje na počet odpracovaných hodín OA a potvrdenie o vyplatení príslušnej sumy osobnému asistentovi za predchádzajúci mesiac.

Navrhovaná zmena je aj v § 22 odseku 6 a to, že -50 % z priznaného počtu hodín OA môže vykonávať osoba uvedená v § 22 ods. 4, teda rodinný príslušník, najviac však 4 hodiny denne.

Ďalej pri príspevku na opatrovanie sa tiež zmenila výška sumy životného minima na 1,4. To znamená, že výška peňažného príspevku

Počas prestávky.

na opatrovanie sa zníži o sumu prevyšujúcu tento príjem.

Vydanie Vozíčkára v roku 2011.

Cestou SZTP sa na ministerstve PSVaR opäť predložil projekt na Vozíčkára. Časopis Vozíčkar sa pravdepodobne v auguste 2011 nevydá. Organizácia čaká na dotácie z MPSVaR, ktoré budú pravdepodobne najskôr v auguste.

Informácia o sociálnej rehabilitácii Ako ďalej?

O sociálnej rehabilitácii sa veľa hovorilo. Účastníci nemôžu počítať s takou dotáciou od organizácie ako doposiaľ. Účastnícke poplatky budú omnoho väčšie. Vedúci kurzov dodajú všetky potrebné materiály ohľadom uskutočnenej sociálnej rehabilitácie.

Musia sa hľadať nové bezbariérové priestory s dobrými cenovými reláciami pre potreby programu sociálnej rehabilitácie.

Rada sa uzniesla zorganizovať „plavecké preteky“ a „Preteky rybárov v roku 2011 v Štúrove“, zorganizovať Výročnú členskú konferenciu a Celoslovenský seminár k 20. výročiu vzniku organizácie v Nitre dňa 3.9.2011, ďalej pripraviť a predložiť projekty na mesto Nitra a Nitriansku komunitnú nadáciu.

Šport

Plánuje sa zorganizovať 27.10.2011 Šachový turnaj o pohár predsedu organizácie a ŠK ĽTP Nitra v Senior centre v Nitre. Ďalej spoluorganizovať 23.9.2011 Šachový turnaj Rapid v Trnave v rámci Trnavskej paralympiády.

mo

Pomôže bio-psycho-sociálny model a jednotné posudzovanie zdravotného stavu osobám so zdravotným postihnutím?

Mária Orgonášová, príspevok pre časopis "Vozičkář" – 2011

NR SR v marci 2010 ratifikovala Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý bol schválený valným zhromaždením OSN ešte v roku 2006. Podľa tohto Dohovoru zmluvné strany sú povinné zdravotne postihnutým spoluobčanom sprístupňovať služby, vzdelanie či zamestnanie, vrátane dostupnosti potrebných technológií na kompenzovanie dôsledkov zdravotného postihnutia. Základom pre účelné poskytovanie potrebných technológií a služieb je však objektívne, komplexné posúdenie stavu zdravia a funkčnej schopnosti.

Niet pochybnosti o tom, že dlhodobé fyzické, duševné, mentálne alebo zmyslové postihnutie je pre postihnutú osobu významným rizikovým faktorom nebezpečenstva upadnutia do chudoby, čo je

vyjadrené aj v preambule dokumentu OSN z r. 2006 „Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím“, kde sa v súvislosti s odôvodňovaním jeho vytvorenia a prijatia, okrem iného hovorí: „uznávajúc hodnotu terajšieho a potenciálneho prínosu osôb so zdravotným postihnutím k celkovému blahobytu a rôznorodosti ich spoločenských, a uvedomujúc si, že podpora plného užívania ľudských práv a základných slobôd osobami so zdravotným postihnutím a ich plné začlenenie povedie k prehĺbeniu pocitu spolupatričnosti a k významnému pokroku v ľudskom, sociálnom a hospodárskom rozvoji spoločnosti a k odstráneniu chudoby“.

Objektívne a komplexné posúdenie zdravotného stavu a jeho dôsledkov pre každodenný život je prvoradé a dôležité nielen z pohľadu jednotlivca, ale aj celej spoločnosti. Vykonáva sa za účelom určenia potrieb zabezpečenia príjmu pre osoby so zmeneným zdravotným stavom, určenia oprávnení a nárokov na zabezpečenie z toho vyplývajúcich kompenzačných potrieb posudzovanej osoby a tiež určenia jej možnosti ďalšieho spoločenského a podľa možnosti aj primeraného pracovného uplatnenia.

Sociálna rehabilitácia v hoteli Máj v Piešťanoch. Účastníci na prednáške o kompenzáciách ťažkého zdravotného postihnutia.

Po r. 1998 je oblasť posudkovej činnosti upravená viacerými právnymi predpismi, ktoré boli opakovane novelizované. Súbežne platné zákony posudzujú zdravotný stav podľa viac či menej odlišných kritérií, pričom ide o posúdenie zdravotného stavu u jednej a tej istej osoby. Posudkovú činnosť, u tej istej osoby na rôzne účely, vykonávajú viaceré posudkové komisie a rozhodnutia sú často poznačené subjektívnosťou členov komisií. Výkon posudkovej činnosti vykonáva štátna správa, verejná správa aj samospráva, teda posudková činnosť je v súčasnosti roztrieštená.

Lekárska posudková činnosť pre účely sociálneho poistenia (nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a úrazové poistenie) je upravená v zákone č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Stanovuje spôsob určenia percentuálnej miery poklesu schopnosti zárobkovej činnosti podľa diagnôz a stupňa trvalého zdravotného postihnutia, ktoré uvádza príloha č. 4 tohto zákona. Treba pripomenúť, že táto príloha je postavená na medzinárodnej klasifikácii chorôb (medicínsky model) a prakticky neposudzuje

zostatkové schopnosti a možnosti aktivít pri poskytnutí adekvátnych pomôcok a informačno-komunikačných technológií (IKT). Posudzovanie vykonáva Ústredie a príslušné pobočky Sociálneho poisťovne.

Osobitným inštitútom v súvislosti s posudzovaním zdravotného stavu je posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti a posudzovanie zdravotného stavu v súvislosti s priznaním choroby z povolania, vykonávané podľa č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách, súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Špecifické postavenie v oblasti posudzovania zdravotného stavu má vydávanie lekárskeho posudku podľa zákona č. 437/2004 z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia... V oblasti služieb zamestnanosti je výkon lekárskej posudkovej činnosti upravený zákonom č. 5/2004 z.z. o službách zamestnanosti.

Pre potreby poskytovania štátnych sociálnych dávok vykonávajú lekárska posudkovú činnosť úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré posudzujú dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav dieťaťa na účely poskytovania prídavku na dieťa podľa zákona č. 600/2003 z.z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 z.z. o sociálnom poistení.

Posudzovanie miery funkčnej poruchy pre účely peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia upravuje zákon č. 447/2008 z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Mieru funkčnej poruchy a stupeň zdravotného postihnutia uvádza príloha č. 3 tohto zákona. Posudzovanie vykonávajú Úrady práce. Aj v tomto prípade príloha č. 3 je odvodená skôr od medzinárodnej klasifikácie chorôb (medicínsky model) a nie od medzinárodnej klasifikácie funkčnej schopnosti, dizability a zdravia, ktorú odporúča svetová zdravotnícka organizácia (SZO). Ani pri tomto posudzovaní sa prakticky komplexne neposudzujú zostatkové schopnosti a možnosti aktivít pri poskytnutí adekvátnych pomôcok, informačno - komunikačných technológií (IKT) a primeranej úprave životného prostredia (vrátane pracovných podmienok).

Posudzovanie na účely poskytovania sociálnych služieb upravuje zákon č. 448/2008 z.z. o sociálnych službách. Tento zákon upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnych služieb, ich financovaní a tiež upravuje dohľad nad poskytovaním sociálnych služieb. Spôsob posudzovania odkázanosti fyzickej osoby na sociálne služby uvádza príloha č. 3 zákona, podľa ktorej sa určuje jednak stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby (I. – VI.). Na základe dosiahnutých bodov, ako aj rozsah potrebné starostlivosti (počet hod./mesiac). Posudzovanie vykonávajú vyššie územné celky a/alebo obce.

Z historického hľadiska je známych niekoľko modelov prístupu k problematike zdravotného postihnutia. Najvýznamnejšie z nich sú:

* klinický (medicínsky) model – na zdravotné postihnutie sa hľadí ako na problém jednotlivca, spôsobený chorobou, traumou alebo iným

zdravotným stavom, ktorý si vyžaduje najmä lekársku starostlivosť formou individuálnej, profesionálnej zdravotníckej starostlivosti - liečby.

* sociálny (spoločenský model) - na zdravotné postihnutie sa hľadí ako na spoločenský problém. Nie je len atribútom jednotlivca, ale skôr komplexnou paletou podmienok, z ktorých mnohé sú vytvárané

Prednášajúci Ing. Vladimír Repta, demonštruje zdravotné pomôcky z fy. Velkon Banská Bystrica.

spoločenským prostredím. Riešenie si vyžaduje spoločenskú aktivitu a je kolektívnou zodpovednosťou spoločnosti v celej jej šírke.

***bio – psycho - sociálny” model**, je najnovší pohľad, ktorý sa usiluje o integráciu oboch vyššie uvedených modelov. Vychádza z medzinárodnej klasifikácie funkčnej schopnosti, dizability a zdravia – mkf (**International classification of functioning, disability and health - ICF**), čo je dokument SZO z r. 2001. Tento model sa pokúša o syntézu, ktorá by umožňovala hodnotenie problému zdravia i zdravotného postihnutia z pohľadu biologického (klinického), individuálneho – psychologického, i sociálneho (vrátane environmentálneho).

V popredí hodnotenia pomocou MKF je posúdenie aktuálneho zdravotného stavu vyšetřovaného jedinca z bio-psycho-socio-environmentálneho aspektu:

- Posúdenie stavu zdravia, resp. prítomnosti chorobných zmien (porucha štruktúry, porucha funkcie, dizabilita)
- Posúdenie osobnostného rozmeru (vek, dosiahnutá úroveň vzdelania, sociálne zázemie a i.)
- Posúdenie možnosti spoločenských aktivít aj pri zmenách štruktúr a funkcií jednotlivých systémov (možnosti uplatnenia sa a účasti na spoločenskom živote),
- Posúdenie environmentálnych faktorov, bariér a kompenzácií, ktoré charakterizujú ekosystém vyšetřovaného, resp. zdravotne postihnutého jedinca.

Dokument zdôrazňuje, že pre dosiahnutie integrácie, resp. inklúzie osôb so zdravotným postihnutím do všetkých sfér spoločenského života, je potrebné predovšetkým objektívne komplexné zhodnotenie na základe „bio-psycho-sociálneho“ prístupu, t.j. komplexný pohľad na rozličné perspektívy pocitu zdravia, resp. zdravotného postihnutia z biologického, psychologického, aj sociálneho hľadiska, z pohľadu jednotlivca a tiež z pohľadu jeho možnosti uplatňovať si ľudské práva, začleniť sa do spoločenského, ale aj pracovného života v primerane prispôbienených podmienkach. Považuje za nevyhnutné, aby pri celkovom hodnotení boli brané do úvahy aj environmentálne faktory, bariéry a možnosti kompenzácií rôznych obmedzení, vyplývajúcich zo zdravotného postihnutia, ktorých prítomnosť alebo neprítomnosť môžu negatívne, alebo pozitívne ovplyvňovať každodenný život, spoločenské a pracovné aktivity osôb so zdravotným postihnutím. Komplexné zhodnotenie zdravotného stavu, ale aj možných aktivít a aktuálnych prekážok, podľa stanovených kritérií, má veľký význam z pohľadu vhodných kompenzácií zdravotného postihnutia, rehabilitácie, prípravy na povolanie a prípadného pracovného uplatnenia, ak si to osoba so zdravotným postihnutím praje.

Z hľadiska legislatívnych úprav by bolo potrebné:

- Presnejšie zadefinovať podmienky pre poskytovanie príspevkov a tým obmedziť voluntarizmus posudkových komisií
- Zo zákona vylúčiť obmedzenia poskytnutia príspevkov na zá-

klade dosiahnutia určitého veku (65 rokov), resp. Na základe celoročného pobytu v domovoch sociálnych služieb (DSS) - diskriminujúce ustanovenia.

➤ Príspevok za opatrovanie upraviť ako cenu práce a u opatrovateľov - dôchodcov neredukovať jeho výšku na základe výšky príjmu dôchodcu

➤ Umožniť slobodnú voľbu pobytového zariadenia aj v rámci neverejných poskytovateľov sociálnych služieb pri zachovaní rovnakých podmienok ako u verejných poskytovateľov sociálnych služieb

Za účelom implementácie Dohovoru a tým aj predchádzania negatívneho dopadu chudoby na osoby so zdravotným postihnutím a na ich rodiny, by preto bolo potrebné upraviť legislatívu najmä vo vzťahu k možnostiam kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia konkrétnej osobe so zdravotným postihnutím. Každodenné skúsenosti ukazujú, že by bolo potrebné:

• **Zmeniť dikciu zákona** o peňažných príspevkoch na kompenzáciu sociálnych dôsledkov zdravotného postihnutia tak, **aby mal zákon väčšiu právnu silu** (nie „môže dostať“ peňažný príspevok, ale pri splnení právnych podmienok „dostane“),

• Zmeniť systém posudzovania ťažkého zdravotného postihnutia - **rešpektovať individuálne potreby každej osoby so zdravotným postihnutím** a to na základe komplexného „bio-psycho-socio-environmentálneho“ posúdenia,

• **Nelimitovať poskytnutie príspevkov príjmom vyšším ako je 3-násobok životného minima** (tento limit je v súčasnosti hlboko pod priemerným príjmom zdravých občanov, čo znamená, že ak sa osoba so zdravotným postihnutím vhodne zamestná, stráca možnosť získať príspevky na kompenzáciu, bude si všetky zvýšené náklady uhrádzať zo svojho príjmu, čím jej príjem bude v podstate neporovnateľne nižší ako príjem rovnako zamestnanej zdravej osoby).

• Osobám v hmotnej núdzi poskytovať príspevok na nevyhnutné kompenzačné pomôcky a debariérizáciu bez požiadavky na spolufinancovanie, t.j. v plnej výške a v individuálne potrebnej kvalite,

• Zreálniť cenu práce osobného asistenta pre pomoc osobe so zdravotným postihnutím v porovnaní s priemernou mzdou, čím by sa takáto služba stala prítiažlivou aj pre občanov v produktívnom veku

• Pri tvorbe a novelizácii právnych noriem užšie **spolupracovať s občianskymi združeniami**, ktoré združujú osoby so zdravotným postihnutím a viesť s nimi dialóg v záujme skvalitnenia životného prostredia a podmienok života osôb so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach.

Posudzovanie zdravotného stavu z bio-psycho-sociálneho, aj environmentálneho aspektu podľa MKF nie je ešte na Slovensku zavedené ani do legislatívy, ani do praxe, i keď jeho slovenská verzia je k dispozícii už od r. 2003. Po ratifikácii „Dohovoru OSN“ v NR SR sa ukazuje, že pre objektívnejšie a jednotnejšie posudzovanie stavu zdravia a potreby kompenzácie sociálnych dopadov zdravotného postihnutia na osoby so zdravotným postihnutím a ich rodiny bude veľmi dôležité zapracovať aj tento dokument do sociálnej a zdravotnej legislatívy. V súčasnosti už MPSVaR SR pripravuje transformáciu a zjednotenie posudkových činností s využitím práve komplexného bio-psycho-sociálneho prístupu podľa odporúčaní SZO.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Deň osôb so zdravotným postihnutím Konferencia

MEDZINÁRODNÝ DEŇ OSÔB SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

3. december je medzinárodným dňom osôb so zdravotným postihnutím. Cieľom tohto dňa je poukázať na problematiku zdravotného postihnutia, problémy, prekážky, ale aj príklady dobrej praxe z rôznych oblastí života ľudí so zdravotným postihnutím. Organizácie

zdravotne postihnutých k tomuto dátumu organizujú akcie po celom svete. Výnimkou nie je ani Slovensko, kde Národná rada občanov so zdravotným postihnutím organizuje konferenciu na pôde Národnej rady SR. (NROZP) Koncom minulého roka to bolo už tretíkrát za sebou, s podporou

predsedu NR SR pána Richarda Sulíka.

Na konferencii vystúpili odborníci v oblasti zdravotného postihnutia zo Slovenska aj zo zahraničia. Témou konferencie bol Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Diskutovalo sa o reálnom dopade prijatia Dohovoru OSN na ľudí so zdravotným postihnutím. Účastníci konferencie boli tiež informovaní o pripravovaných zákonoch o poskytovaní dotácií. Predostrela sa tiež problematika neformálne opatrovujúcich osôb. Diskutovalo sa aj o podpore rovnakého prístupu k základným ľudským a občianskym právam a o tvorbe nástrojov na minimalizáciu diskriminácie pri rozhodovaní ľudí s mentálnym postihnutím. Ondřej Folk, riaditeľ medzinárodného odboru Národnej rady osôb so zdravotným postihnutím v Českej republike priblížil novinky v sociálnej politike ČR pre osoby so zdravotným postihnutím.

Zasadenie predsedníctva NROZP. V strede predseda Dr. Branislav Mamojka.

Účastníci konferencie prijali dve vyhlásenia:

VYHLÁSENIE účastníkov konferencie k Svetovému dňu osôb so zdravotným postihnutím konanej 25. 11. 2010 k návrhu na zníženie odvodov štátu za poistencov štátu.

Vyhlásenie bolo doručené všetkým poslancom NR SR, ale NE-PODARILO sa nám presadiť ponechanie odvodov štátu za svojich poistencov v doterajšej výške.

Vyhlásenie účastníkov konferencie k Svetovému dňu osôb so zdravotným postihnutím konanej 25. 11. 2010 k navrhovanej zmene valorizačného mechanizmu vyplácaných dôchodkov.

Vyhlásenie bolo doručené všetkým poslancom NR SR, PODARILO sa nám presadiť ponechanie doterajšieho systému.

Spoločné vyhlásenie Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR a Asociácie na ochranu práv pacientov SR k situácii v zdravotníctve.

Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR (NROZP v SR) sa v novembri minulého roka obrátila na poslancov Národnej rady Slovenskej republiky so žiadosťou, aby nesúhlasili so znížením odvodov na zdravotné poistenie za poistencov štátu, medzi ktorých patrí aj časť občanov so zdravotným postihnutím vrátane dlhodobých (chronických) chorých. Návrh na zníženie odvodov štátu však schválený bol. Verejnosť bola ubezpečená, že chýbajúce finančné prostriedky budú nahradené z iných zdrojov. Netušili sme, že to budú zdroje priamo od pacientov.

Opätovne sa preto obraciame na poslancov NR SR, vládu Slovenskej republiky, aby zamedzila ďalšiemu zvyšovaniu finančnej spolupráce občanov. Na základe našich poznatkov medzi ohrozené skupiny patrí časť chronických chorých, dôchodcov a občanov so zdravotným postihnutím.

Ekonomická kríza sa dotkla takmer všetkých krajín Európy, všetkých oblastí vrátane zdravotníctva. Jej dopad však nemôže ísť na úkor najslabších a zdroje je potrebné hľadať aj inde, nielen zavádzaním reštrikčných plošných opatrení.

Slovensko nemá vypracovaný žiadny reprezentatívny výskum, ktorý by preukázal, aká je „sociálna únosnosť“ právnymi normami nezakázaných platieb v nemocniciach, v ambulanciách, doplatkov za lieky, zdravotné pomôcky, zdravotné potreby. Prijaté opatrenia na kompenzáciu výdavkov na lieky považujeme skôr za kozmetické.

Občania, ktorí sú platiteľmi odvodov do zdravotného systému, ale aj platitelia daní, majú právo vedieť, na čo sa vynakladajú finančné prostriedky v celom systéme zdravotníctva. Požadujeme, aby boli zverejnené hodnoverné údaje o percentuálnom rozdelení príjmov a výdavkov v zdravotníctve.

Aké percento finančných prostriedkov ide na zdravotnú starostlivosť – čo všetko je zahrnuté pod nákladmi na zdravotnú starostlivosť.

Za plytvanie finančnými prostriedkami považujeme časté výbery a zmeny poskytovateľov záchrannej služby (nákupe sanitiek a zariadení, ktoré sa po pár rokoch stávajú zbytočnými a kupujú sa nové).

Vyjadrujeme znepokojenie nad spôsobom pripravovaného rušenia nemocničných oddelení a lôžok, čo môže ovplyvniť dostupnosť zdravotnej starostlivosti. Za zrušenie oddelení pre dlhodobu chorých neexistuje relevantná alternatíva.

Zasadnutie predsedníctva NROZP. Pohľad na časť členov predsedníctva NROZP SR.

Požadujeme:

- aby štát od roku 2012 platil odvody za svojich poistencov vo výške 5,5%,
- aby bol spracovaný reprezentatívny prieskum zameraný na podiel občanov na všetkých druhoch úhrad vzhľadom k ich príjmom,
- urobiť audit finančných tokov v zdravotníctve – percentuálne – na aké položky ide aké množstvo finančných prostriedkov. Aké sú pomery medzi jednotlivými položkami. Urobiť porovnanie s hospodársky podobnými krajinami ako je Slovensko,
- stiahnuť návrh na zmenu zákona č. 140/1998 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach, v časti o predpisovaní účinnej látky na recepte, namiesto doterajšieho konkrétneho názvu lieku. Nakoľko v súčasnosti nie je zavedený e-health, nie je možné v lekárni skontrolovať aké ďalšie lieky má pacient predpísané, a teda ani posúdiť možné kontraindikácie. Do toho vstupuje možnosť pacienta vybrať si liek, ktorý je pre neho finančne dostupný. Kto bude niesť zodpovednosť za liečbu pacienta?

V popredí Mgr. Tibor Kőböl, člen predsedníctva NROZP.

V oblasti poplatkov za zdravotnícke služby stanoviť presne štandard a nadštandard a podľa toho upraviť poplatky za zdravotnícke služby (Nariadenie vlády SR č. 722/2004 Z. z. o výške úhrady poistenca za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení zmien a doplnkov),

- za štandard určiť prístupnosť zdravotníckych zariadení pre všetky osoby so zdravotným postihnutím, pričom rešpektovať Dohovor o právach ľudí so zdravotným postihnutím, ktorý Slovenská republika ratifikovala,

- komplexne riešiť situáciu v poskytovaní záchrannej zdravotnej služby. Posudzovať ju na základe kvality a hospodárnosti, nových poskytovateľov transparentne vyberať len v prípade, keď dôjde k porušeniu stanovených pravidiel a bezpečnosti pacientov,

- prehodnotiť účelnosť inštitúcií, ktorých činnosť je hrazená z odvodov na zdravotné poistenie, v súlade s Európskou chartou práv pacientov,

- právo na spoluúčasť pri tvorbe politiky v rezorte zdravotníctva a princípu konzultovania v etape plánovania a rozhodovania o politike,

prícom inštitúcie sú povinné počúvať, aké návrhy občianske organizácie predkladajú,

- poskytovať k týmto návrhom spätnú väzbu, pred prijatím všetkých rozhodnutí ich najprv prekonzultovať, a ak sa ich rozhodnutia líšia od vyjadrených názorov, zdôvodniť ich,

- umožniť zástupcom patientskych organizácií účasť v kategorizačných komisiách Ministerstva zdravotníctva pre lieky a liečivá, pre zdravotnícke pomôcky, pre dietetické potraviny. Za tým účelom upraviť ustanovenia v zákone č. 577/2004 Z.z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti týkajúcej sa zloženia kategorizačných komisií.

Žiadame vládu SR a poslancov Národnej rady SR, aby pri svojich rozhodnutiach zohľadňovali reálnu finančnú situáciu občanov Slovenska.

Ignorovanie názorov a skúseností pacientov, odbornej verejnosti v zdravotníctve považujeme za neospravedlňiteľné. Úroveň a spôsob komunikácie s patientskymi organizáciami a odbornou verejnosťou ani zďaleka nedosahuje úroveň demokratických krajín. Na škodu tých, ktorí zdravotníctvo potrebujú, ktorí v ňom pracujú, a ktorí ho riadia.

Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR: www.nrozp.sk,

sekretariat@nrozp.sk, 02/50240303, 0903 250460

Otvorenie konferencie

Konferenciu otvorila a moderovala pani Anna Reháková, riaditeľka NROZP SR, ktorá privítala všetkých prítomných. Na tomto seminári sa zúčastnilo 95 účastníkov a hostia: poslankyňa NRSR Natália

Anna Reháková, riaditeľka NROZP SR.

Blahová, Peter Bódy, poradca ministra PSVaR Mihála, Lýdia Brichtová, riaditeľka odboru MPSVaR, Kvetoslava Repková, Inštitút práce a SV, ktorí vystúpili so svojimi prejavmi.

Pani poslankyňa Blahová bola vyslaná namiesto predsedu parlamentu Richarda Sulíka, ktorý sa ospravedlnil kvôli rokovaniu koalície nej rady.

Pani poslankyňa na úvod uviedla, že NR SR je potešená, že smie byť hosťiteľom už tradičnej udalosti a sú presvedčení o tom, že všetky aktivity v mene ľudí so zdravotným postihnutím majú veľký význam a zakladajú na ďalších progresoch budúcnosti. Situácia v našej krajine vyžaduje ešte pomerne náročnú cestu k tomu, aby sa ľudské práva uplatňovali v rovnakom obsahu a pre všetkých. V tomto zmysle je naša spoločnosť do určitej miery, mierne povedané, nevyzretá. Už od detstva musí človek so zdravotným postihnutím vynaložiť enormnú snahu na tom, aby mohol uplatniť svoje talenty, aby mohol viesť kvalitný život, venovať sa svojej práci či záľubám. Naráža na bariéry, ako sú schody, po ktorých nemôže vyjsť,

Mgr. Natália Blahová, poslankyňa NRSR.

príručky dvere, ktoré ho nepustia, kniha, ktorú si nemôže prečítať, rozhovor, ktorý nemôže počuť. Zraňujúce sú aj tie nehmateľné ako neochota, neporozumenie, izolácia, predsudky, podceňovanie a zakrývanie si očí pred problémami. Zdravotné postihnutie zdiskvalifikovalo človeka iba z niektorých životných disciplín. Je dôležité to

pochopiť, si to znútočiť a je prepotrebné vytvoriť také podmienky, aby ľudia s postihnutím nemali pocit vylúčenia. Život máme len jeden a každý z nás je neopakovateľným unikátom a preto, keď je možnosť zušľachtiť život človeka vonkajšími okolnosťami, ktoré ho obklopujú, je snaha o tento cieľ viac ako legitímna, je záslužná.

Predseda NROZP

Dr. Braňo Mamojka

Pán predseda NROZP Dr. Braňo Mamojka obsírejšie porozprával o Dohovore OSN.

Jednou z tém tohto dňa bol Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Okrem iného je tento dokument nositeľom

Dr. Branislav Mamojka, predseda NROZP.

myšlienky, že nie je možné dosiahnuť úplné využívanie ľudských práv osobami so zdravotným postihnutím, pokiaľ ich spoločnosť ako celok nebude prijímať ako svojich rovnocenných a rovnoprávných členov. Tento stav sa nedá dosiahnuť direktívou, ale intenzívnym viacúčelovým vplyvom. Riešenie ponúka v rozložení zodpovednosti medzi občiansku spoločnosť, reprezentatívne organizácie a štátne orgány. Kľúčová je v tomto prípade spolupráca. Reprezentatívne organizácie, občianska spoločnosť mapujú potreby, mali by viesť osvetovú a podpor-

nú aktivitu a podnety z praxe by mali byť zapracované do legislatívy tak, aby v čo najvyššej miere umožňovali ľuďom s postihnutím prežiť kvalitný a plnohodnotný život. Preto je treba otvoriť dvere k vzájomnej komunikácii, ktorá jediná môže viesť k posunu a k spoločným cieľom a veriť, že z pléna budú vychádzať zákony, ktoré budú oporou pre rozvoj takej spoločnosti, v ktorej budú v plnej miere uplatňované ľudské práva a slobody všetkých občanov.

Dohovor OSN je trochu rozdielny oproti tým predchádzajúcim medzinárodným dohovorom. Z tohto dohovoru vyplývajú povinnosti pre štáty a tieto povinnosti sa budú na rozdiel od iných dohovorov aj sledovať a kontrolovať. Po dvoch rokoch od ratifikácie dohovoru každá krajina, ktorá dohovor ratifikovala, musí predložiť správu o tom, čo sa za tieto dva roky udialo. Pri žiadnych iných dohovoroch, ktoré boli doteraz podpísané, to nefungovalo, takže tento dohovor je týmto výnimočný.

25. jún 2010 sa stal začiatkom novej etapy v oblasti uplatňovania práv osôb so zdravotným postihnutím, pretože práve v tento deň vstúpil do platnosti pre Slovensko dohovor o právach zdravotne postihnutých, ktorý bol schválený valným zhromaždením OSN 13.12.2006. Dohovor je takým jedinečným a najvýznamnejším dokumentom medzinárodného charakteru v oblasti zdravotného postihnutia, ktorého účelom je presadzovanie, podpora, uplatňovanie práv osôb so zdravotným postihnutím. Samotný dohovor neprináša nejaké nové práva. Je postavený na existujúcich ľudskoprávných medzinárodných dohovoroch a tieto práva vykladá z hľadiska práve ľudí so zdravotným postihnutím. Zároveň obsahuje aj záväzky štátov

garantujúce účinné uplatňovanie týchto práv a vytváranie podmienok na ich uplatňovanie. Dohovor zakazuje diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia a presadzuje uplatňovanie všetkých práv, či už ekonomických, sociálnych, kultúrnych až po právo na pozitívne opatrenia na prekonávanie zdravotného postihnutia, ktoré nie je možné odstrániť. Dohovor nie je len takou formuláciou právneho rámca, ale práve obsahuje návod pre štáty ako ho uvádzať do praxe a realizovať.

Časť účastníkov konferencie.

Dohovor jednoznačne mieri aj k súborom nástrojov na zlepšovanie životných podmienok občanov zdravotne postihnutých. Predstavuje aj založenie právneho prechodu od medicínskeho a sociálneho modelu zdravotného postihnutia. Osoby so zdravotným postihnutím majú právo na uznanie svojej osoby za subjekt a tak isto sa uznáva ich právna spôsobilosť vo všetkých oblastiach života a tiež majú právo uplatňovať svoje práva a využívať kvality života spoločnosti rovnako ako všetci ostatní.

Dohovor je výnimočný aj svojou rýchlou prípravou, prijatím a ratifikáciou. Dohovor bol schválený valným zhromaždením OSN po piatich rokoch od vznesenia iniciatívy Mexikom v roku 2001. K dnešnému dňu už dohovor podpísalo 147 krajín a ratifikovalo 96 krajín a opčný protokol podpísalo 90 krajín a ratifikovalo 60 krajín. Ďalšou výnimočnosťou tohto dohovoru je mimoriadna účasť reprezentatívnych organizácií zdravotne postihnutých občanov na jeho príprave od samotného začiatku až po záverečnú fázu. Z hľadiska Európy sa intenzívne na tomto rokovaní zúčastňovalo európske fórum zdravotného postihnutia a rovnako NR SR. Účasť týchto organizácií umožnila optimálne zapracovať do dohovoru aj potreby a predstavy osôb zdravotne postihnutých.

Dohovor obsahuje významný článok 33, ktorý ukladá povinnosti štátu ako vytvoriť štruktúru, ktorá by pomohla riešiť problém. Čl. 33 má 3 odseky, ktoré hovoria o jednotlivých partneroch, čiže dohoda partnerstva. 1 ods. o kontrolných bodoch a koordinačnom mechanizme hovorí o tom, že štáty sú povinné ustanoviť minimálne 1 kontrolný bod, ktorý by bol kontaktný bod, ktorého úlohou je implementácia dohovoru. Kontaktný bod by mal byť ustanovený na najvyššej úrovni. Koordinačný mechanizmus je dôležitý preto, že v celom tom systéme je zahrnutá ľudskoprávna a občianska spoločnosť. 2 ods. o vytvorení mechanizmu na presadzovanie, ochranu a monitorovanie dohovoru hovorí o tom, že existujú ľudskoprávne organizácie a parížska zmluva o tom, čo majú splňať a o potrebe účasti iných organizácií, predovšetkým organizácií zdravotne postihnutých, ktoré sa zaoberajú úpravou práv a sú na vysokej odbornej úrovni. Dôležité je, aby to bol mechanizmus nezávislý od štátnej správy. Pod pojmom presadzovanie sa rozumie zvyšovanie povedomia odbornej kompetentnej osoby, inštitúcie v tejto oblasti a samozrejme osoby so zdravotným postihnutím. Pokiaľ sa hovorí o ochrane, tak ide vlastne o podporu uplatňovania práv osobami so zdravotným postihnutím až po vymáhanie týchto práv. Nie je tu predpísaná konkrétna štruktúra. To závisí na konkrétnom štáte, ktorý to bude realizovať. Je možné využiť existujúce inštitúcie alebo organizácie a je možné zriadiť nové.

3 ods. hovorí o účasti občianskej spoločnosti, špeciálne o účasti reprezentatívnych organizácií osôb so zdravotným postihnutím. Aby mohli fungovať reprezentatívne organizácie, potrebujú podporu od štátu a to nie je v rozpore s ich nezávislosťou. O túto podporu sa treba intenzívne uchádzať, prebrať funkciu v oblasti presadzovania, podpory a monitorovania, vykonávať ju kvalifikovane na partnerskej úrovni voči ostatným už spomínaným orgánom a je potrebné mať podporu, ktorá umožní reprezentatívnym organizáciám budovať si svoje kapacity.

Podľa čl. 35 každý štát, ktorý dohovor ratifikoval, je povinný do 2 rokov predložiť správu o vykonávaní dohovoru, ktorá má 2 základné časti. 1. časť obsahuje všeobecnú správu o tom, aký je stav a 2. časť hovorí o tom, čo sa vykonáva a čo sa dá robiť. Predloženie tejto správy pre SR prichádza do úvahy v roku 2012. Vypracovanie takejto správy je podľa toho, ako sú zverejnené pravidlá, ktoré pripravil výbor OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím.

Je to náročný proces a je potrebné zhromažďovať údaje, sledovať vývoj a pripravovať správu priebežne.

Európska komisia podpísala dohovor v novembri 2009 a na tejto úrovni je to iný spôsob podpisu a ratifikácie, pretože ide o spoločenstvo štátov, ktoré sú suverénne štáty a proces bude trvať dlhšie, ale samotný podpis je vyhlásením záujmu rešpektovať Dohovor.

Priateľstvo nad šachovnicami...

rovanie dodržiavania ich práv. Podporovať, chrániť a zabezpečovať plnohodnotné a rovnaké užívanie ľudských práv a základných slobôd osobami so zdravotným postihnutím a podporovať úctu a dôstojnosť. Obsah dohovoru má prednosť pred zákonmi krajiny, ktorá ho ratifikovala a preto je potrebné vykonať zosúladenie slovenskej legislatívy v zmysle „Dohovoru“ vo všetkých rezortoch. Toto dáva možnosť pre osoby so zdravotným postihnutím dovoliť sa svojich práv, ak sa domnievajú, že boli porušené ich práva vyplývajúce z jednotlivých článkov dohovoru. Výbor pre práva osôb so zdravotným postihnutím posudzuje sťažnosti jednotlivých skupín a monitoruje stav.

Obsahom dohovoru OSN je riešiť celú problematiku a legislatívne normy naprieč všetkými rezortmi. Kľúčom k tomu je transformácia rady vlády pre problematiku osôb so zdravotným postihnutím tak, aby patrila pod spoločnú kompetenciu vlády SR. Celý tento sekretariát prejde pod kompetenciu úradu vlády SR. Takto sa stane pružným nástrojom na uplatňovanie jednotlivých článkov „Dohovoru“ v praxi.

To, čo sa týka priamo MPSVaR v súvislosti nielen s osobami so zdravotným postihnutím, ale aj seniormi, kde je vlastne prienik zdravotného postihnutia v rámci seniorského veku, pripravujeme niekoľko noriem, ide najmä o zákon o sociálnych službách 448/2008. Pripravujeme veľkú novelu, ktorej cieľom je stanovenie štandardov sociálnych služieb a ich rovnosti financovania z hľadiska verejných i neverejných poskytovateľov, stanovením finančných noriem podľa formy, druhu a stupňa odkázanosti klienta. Rovnako tak sa dotýka veľmi silno života osôb so zdravotným postihnutím aj zákon o kompenzáciách ťažkého zdravotného postihnutia 447/2008. Pripravujeme malú novelu zákona, ktorá by mala byť východiskom po konsolidácii verejných financií v roku 2013 k veľkej novele. Tu ide o zvýšenie hranice ochrany príjmu pre osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej bol ako kompenzácia priznaný inštitút osobnej asistencie zo súčasného trojnásobku na štvornásobok životného minima. Dôvodom takejto zmeny je to, že považujeme osobnú asistenciu ako najefektívnejší nástroj integrácie osoby so zdravotným postihnutím do bežného života. Zjednodušíme celú administratívu výkazov OA a umožníme osobám, ktorí sú prijímateľmi osobnej asistencie aj osobnú asistenciu z prostredia členov rodiny pri intímnych úkonoch v rozsahu 4 hodiny denne. Predmetné úkony sú špecifikované v prílohe č.4 Zákona o kompenzáciách ŤZP, napr. obliekanie, osobná hygiena podávanie liekov atď., ale tiež všetky formy tlmočenia pre nepočujúcich a pri ošetrovaní v akútnych prípadoch.

Táto novela ďalej bude mať ten význam, že ak úrad PSVaR a posudková komisia uzná nešpecifikované druhy činnosti prijímateľovi osobnej asistencie, potom už nie je dôležité vypisovať formuláre odpracovaných hodín a úkonov osobnej asistencie, tak ako to bolo doteraz. Formulár bude mať 2 časti: meno prijímateľa osobnej asistencie, meno osobného asistenta, počet odpracovaných hodín v danom mesiaci a pod tým vyplatená suma osobnému asistentovi za predchádzajúci mesiac. To znamená, že sa ušetrí množstvo agendy pri kontrole na úradoch PSVaR a zjednoduší sa celá administrácia.

Mgr. Peter Bódy, poradca pána ministra Povar

Pán Mgr. Peter Bódy, poradca pána ministra PSVaR informoval, čo je účelom dohovoru, aký má význam a to čo MPSVaR vo svojej pôsobnosti pripravuje pre ratifikáciu jednotlivých článkov dohovoru do bežného života ľudí so zdravotným postihnutím. Pod č. 317/2010 Z.z. je uverejnený dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím a pod č. 318/2010 Z.z. je uverejnený opčný protokol k dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Krajiny, ktoré ratifikovali alebo ratifikujú dohovor, sa zaväzujú, že prijímajú nové zákony a opatrenia, ktoré zlepšia práva osôb so zdravotným postihnutím a naopak zbavia sa legislatívy, ktorá diskriminuje takýchto občanov.

Účelom dohovoru je vytvoriť pre osoby so zdravotným postihnutím jeden súbor záväzných noriem a tiež špeciálny orgán pre monito-

Mgr. Peter Bódy, poradca ministra PSVaR.

Šach je dobrým športom pre vozičkárov. Šachový turnaj Rapid v Nitre. Analyzovanie hry, aj to patrí k šachu.

Pochopiteľne, že to nebude koniec novelizácie zákona 447/2008 z pohľadu MPSVaR. Dovolím si vyjadriť presvedčenie, že sa nám podarí v horizonte roku 2013 pripraviť ešte jednu zásadnú zmenu a to je vyčlenenie osobnej asistencie zo súčasného zákona a pripraviť osobitný zákon o osobnej asistencii. Je tu ešte konflikt medzi opatrovaním člena domácnosti a osobnou asistenciou, ale na tom pracujeme s odborom sociálnych služieb, kde rozmýšľame nad tým, akým spôsobom zo zákona 447 vyňať opatrovanie člena domácnosti a umiestniť ho do zákona 448 o sociálnych službách tak, aby každý opatrovateľ mal štatút tzv. neformálneho poskytovateľa sociálnej služby, samozrejme všetko záleží na financiách. Cieľom je, aby opatrovateľ mal dôstojné podmienky, najmä finančné na vykonávanie neformálnej sociálnej služby.

MPSVaR pripravuje zmenu aj v oblasti lekárskeho a sociálneho posudkového konaní. Dnes máme 3 základné posudkové konania: jedno je účel zákona 461 o sociálnom poistení, kde sa určuje miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, pre účely výpočtu invalidného dôchodku, v praxi ide človek na PN-ku, po 9-12 mesiacoch je posúdený posudkovou komisiou, ale po polroku či roku sa dozvie, že má nárok aj na nejaké kompenzácie, takže si podá žiadosť o kompenzácie ŽP. Predvolá ho komisia úradu PSVaR na posúdenie miery funkčnej poruchy. Ak je miera funkčnej poruchy nad 50 %, tak sa mu priznávajú určité kompenzácie ťažkého zdravotného postihnutia. Tretie posudzovanie, ak kompenzácie nevyhovujú a chce mať osoba s ŽP, alebo senior terénnu, či rezidenčnú sociálnu službu, chce mať služby zo zákona 448, tak príde na posudkové konanie, ktoré sa vykonáva na vyšších územných celkoch, kde sa určí stupeň odkázanosti fyzickej osoby. Chceme pripraviť zmenu týchto posudkových konaní tak, aby človek pri neočakávanej životnej situácii už po 4-5 mesiacoch, pokiaľ je to stav trvalý, nemenný, zostal pri jednom posudkovom konaní, aby nemusel už nikam chodiť. Pochopiteľne pri chronických ochoreniach komisia má právo po 2 rokoch prizvať si dotyčnú osobu, či sa zdravotný stav zmenil, ale kľúčové je to, že minimálne 2/3 osôb, ktoré majú nezvratný zdravotný stav, ktorý vykazuje charakter ťažkého zdravotného postihnutia, nemuseli chodiť po úradoch, čiže transformácia posudkových konaní a nové zloženie posudkovej komisie bude mať taký význam, že určí náhradu príjmu teda výpočet invalidného dôchodku, určí rozsah kompenzácií ťažkého zdravotného postihnutia, odporučí formu, druh sociálnej služby vzhľadom na stupeň odkázanosti fyzickej osoby, určí aktuálny pracovný, alebo vzdelávací potenciál, pre uplatnenie sa na trhu práce. Dúfam, že sa nám to podarí v horizonte 2 rokov, lebo bude treba zjednotiť jednotlivé prílohy rôznych týchto zákonov, aby boli kompatibilné a takéto posudkové konanie do veľkej miery uľahčí život osobám so zdravotným postihnutím osobitne v oblasti prístupu k práci, nárokom vyplývajúcich z legislatívy a administráciu súčasného stavu posudkových konaní.

Doc.PhDr. Kvetoslava Repková, riaditeľka. Stredisko pre štúdium práce a rodiny

Na Slovensku máme 60 000 ľudí, ktorí operujú v systéme intenzívneho rodinného opatrovania, poberajúcich príspevok na opatrovanie, čiže mojou víziou je v prezentácii hovoriť o rovnováhe a aj o rovnováhe rozličných typov asistencií a opatrovania, čiže idem hovoriť o takmer 60 000 ľuďoch na Slovensku, čo sa nám v ich podpore podarilo urobiť a čo nás ešte čaká, hovoriť o rovnováhe, čo sme urobili a v čom sme boli úspešní. Keďže

hovorím o podpore neformálne opatrovujúcich osôb, špeciálne hovorím o ľuďoch, ktorí poberajú peňažný príspevok na opatrovanie, to znamená, že sú blízkymi odkázanej osoby a veľmi intenzívne minimálne 8 hod. denne opatrojú. Čo to je neformálna starostlivosť?

Neformálna starostlivosť s určitosťou, tak ako to zo štatistik a zo skúseností vyplýva, je na Slovensku v súčasnosti najžiadanejšou a najčastejšie poskytovanou formou starostlivosti o odkázané osoby. Je poskytovaná na 99,5 % blízkymi odkázanej osoby a nie je stále považovaná za prácu. Tým pádom, že nemá definíčné znaky práce a legislatívne tak nie je uznaná, je menej soc. chránená., čiže prevencia pred sociálnymi rizikami, tak ako ich máme, keď pracujeme v riadne uznanom pracovnom pomere, alebo sme živnostníci/čky. Nevyžaduje zatiaľ kvalifikáciu, aj keď vyžaduje množstvo potrebných zručností, legitímne nevyžaduje kvalifikáciu a napokon je takmer vykonávaná výlučne. Na Slovensku máme doposiaľ len 4 % zo všetkých situácií, kedy je opatrovaná osoba, situácií, kde je kombinovaná intenzívna rodinná starostlivosť s nejakou doplnkovou formálnou starostlivosťou. Ak hovoríme o neformálnej starostlivosti, máme pocit, že všetci sme na to odborníci. Dnes sa už aj prax legitímne posudzuje v európskom priestore a v roku 2006 bol prijatý zásadný európsky dokument Európska charta rodinných opatrovateľov/liek, ja by som to nazvala rodinne opatrovujúcich osôb, aby to bolo vyrovnané. Tento dokument bol prijatý na základe jednohlasnej podpory OSN, Rady Európy, Európskej únie, Európskej komisie a Európskeho fóra zdravotného postihnutia. Dokument poskytuje rámec, na základe ktorého môžeme hodnotiť národné politiky podpory rodinne opatrovujúcich osôb. Zameriava sa na podporu základného príjmu, na otázky sociálne a zdravotného poistenia týchto ľudí, na otázky zamestnanosti a pracovnoprávných vzťahov a ich postavenia v rámci pracovnoprávných vzťahov, otázky odľahčenia z opatery a otázky informovanosti. Moja metodológia bude taká, keďže misiou je rovnováha, že pri každej oblasti budem hovoriť aj o pozitívach aj negatívach.

Základný príjem pre neformálne opatrovajúce osoby – od roku 2001 v návaznosti na obdobie, keď bola ešte vyhláska 151, máme štandardizovanú sociálnu dávku, volá sa peňažný príspevok na opatrovanie a je určená pre osoby, ktoré intenzívne opatrojú podľa zákonom stanovených pravidiel. Táto dávka sa nechápe výlučne ako náhrada príjmu, pretože je umožnené popri jej poberaní aj pracovať. Do roku 2001 to nebolo možné. Príspevok pri starostlivosti o blízku osobu bol výhradný, nebolo možné pracovať, ak sme pracovali, tak dávku sme dostali takú, ktorá dotiahla len rozdiel, ktorý sme mali medzi absolútnou výškou dávky a príjmom, v súčasnosti to tak nie je. Dávka je od roku 2009 valorizovaná. Do roku 2009 bola určitú dobu, do prijatia nového kompenzačného zákona, ako fixne stanovená a od roku 2009 je valorizovaná. To je pozitívum, ale sú tam aj boliestky. Prvou zásadou je, že je to dávka piliera sociálnej pomoci. Z toho dôvodu len minimálna časť poberateľov príspevku na opatrovanie ju poberá v plnej výške, v súčasnosti je to 200,60 Eura. Priemerne sa na Slovensku poskytuje vo výške 170 Eur, ale máme aj prípady, keď sa aj neposkytuje z titulu príjmu alebo len vo výške 20 Eur. Tá suma 200,60 Eur je veľmi malá a tvorí v súčasnosti 70 % minimálnej mzdy. Ja som výskumníčka a venujem sa tejto oblasti. Robila som výskum s ľuďmi, ktorí poberajú túto dávku a porovnávala som situácie rôznych ľudí a skutočne tá dávka stanovená v jednotnej výške málo diferencuje intenzitu starostlivosti v rozličných prípadoch, čiže dávka sama o sebe svojim právnym nastavením a právnou konštrukciou málo diferencuje reálne poskytovanú intenzitu opatery.

Paradoxne v tom zavádza isté typy priepasti a rozdielov medzi určitými skupinami opatrovujúcich osôb.

Sociálne a zdravotné poistenie – pozitívne je, že ľudia, ktorí poberajú príspevok na opatrovanie a nepracujú, sú poistencami štátu na účely zdravotného poistenia. Rovnako sú poistencami štátu na vybrané typy sociálnych rizík v rámci sociálneho poistenia – invalidné poistenie, dôchodkové poistenie a rezervný fond solidarity. Na druhej

strane samotný vymeriavací základ na poistenie, ak sú poistencami štátu, je veľmi malý. V prípade sociálneho poistenia, poistenie je limitované na určitý čas a to je 12 rokov, ak bude opatrovať viac, prestane byť poistencom štátu. V oblasti sociálneho poistenia máme viacero sociálnych rizík pokrývaných, ako je invalidita, starobný dôchodok a garančné poistenie. Veľmi dôležitý typ sociálneho rizika je nemocenské poistenie. To sa nám nepodarilo presadiť, aby títo ľudia mohli byť istým spôsobom poistení na účely nemocenského poistenia.

Zamestnanosť a pracovnoprávne vzťahy – pozitívne je, že popri intenzívnom opatrovaní právna úprava umožňuje ľuďom pracovať, zároveň pracovať do výšky dvojnásobku sumy životného minima. Rozhodne na tento účel zosúladovania práce a opatrovania máme k dispozícii otvorenú pracovnoprávnú legislatívu a dnes máme zakotvených množstvo flexibilných pracovných režimov – domácka práca,

Zasadenie Rady Republikovej špecifickej organizácie SZTP v Nitre.

práca na skrátený úväzok, flexibilný pracovný čas, všetko toto nám pracovnoprávna legislatíva ponúka. Boliestky sú v tom, že ak máme možnosť popri opatrovaní pracovať, máme možnosť pracovať do limitovanej výšky. Ľudia s vysokou kvalifikáciou určite prichádzajú z krátka. Keď ponúkneme niekomu možnosť opatrovania, kto má základné vzdelanie, tak v tom prípade možno tá limitácia nie je problematická. Keď sme zamestnancami a máme legitimizovanú našu prácu, máme právo na rozličné typy ochrany vrátane napr. neplateného voľna atď. Keď poberáme rodičovský príspevok, čo je porovnateľná situácia intenzívneho opatrovania do 6. roku dieťaťa, máme nárok na ochranu pracovného miesta počas výkonu rodičovských povinností. Nie je zákonom stanovená garancia, že zamestnávateľ má povinnosť držať pracovné miesto počas výkonu intenzívneho opatrovania. To, že zákonník práce umožňuje niečo, čo sa volá objektívne prekážky v práci, to je určené na krátku dobu. Keď však niekto potrebuje vypadnúť na účely opatrovania možno na niekoľko mesiacov, rokov, myslím si, že na to zákonník práce nemá objektívne prekážky v práci.

Z hľadiska služieb zamestnanosti – človek, ktorý poberá peňažný

príspevok na opatrovanie má právo prísť na úrad práce a nejaké tie ochrany používať, ale ten typ ochrany sa viaže iba na to, že jeho právny status je statusom záujemcu o zamestnanie, nie uchádzača o zamestnanie. Nie je možný súbeh byť uchádzačom o zamestnanie a zároveň poberať príspevok. Byť záujemcom o zamestnanie prináša nárok na poradenstvo, informovanosť, ale nie na väčšinu nárokov v oblasti služieb zamestnanosti, čiže je oslabená ochrana tohto člo-

Výstavisko zdravotných pomôcok INCHEBA.

veka a napokon sa nachádza v dávkovej pasci. Dávková pasca znamená to, že využitie možnosti opatrovať a pracovať zároveň si ten človek veľmi rozmyslí s ohľadom na to, že jeho limitovaný príjem zo zárobkovej činnosti môže tak zamiešať rodinným rozpočtom, že odkázanému členovi rodiny zanikne nárok napr. na peňažný príspevok na zvýšené výdavky alebo vznikne taká zaujímavá kompozícia príjmov, napr. z toho titulu, že ja si privyrábam, mne samej zanikne príspevok na opatrovanie. Najkritickejšie dávkové pasce sú v rodinách, kde je opatrovaný človek, ktorému ešte nevznikol nárok na starobný dôchodok, má možno invalidný dôchodok a je opatrovaný napr. svojím partnerom/kou. Druhá kritická situácia: ja som osoba stredného veku odkázaná na opatrovanie, môj manžel je osoba produktívneho veku, ktorý bude ešte pracovať a mňa bude opatrovať moje dospelé dieťa. Môj manžel, ktorý nemá nič spoločné s peňažným príspevkom na opatrovanie, ak bude zarábať viac ako 700 Eur čistého mesačne, tak to zamieša s príjmom odkázanej osoby. Mne ako dcére, ktorá opatrujem a nechala som prácu kvôli opatrovaniu, úplne zanikne nárok na príspevok. Dávkové pasce sú najkritickejšie v rodinách stredného veku, kde predpoklad, že z titulu privyrábania si osoby, ktorá opatruje, takmer s určitosťou bude dochádzať k zníženiu príspevku na opatrovanie alebo k jeho úplnému odňatiu. Toto nechcem zaviesť ako medzigeneračnú rivalitu, ale uvádzam tú eventualitu, že v týchto rodinách, kde ešte ani jeden z tých ľudí nemá dôchodkový vek, nemá automaticky starobný dôchodok, v týchto rodinách príspevok vôbec nebude a v staro dôchodcovských rodinách, kde sú manžel, manželka, manžel alebo manželka opatruje, obidvaja už majú staro dôchodcovskú dávku a peňažný príspevok na opatrovanie je garantovaný, aj keď v nižšej výške. Momentálnou právnou konštrukciou peňažného príspevku na opatrovanie zadávame teda nerovnováhu respektíve nerovnaký prístup k peňažnému príspevku na opatrovanie medzi rozličnými skupinami opatrujúcich osôb.

Odlahčenie z opatery – pozitívne – od januára 2009 máme odlahčovaciu službu. Tí, čo intenzívne opatrujú 30 kalendárnych dní v roku, majú možnosť odlahčiť, ísť na dovolenku, oddýchnuť si akým spôsobom len chce bez toho, žeby prišli o nárok na peňažný príspevok. Na

určenie odlahčovacej služby sme prvý krát donútili spolupracovať špecializovanú štátnu správu, ktorá poskytuje príspevok na opatro-

vane a miestnu samosprávu, ktorá je nútená na účely odľahčenia poskytnúť pre odkázanú osobu náhradnú sociálnu službu. Z 800 monitorovaných miest a obcí v minulom roku bolo len 250 prípadov poskytnutia odľahčovacej služby, v prvom polroku tohto roka zo 724 monitorovaných miest a obcí bolo 40 prípadov poskytnutia odľahčovacej služby. Preto je to tak, že odoberanie odľahčovacej služby tou osobou, ktorá opatruje, je rovnovážne spojené s tým, že municipalita mesto a obec alebo dedina musí poskytnúť náhradnú službu tej odkázanej osobe a na to je málo peňazí. Slovenská rodina je tradičná

Výstava Non handicap v Inchebe Bratislava. Vystavovateľia z fy OTTO BOCK.

v tom, že málo reflektuje na pomoci a postoje sú také, že najlepšie to vie robiť člen rodiny a dôvera o formálne služby poskytovaných od mesta a obce je stále dosť nízka.

Otázky informovanosti – poskytovanie sociálneho poradenstva komplexne je dnes povinnosť daná zákonom pre všetky úrovne verejnej správy, štátnej správy, regionálnej správy a miestnej samosprávy. Média robia hodne veľa. Spomenula by som dotačnú politiku pre mimovládne inštitúcie a mimovládne organizácie, ktoré podporujú, aby mimovládne

organizácie a občianske združenia zvyšovali informovanosť. Na druhej strane informujú rôzni a informujú rôzne, často roztrieštene. Často sa vedome niektoré informácie zakrývajú, respektíve nekomunikujú natoľko verejnosti, lebo vedia, že na to by aj tak nemali peniaze a vzájomne si tí, ktorí majú informovať, moc nedôverujú.

Moja základná otázka pre sociálnu politiku:

1. Nie je nebezpečné, že všetky právne nároky v oblasti podpory neformálne opatrovujúcich osôb viažeme na peňažný príspevok na opatrovanie?
2. Absolútne nevyhnutné je odstrániť nerovnováhu medzi určitými skupinami neformálne opatrovujúcich osôb, ja osobitne poukazujem na skupiny rodín tzv. stredného veku
3. Nevyhnutne je zvýšiť informovanosť a spoluprácu.

Mgr. Lýdia Brichtová, riaditeľka odboru MPSVaR

K pripravovanej novele zákona o sociálnych službách je pripravený poslanecký návrh, ktorý obsahuje 30 bodov a dosť významných bodov, ktoré súvisia s poskytovaním sociálnych služieb a pripravuje sa veľká novela zákona o sociálnych službách, ktorá by mala nadobudnúť účinnosť od 2. januára 2012. Ešte je predčasne hovoriť o definitívnych zámeroch tejto novely, pretože stále aktuálne prebiehajú diskusie so zainteresovanými subjektmi. Máme pracovnú skupinu, ktorá sa už dlhšie nezišla, lebo riešime dosť problémov ako sú kompetencie a financovanie sociálnych služieb a to vo väzbe na obce, mestá a vyššie územné celky. Medzi nimi sú určité delené kompetencie, kedy je zodpovedná lokálna samospráva a regionálna samospráva a presne dané, čo je ich pôsobnosťou. Je potrebné sa dohodnúť ako budú tieto kompetencie rozdelené, či zostanú

v pôvodnej verzii teda ako to upravuje zákon o sociálnych službách alebo sa bude v tomto niečo meniť. Za významné považujeme vytvorenie takých podmienok pre financovanie sociálnych služieb, ktoré budú uvedené v novele, ktorá bude prijatá – rovnocenné postavenie pre verejných a neverejných poskytovateľov, aby sme mohli práva pre klientov na dostupnosť sociálnej služby, kvalitu sociálnej služby naplniť a aby sme vedeli pre tých, ktorí budú za to zodpovední a to sú obce, mestá a vyššie územné celky, vytvoriť podmienky. Preto sa uberáme viacerými úvahami, sú to alternatívne riešenia a chceli by sme, aby sa podieľal na financovaní sociálnych služieb aj štát, ktorý by mal byť garantom práve pre klientov na dostupnosť a poskytnutie sociálnej služby v prípadoch, keď sú na to klienti odkázaní. Robia sa rôzne analýzy, prepočty a v spolupráci s ministerstvom financií bude prijaté rozhodnutie a uvažuje sa o tom, že by finančný príspevok pri odkázanosti na pomoc inej osoby bol financovaný zo štátneho rozpočtu a samozrejme tie ostatné kompetencie, pretože pri všetkých sociálnych službách je potrebné zabezpečiť aj ich prevádzku, ak sa zhromažďujú podklady na to, aby sa mohol pripraviť finančný normatív podľa druhu služby, formy služby a na

základe toho by sa financovali sociálne služby bez ohľadu na to, či je verejným alebo neverejným poskytovateľom rovnako pri určitých druhoch sociálnych služieb. Neumožňovalo by to premietnuť aj v tomto finančnom normatíve rôzne regionálne rozdiely, čiže aby bol finančný normatív chránený zákonom na centrálnej úrovni, čo vyvoláva u samosprávy reakcie, že ide o zasahovanie do ich nezávislosti a to nie je v súlade s európskou chartou samospráv. Aby sa aj štát podieľal na zabezpečovaní určitých nákladov sociálnej služby, tak ide o rozšírenie zdrojov financovania sociálnych služieb a zvýšenie dostupnosti a realizácie práva klienta na sociálnu službu.

Poslanec NRSR Braňo Ondruš

Je to veľký priestor na spoluprácu medzi NR a medzi výborom pre sociálne veci, aby sme sa spoločne stretávali na pravidelnej báze a vyhodnocovali implementáciu nielen tohto základného dohovoru, ale aj všetkých ostatných dokumentov, ktoré sa týkajú vládnej politiky v oblasti občanov so zdravotným postihnutím a vyhodnocovali ako sa tieto veci realizujú a na základe toho prijímali nejaké opatrenia. Podľa zákona o rokovacom poriadku má parlamentný výbor právo odsúhlasovať aj poslanecké prieskumy na rôznych štátnych inštitúciách vrátane napr. ministerstiev a to je

možnosť iniciovať poslanecký prieskum, ktorý realizuje schválená skupina poslancov a takýto poslanecký prieskum má význam. Naším zámerom bude nastaviť čo najefektívnejší systém spolupráce so všetkými organizáciami a občianskymi združeniami vôbec s mimovládny sektorom a samozrejme so štátnymi inštitúciami v tých jednotlivých oblastiach, ktoré spadajú pod rezort práce, sociálnych vecí a rodiny. Nemožno robiť efektívne a správne rozhodnutia bez spolupráce s tými, ktorých sa tie rozhodnutia týkajú,

Veľká radosť...

či už ide o tých, čo majú realizovať rozhodnutia v praxi alebo o tých, čo sú tými rozhodnutiami akýmkoľvek spôsobom ovplyvňovaní. Považujem za dôležité, aby sa vytvoril priestor pre stálu spoluprácu štátu a mimovládnych organizácií najrôznejšieho stupňa, najrôznejšieho obsahu bez ohľadu na počet členov, bez ohľadu na regióny, v ktorých tieto organizácie pôsobia a oceňujem, že sa v minulom volebnom období urobili kroky k tomu, aby sa vytvoril formálny návod pre stálu komunikáciu vlády a takýchto združení. Je dôležité, aby aj po zmene vlády tieto rady ako poradný orgán fungovali a vytvárali priestor na to, aby či už organizácie, ktoré sa aktivizujú v oblasti rodovej rovnosti, v druhom prípade organizácie, ktoré sa venujú problematike seniorov a v treťom organizácie, ktoré sa venujú zdravotne postihnutým, efektívne komunikovali a spolupracovali s vládou a radili vláde, aké zákony prijímať, aké opatrenia prijímať pre zlepšenie života ľudí, či už ide o oblasť rodovej rovnosti, o seniorov alebo občanov so zdravotným postihnutím. Bolo by správne, aby vláda neprichádzala s návrhmi riešení, ktoré nie sú prekonzultované v takýchto poradných orgánoch, lebo práve tieto poradné orgány umožňujú, aby vláda nerozhodovala ako sa hovorí od zeleného stola, ale aby už pri rozhodovaní o nejakých opatreniach mala predstavu o tom, ako tieto opatrenia budú mať praktické dopady na ľudí, pre ktorých sú zamerané. Bolo by dobré, ak sa nastaví podobný systém spolupráce, aký existuje medzi vládou a jednotlivými organizáciami, občianskymi združeniami alebo odborníkmi v týchto oblastiach. Je možnosť zriadenia komisie, pretože rokovací poriadok umožňuje zriaďovať osobitné komisie pre rôzne oblasti, ktoré výbor pokrýva a preto je na zváženie, či by nemalo význam na úrovni parlamentného výboru zriadiť komisie, ktoré by kopírovali činnosť spomínaných poradných orgánov vlády a v takýchto komisiách na rozdiel od samotného výboru môžu byť zúčastnení aj neposlanci čo znamená reprezentanti protestných združení, oporných združení, mimovládnych organizácií

Veronika Vadovičová, zlatá paralympijská víťazka v športovej streľbe spoločne s predsedom RŠO SZTP, ťažko telesne postihnutých v Nitre.

alebo individuálne uznávaní odborníkmi v tej ktorej oblasti. Mohli by sme si dohodnúť nejaký systém pravidelného hodnotenia plnenia dohovoru a plnenie bude pravidelne kontrolovať a vyhodnocovať vláda respektíve ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny. Môže sa dohodnúť, aby sa vyhodnotením implementácie tohto dohovoru zaoberal aj sociálny výbor NR a to za účasti reprezentantov národnej rady pre občanov so zdravotným postihnutím prípadne iných špecialistov alebo organizácií, ktoré v súvislosti s implementáciou tohto dohovoru budú na Slovensku pôsobiť.

Transformácia lekárskej a sociálnej posudkovej činnosti

Väčší komfort pre ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím (ŤZP) a seniorov, efektívnejšie financovanie.

Milí čitatelia časopisu Vozičkár.

Nepochybne ste väčšina z Vás absolvovali viac krát tortúru lekárskeho

viaceré inštitúcie štátnej správy. Takýto stav zakladá nekomfortnosť pre posudzovanú osobu, zbytočnú duplicitu a následne zbytočné plytvanie verejnými financiami. MPSVaR preto pripravilo Návrh legislatívneho zámeru zákona o lekárskej a sociálnej posudkovej službe – Zákon o posudkovej službe (ďalej len „Legislatívny zámer“), ktorý predkladá na základe Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2010 - 2014.

Zákon o posudkovej službe definuje jednotný výkon posudkovej služby pre rozličné účely - sociálne poistenie, kompenzácie ťažkého

na skutočnosť, že navrhovaná právna úprava predstavuje zjednocujúci prístup k riešeniu problematiky posudkovej služby, založený na hodnotení funkčného postihnutia a aktuálneho pracovného a osobného potenciálu žiadateľa, predkladá MPSVaR pred samotnou prípravou právnej normy (zákona o posudkovej službe) do legislatívneho procesu Legislatívny zámer špecifikujúci základné všeobecné a koncepcné východiská novej právnej úpravy. Súčasťou predkladaného návrhu Legislatívneho zámeru je preto predovšetkým rámcový a všeobecný návrh okruhu opatrení zameraných na posudkovú službu, bez ich detailizácie, ktorá bude obsahom návrhu samotnej právnej úpravy (zákona o posudkovej službe).

Vzhľadom na cieľ znížiť verejné výdavky a administratívnu náročnosť posudzovania cestou jeho zjednotenia sa na jeho príprave budú podieľať odborníci na všetky účely posudzovania z okruhu pôsobnosti MPSVaR SR a MZ SR a odborníci na analýzu nákladov organizáciu posudkových konaní tak, aby výsledkom bolo zjednodušenie, väčší komfort pre občana a nižšia nákladovosť

V popredí Peter Bódy, poradca ministra PSVaR.

a sociálnych posudkových konaní. Súčasťou stav posudzovania invalidity, objektívnych potrieb kompenzácií ťažkého zdravotného postihnutia, či stanovenie stupňa odkázanosti na pomoc inej osoby pre potreby sociálnych služieb je roztrieštený, nejednotný a vykonávajú ho

zdravotného postihnutia, sociálne služby, služby zamestnanosti, schopnosť vykonávať pracovnú činnosť a pre ďalšie súvisiace účely a ustanoví nové kritéria posudzovania na základe Medzinárodnej klasifikácie funkčnej poruchy, dizability a zdravia - ICF - WHO 2004. Vzhľadom

Slávnostné stretnutie v hoteli Bôrik Bratislava pri príležitosti Medzinárodného dňa starších.

z verejných zdrojov. Ciele návrhu budú konzultované so samosprávnymi orgánmi miest a obcí, samosprávnymi krajov, zdravotných poisťovní a so zástupcami mimovládnych organizácií pôsobiacich v predmetných oblastiach. MPSVaR SR a MZ SR už začali spoluprácu na novelizácii kritérií a aktualizácii medicínskych a sociálnych prístupov k adresnému posudzovaniu.

Problematika posudkových konaní je v súčasnosti v právnom poriadku Slovenskej republiky upravená v rôznych zákonných normách - zákon o sociálnom poistení, zákon peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, zákon o sociálnych službách, zákon o zamestnanosti, zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti a v ďalších súvisiacich normách. Právny poriadok nevytvára jednotné podmienky na spoločné riešenie problematiky posudzovania a využíva aj viac alebo menej rozdielne kritéria pre posudzovanie na rôzne účely.

Navrhaný zákon o posudkovej službe bude zjednocovať posudkovú službu do jediného konania s ohľadom na jej účely. Dotkne sa širšieho spektra súvisiacich zákonov a všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré priamo alebo nepriamo s touto problematikou súvisia.

Účelom novej právnej úpravy je vytvorenie právneho prostredia na zjednotenie posudzovania pre občana a pre verejnú správu, pre adresnejšie výstupy posudzovania a lepšie prepojenie zdravotných a sociálnych služieb.

Legislatívny zámer zákona vecne charakterizuje súčasný stav a cieľový stav posudkových konaní, navrhuje vytvorenie nového samostatného úradu pre lekársku a sociálnu posudkovú službu a nové kritéria posudzovania smerujúce k lepšej sociálnej integrácii žiadateľov vrátane pracovnej integrácie. Návrh zachováva súčasný právny rámec pre rôzne účely posudzovania, takže nevyžaduje zásadne zmeny v súvisiacich zákonoch, podľa ktorých sa vykonávajú jednotlivé účely na ktoré je posudzovanie zdravotného stavu žiadateľa a jeho sociálnych dôsledkov potrebné. Návrh definuje predmet, rozsah a princípy navrhovanej právnej úpravy a charakterizuje organizačné a odborné súvislosti.

Na základe vyhodnotenia vplyvov je možno predpokladať, že z dlhodobého hľadiska bude v súvislosti s navrhovaným právnym predpisom prevažovať pozitívny dopad na rozpočet verejnej správy a to najmä s prihliadnutím na nižšie náklady na posudzovací proces, na očakávaný vyšší motivačný výstup posudzovania na základe aktuálneho potenciálu žiadateľa a s tým súvisiacu očakávateľnú vyššiu mieru zamestnanosti žiadateľov z okruhu občanov so zdravotným postihnutím a tiež zvýšenie daňových a odvodových príjmov.

Pre občana očakávame lepšiu sociálnu integráciu, skrátenie doby medzi stanovením medicínskej diagnózy s dlhodobými sociálnymi následkami a sociálnym riešením daného stavu ako aj zjednotenie posudzovacieho procesu pre žiadateľov. Organizačné zabezpečenie zjednotenej posudkovej služby bude založené na

integráciu, skrátenie doby medzi stanovením medicínskej diagnózy s dlhodobými sociálnymi následkami a sociálnym riešením daného stavu ako aj zjednotenie posudzovacieho procesu pre žiadateľov. Organizačné zabezpečenie zjednotenej posudkovej služby bude založené na

Na Výročnej členskej konferencii a Celoslovenskom seminári Peter Bódy, poradca ministra PSVaR prezentoval Transformáciu lekárskej a sociálnej posudkovej činnosti.

delimitácii potrebnej časti dnešných kapacít, dnešných posudkových zložiek zo Sociálnej poisťovne a Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny na základe výsledkov analýzy frekvencie a účelov posudzovania podľa reálneho územného rozloženia posudzovania v súčasnosti.

Návrh taktiež predpokladá z dlhodobého hľadiska pozitívny vplyv na vyššiu integráciu, zamestnanosť a zníženie sociálnej izolácie, zlepšenie rovnosti príležitostí, ako aj hospodárenie cieľovej skupiny obyvateľstva.

Veríme, že nový Zákon o lekárskej a sociálnej posudkovej službe zjednotí a urýchli ľuďom so zdravotným postihnutím a seniorom prístup ku kompenzáciám ŤZP, sociálnym službám a dôchodkovému zabezpečeniu.

Mgr. Peter Bódy,
poradca ministra PSVaR SR

Sociálna rehabilitácia ťažko telesne postihnutých a vozičkárov v hoteli Máj v Piešťanoch

Za podpory Republikovej špecifickej organizácie (RŠO) SZTP, ťažko telesne postihnutých a vozičkárov v súlade s jej programom, organizácia zorganizovala dva turnusy sociálnej rehabilitácie pre 60 účastníkov v hoteli Máj Piešťanoch.

Čo sa týka rekondícií, tento rok SZTP cestou Grantovej komisie MPSVaR poskytlo minimum dotácií pre 10 adeptov dospelých a pre 18 ťažko telesne postihnutých detí, vrátane svojich sprievodcov. Bohužiaľ taká je politika MPSVaR. Tieto rekondície uskutočňujeme v RELAX-e Šturovo.

Sociálna rehabilitácia v hoteli Máj je už tradíciou a aj napriek vysokým cenovým reláciám zo strany členov, záujem bol veľký. V zariadení hotela bola k dispozícii zdravotná sestra, aj lekár. Každý účastník mal od svojho ošetrojúceho lekára sprievodnú správu. Tí účastníci, ktorí mali zakúpenú rehabilitáciu absolvovali zdravotnú prehliadku, boli im odovzdané knižky s procedúrami, kde mali naprogramovanú kúpeľnú liečbu. V prípade úrazu, či iného zdravotného neuhodu bolo vyšetrenie a ošetrovanie zo strany lekárskeho tímu zabezpečené.

Túto sociálnu rehabilitáciu absolvovali telesne a ťažko telesne postihnuté osoby (deti, mládež, dospelí) s vrodenu alebo získanou chorobou – najmä poúrazové stavy.

Vedúci rekondičného pobytu Viliam Franko v úvode povedal; cieľom aktivít zameraných na rekondično-sociálnu rehabilitáciu ľudí s telesným a s ťažkým telesným postihnutím rôzneho veku, je aktivizovať ich vnútorné schopnosti na prekonanie osobnostných a sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia. Cieľom aktivít je dosiahnuť čo najvyšší možný stupeň samostatnosti osoby s telesným a ťažkým telesným postihnutím. Je to jedna z ciest, ktorá

prispieva k nezávislejšiemu životu (independent living) týchto osôb. Rekondično - sociálna rehabilitácia, ktorá obsahuje v sebe nácvik sebaobsluhy, vedenie domácnosti, nácvik špeciálnych komunikačných zručností, nácvik používania kompenzačných pomôcok, nácvik sociálnej komunikácie, poradenstvo umožňujúce týmto osobám samostatnosť a pomoc v zdravotných a sociálnych problémoch prispieje k lepšiemu začleneniu týchto osôb do spoločnosti a zvýšením ich nezávislosti sa zlepš aj kvalita ich života a možnosti uplatnenia.

Svoje zdravie si väčšinou začneme vážiť až vtedy, keď nás pretlačí nejaký stály zdravotný neuhod - postihnutie. Ak už raz chorobu získame, musíme s chorobou žiť. Poznáme dva také poslovenčené termíny - odborné výrazy – coping a complaens.

Znamená to, keď už raz chorobu kúpim, musím sa s ňou naučiť žiť. Pre telesne postihnutých existuje jediná cesta – urobiť pre svoje zdravie všetko, vyrovnať sa s osudom a naučiť sa s handicapom – so svojou chorobou žiť. Jednou z vynikajúcich príležitostí sú spoločné stretnutia na sociálno-rehabilitačných pobytoch, kde postihnutí nielen získajú kondičku, posilnia svalstvo, získajú informácie, ale zároveň aj psychicky pookrejú. Doprajú si šport, osvetu, zábavu i kultúrne vyžitia...

Najčastejšie problémy sú bariéry fyzické aj psychické. Napriek skutočnosti, že slovenské mestá stále pracujú na minimalizácii bariérových priestorov, štatistika hovorí jednoznačne - až 95% budov, v ktorých ťažko telesne postihnutí žijú, alebo ich využívajú, sú bariérové. Vyplýva to aj z monitoringu architektonických bariér v Nitre. O.i. vozičkárik napríklad musí odmietnuť účasť na mnohých akciách uskutočnených štátnou správou, samosprávou, mimovládnyimi orga-

Ptredsedu Viliam Franko prednášal na tému kompenzácie, sociálne služby a sociálne poistenie. Druhá snímka – demonštrácia zdravotných pomôcok fy OTTO BOCK.

nizáciami, no i samotným SZTP. Postoj spoločnosti k imobilným ľuďom zodpovedá pretrvávajúcej nedostatočnej uvedomelosti danej problematiky. Prejavuje sa pretrvávajúcimi architektonickými bariérami, nedostatočným a často priestorovo nevhodným riešením WC v kultúrnych zariadeniach, v hypermarketoch, v zdravotníckych zariadeniach, v dostupnosti úradov – štátnych inštitúciach...

Aj z tohto pohľadu bazálne potreby pre osoby s ťažkým telesným postihnutím nie sú zabezpečené.

V hoteli Máj sme nemali možnosť realizovať všetky základné časti sociálnej rehabilitácie, uplatnili sme tie, ktoré sa v rámci sociálnej rehabilitácie využívajú najčastejšie.

Pod vedením odborného garanta rehabilitácie V.Franka účastníci počas celého dňa absolvovali vaňové kúpele, bazén, klasické a podvodné masáže, vírivku, CO2 kúpeľ, elektroliečbu, parafín a ďalšie. Tým, že boli v pohybe celý deň, gradovala sa fyzická kondícia pohybovej schopnosti a sebaobsluhy. Šesť kilometrové prechádzky do centra Piešťan a späť dali každému zabráť, no úmerne rástla aj svalová hmota.

Výber miesta konania v zariadení hotelu Máj sa vybral aj z toho dôvodu, že hotel je bezbariérový (jediný na Slovensku) a je tu možnosť balneoterapie a plávania v bazéne.

Keď niekomu dáme 10 €, obyčajne ich minie, ale keď mu dáme dobrú radu, môže získať milión a tak dôležitou časťou sociálnej rehabilitácie bolo získať informácie - poradenstvo v sociálno - právnej sfére. Najviac sa skloňovali zákony o kompenzáciách ťažkého zdravotného poistenia, sociálne služby a sociálne poistenie. Tejto úlohy sa zhostil vedúci kurzu V. Franko.

Veľmi vydarenou akciou bolo športové odpoľudnie. Šport má nezastupiteľné miesto v živote ľudí a najmä v živote človeka telesne postihnutého. Veď k tomu, aby človek nejakým spôsobom telesne postihnutý sa dopracoval k určitému stupňu sebaobsluhy a sebačinnosti, musel cvičiť, nech už ako pacient v niektorom rehabilitačnom

ústave, v kúpeľoch alebo doma. Šport je taká svojím spôsobom spoločenská záležitosť, lebo sa ľudia stretávajú, komunikujú, v rámci spoločnosti športovcov sa zúčastnia aj iných než športových akcií, čo ocení najmä človek, vyradený zo zdravotných dôvodov z pracovného pomeru.

Športová činnosť zvyšuje istotu ľudí, ich sebadôveru, upevňuje zdravie a udržiava dobrý psychický stav. Šport v primeraných dávkach, podľa povahy postihnutia, je prospešný pre každého telesne postihnutého človeka.

Je nepísaným pravidlom, že počas rehabilitácie sa uskutočňujú športové hry: slalom vozičkárov, v trojboji sa s kriketovými loptami hádzalo do vedra, do plechoviek a šípkami sa triafalo do terča. Športové hry mali veľký ohlas.

Úraz alebo nemoc vo veľkých prípadoch poškodí základné funkcie ľudského organizmu a človek prestane ovládať úlohy, ktoré predtým pre neho boli samozrejmé. Niekedy sa dá zhoršenie pohyblivosti končatín, zoslabenie hmatového mechanizmu atď. odstrániť intenzívnou rehabilitáciou. V niektorých prípadoch však ani najlepšia rehabilitácia nemôže nahradiť stratu funkcií horných alebo dolných končatín, nech už samostatnou (amputáciou) alebo praktickým (ochrnutím spôsobené prerušením miechy). Tu je nutné použiť špeciálne pomôcky, ich úlohou je úplne alebo aspoň čiastočne nahradiť funkciu jednotlivých častí tela. Tieto pomôcky sa nazývajú podľa svojho účelu kompenzačné.

Na prezentovanie pomôcok boli pozvané firmy, ktoré sa zaoberajú distribúciou kompenzačných a zdravotných pomôcok.

Menovite sa zúčastnili:

➤ Otto Bock Bratislava

➤ VELKON Banská Bystrica

➤ KURY SLOVAKIA

Peter Reinhardt obchodný zástupca pre invalidné vozíky a detský program z fy OTTO BOCK účastníkov oboznámili o tom ako si môžu objednať, ako opraviť tieto pomôcky.

Firma Otto Bock je na svete viac ako 80 rokov. Rozvoj firmy nastal po 1.svetovej vojne, kedy bol dopyt po protézach a takýchto zdravotných pomôckach. Postupne sa firma rozvíjala až do dnešnej podoby a má zastúpenie vo väčšine krajín sveta, tak isto aj na Slovensku. Čo sa týka vozíčkov, tak všetky sú plne hrazené zo zdravotnej poisťovne. Výroba vozíčkov je v Nemecku a firma vyrába od jednoduchých ako je Štart multi, až po aktívne vozíky a posunové Avantgardy alebo vozíčky s pevným rámom Blizzard alebo Voyager.

Ing. Vladimír Repta, demonštruje zdravotné pomôcky z fy. Velkon Banská Bystrica.

Súťaž v trojboji. Hod šípkami do terča.

Firma Velcon je na trhu už 10 rokov. Začínala bezbariérovosťou, čo sa týka zdolávaní výškových rozdielov – výťahy, plošiny, šikmé plošiny, sedačky a pod. Od minulého roku pribudli stropný zdvihák – zariadenie na presun imobilných pacientov, pomôcka aj pri rôznych diagnózach DMO, svalovej dystrofie a pod., kde dochádza k nácviku chôdze.

Firma má stále expozíciu v Kováčovej v Národnom rehabilitačnom centre, kde má zariadenia a robí tam prezentácie v 2 – 3 týždňových intervaloch, aby každý turnus pokryla a vedela im to prezentovať.

Schodolezy sú kolieskové a pásové. Pásový rieši prepravu vozíčkára, ktorý je odkázaný na vozíček,

nechodí o barlách alebo nedokáže prejsť s vozíčkom. Je to elektrické zariadenie, dobíja sa ako mobil. Výhodou je, že sa dá použiť na hociktoré schodište a nevýhoda je, že zaberie určitý priestor. Kolieskový sa využíva u tých ľudí, ktorí majú problémy s pohyblivosťou, ale dokážu prejsť o paliciach, čiže k tomu zariadeniu a to mu pomôže zdolať schodište. Tieto sa nemontujú.

Montujú sa šikmé plošiny – pre vozíčkárov, ktorí sú odkázaní na vozíček, čiže aj s vozíčkom na plošinu a tak zdoláva výškové rozdiely a šikmé sedličky – prepraví človeka, ktorý dokáže udržať rovnováhu, dokáže prejsť, nespadne z tej sedačky. Kolmé zariadenia ako výťahy do rôznych výšok, ktoré sú vnútorné v rámci bytu a vonkajšie hoci cez balkóny.

Trávenie voľného času v živote telesne postihnutého má nesmierny význam. Počas rekondície sa zorganizoval privítací večierok, besedy, večery vtipov, prechádzky, návštevy pamätihodností. Nechýbala ani dôstojný rozlúčkový večierok. Poďakovanie patrí organizátorovi RŠO SZTP so sídlom v Nitre.

V SR je veľký problém zabezpečiť bezbariérové zariadenie, kde by sa rekondičný pobyt mohol uskutočniť. V tomto smere žiadame podporu a pomoc.

Mo

Každý rok sa organizuje na Slovensku Medzinárodný deň osôb zdravotne postihnutých. MDOZP sa datuje vždy na 3. decembra. Keďže v tomto čase je už riadna zima pre telesne a ťažko telesne postihnutých zorganizovať také rozsiahle podujatie je nemožné. MDOZP sa konalo každý rok v inom termíne a v inom meste

na Slovensku. Tohtoročné podujatie bolo organizované v trnavskom samosprávnom kraji v dunajskostredskom okrese v meste Šamorín v areáli hotela Kormorán na žitnom ostrove, kde sa zúčastnilo 135, účastníkov z celého Slovenska. Tuto veľkolepú akciu organizovala RC-SZTP, Bratislava aj s pomocou OC-

-SZTP, Dunajská Streda z TTSK. Na trojdňovom stretnutí ktoré sa konalo pod záštitou pani premiérky Ivety Radičovej, sa zúčastnili aj vzácni hostia podpredseda vlády SR pán Béla Bugár, pán podpredseda vlády SR Jozef Mihál, riaditeľka BSK, primátor mesta Šamorína a primátor Dunajskej Stredy pán Dr. Hájos.

Vľavo na snímke Béla Bugár, podpredseda vlády SR pozdravil účastníkov. Vpravo na snímke Jozef Mihál podpredseda vlády SR spoločne s Mgr. Petrom Bódym v rozprave hovoril o perspektívach v sociálnej sfére.

Lacko Kollár, víťaz v Jazde zručnosti.

Organizačný tím si rozdelil medzi sebou úlohy. Predsedníčka RC SZTP, pani Vráblová, a riaditeľka p. Bohuslavová mali pod palcom celé podujatie. Výstavu ručných prác organizovala p. Holecová, kde OC SZTP Dunajská Streda vystavila háčkovanie p. Kocovej a drevorezbársku prácu vozičkára p. Jakuša. Sportové

riaditeľa TTSK, Dr. Tibora Mikuša v spolupráci riaditeľkou odboru vnútornej správy p. Mgr. Hajdinovou, začo im srdečne ďakujeme. Na športových hrách OC SZTP, ktorá reprezentovala KC-TTSK a okres Dunajská Streda,

Eugen Jakus prezentuje svoje umelecké výtvory - drevorezby.

podujatie p. Trenčíková s jej tímom z OC-Malacky zvládli na jedničku. Prvý deň sa uskutočnili športové hry kde sa súťažilo v šiestich disciplínach. Organizátori a rozhodcovia boli rozlíšení od súťažiacich žltou čapicou s nápisom – Trnavský samosprávny kraj, ktoré nám poskytla spolu s jedným veľkým stanom a propagačným materiálom kancelária

tanečnej skupiny vozičkárov s manželkami RAMAZURI z OC-SZTP, Dunajská Streda. Prítomní vstali a dlho tleskali a tak vyjadrili svoj umelecký a duševný zážitok. Gala večer ukončil slávny umelec na fúkacích nástrojoch z Banskej Bystrice.

Pani predsedníčka Ing. Monika Vráblová odovzdáva Aničke Homolovej vyznamenanie -zlatú medailu SZTP.

Druhý deň sa podujatie začalo prednáškami z prí-

V popredí Mgr. Judita Havalová riaditeľka odboru MPSVaR demonštruje zákon 447 o kompenzáciách ťažkého zdravotného postihnutia.

tomných hostí s min. MPSVaR p. Mihála a pracovníčkami z jeho rezortu, títo nám zároveň odpovedali na naše otázky. Poobede niektorí navštívili liečebný ústav v Čilistove a jedna skupina odišla na výlet do Orechovej Potôňe na Slovakoring. Na Slovakoringu boli záujemcovia prijatí s tunajším vedením v zastúpení Ing. K. Jankovicsovej s ktorou z predchádzajúcich období má OC SZTP veľmi dobré skúsenosti a tiež s veľkou ochotou ich zamestnancov. S radosťou privítala aj tento rok záujem ZTP/S - károv s voľným vstupom a samozrejme aj ich doprovod na podujatiach ako je aj Veľká cena Slovenska. Večer boli odovzdané ďakovné listy pre osobám za ich dlhoročné spôsobenie sa v organizácii a tiež bola udelená aj zlatá medaila p. Mičlovi zo ZO SZTP Dunajská Streda z príležitosti roka dobrovoľníctva. Nechýbala ani bohatá tombola a posedenie pri hudbe.

Teraz aj touto cestou chcem poďakovať v mene predsedu OC SZTP v Dunajská Streda pánu Molnárovi a v mene OJ SZTP v Dunajskej Strede a v mene svojom tím ktorým nie sme ľahostajní a pomáhajú nám uskutočniť naše predstavy a pomáhajú nám, aby sme vedeli ukázať, ako sa dá integrovať človeku na vozíku cez OJ SZTP do spoločnosti.

Podpredseda OC-SZTP, Dunajská Streda Papp Stf.

Výzva Vláde SR

Zvyšovať povedomie samotných osôb so zdravotným postihnutím o ich právach a rozhodujúcich osôb a inštitúcií o právach a záväzkoch vyplývajúcich z Dohovoru. Chceme a budeme poukazyvať aj na nesúlad našej legislatívy s Dohovorom. Príkladom je výhrada Slovenskej republiky voči článku 15.3 európskej sociálnej charty.

“Článok 15 Právo osôb so zdravotným postihnutím na nezávislosť, na sociálnu integráciu a na účasť na živote spoločnosti

Na zabezpečenie účinného výkonu práva na nezávislosť, sociálnu integráciu a na účasť na živote spoločnosti osobám so zdravotným postihnutím všetkých vekových kategórií bez ohľadu na povahu a pôvod ich zdravotného postihnutia sa zmluvné strany zaväzujú predovšetkým:

3. podporovať ich plnú sociálnu integráciu a účasť na živote spoločnosti hlavne opatreniami, vrátane technickej pomoci, ktoré sa snažia preklenúť komunikačné prekážky a prekážky mobility, a ktoré im umožnia prístup k dopravným prostriedkom, bývaní, kultúrnym činnostiam a zábave.”

Táto výhrada je v úplnom rozpore s Dohovorom a už v čase jej schvaľovania boli pre nás neprijateľné a nepochopiteľné dôvody na jej prijatie.

Záverom chcem vyzvať vládu SR, aby čo najskôr prijala opatrenia zodpovedajúce ustanoveniam článku 33 Dohovoru a tak pomohla čo najskôr a čo najúčinnnejšie implementovať ustanovenia Dohovoru.

Branislav Mamojka
Národná rada občanov
so zdravotným postihnutím v SR

§ SOCIÁLNO - PRÁVNÁ PORADŇA

Sumy životného minima od 1.7.2011

S účinnosťou od 1.7.2011 boli upravené opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny výšky životného minima. Sumy životného minima sa zvyšujú o 2,4%.

Životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze. Tento ekonomický ukazovateľ má priamy vplyv aj výšku daňového bonusu, zdaňovanie príjmu fyzickej osoby, na výšku príspevku pre zdravotne postihnutých, dávky a príspevky v hmotnej núdzi a výšku úhrad v zariadeniach sociálnych služieb a ďalších príspevkov. Sumy životného minima sa upravujú vždy k 1. júlu bežného kalendárneho roka na základe nižšieho koeficientu:

- koeficientu rastu čistých peňažných príjmov na osobu alebo
- koeficientu rastu životných nákladov nízkopríjmových domácností

Výšky životného minima od 1.7.2011

Osoba	Suma
Jedna plnoletá fyzická osoba	189,83 € (zvýšenie o 4,45 €)
Ďalšia spoločne posudzovaná plnoletá fyzická osoba	132,42 € (zvýšenie o 3,11 €)
Zaopatrené nepĺnoleté dieťa a nezaopatrené dieťa	86,65 € (zvýšenie o 2,04 €)

Predčasný starobný dôchodok v minimálnej výške 227,80 €

Zvýšenie sumy životného minima má dopad aj na priznanie predčasného starobného dôchodku. Na predčasný dôchodok má poistenec nárok v prípade, ak vypočítaná suma predčasného starobného dôchodku je vyššia ako 1,2-násobok životného minima. Od 1.7.2011 musí byť novo priznaný predčasný starobný dôchodok najmenej vo výške 227,80 € (pôvodne 222,50 €).

Životné minimum a niektoré kompenzačné príspevky od 1.7.2011

Dňa 30.6.2011 bolo v Zbierke zákonov uverejnené Opatrenie MPSVaR SR č. 194/2011 Z.z., o úprave súm životného minima.

Opatrenie s účinnosťou od 1. júla 2011 stanovuje sumu životného minima na 189,83 Eura mesačne.

Prepočítaná výška niektorých peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP od 1.7.2011:

- peňažný príspevok na osobnú asistenciu: 2,64 Eura za 1 hod. osobnej asistencie
- peňažný príspevok na prepravu: najviac 96,86 Eura mesačne
- peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie:

1. skupina chorôb (fenyketonúria, cystická fibróza s pankreatickou insuficienciou, nešpecifické zápalové ochorenie čreva ulcerózna kolitída, Crohnova choroba, celiakia): 35,24 Eura mesačne

2. skupina chorôb (diabetes mellitus typ I., diabetes mellitus typ II. inzulindependentný s komplikáciami, odstránenie 2/3 alebo celého žalúdka, syndróm krátkeho čreva, chronické poškodenie pankreasu, systémový lupus erytematodes, Sjogrenov syndróm, reumatoidná artritída, Bechterevova choroba, malígne ochorenia spojené s poruchou funkcie tráviaceho traktu, skupina ďalších zriedkavých chorôb a porúch, ktoré sú spojené s príjmom potravy s diagnostikovanou závažnou zmenou funkcie tráviaceho traktu): 17,62 Eura mesačne

3. skupina chorôb (chronická insuficiencia obličiek, zúženie pažeráka s výraznou poruchou prehĺtania): 10,58 Eura mesačne

- peňažný príspevok na zvýšené výdavky súvisiace s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia: 17,62 Eura mesačne

- peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla: 31,71 Eura mesačne

- peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov

súvisiacich so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom: 42,28 Eura mesačne

-peňažný príspevok na opatrovanie: 211,32 Eura mesačne za opatrovanie jedného ŤZP a 281,75 Eura mesačne za opatrovanie dvoch a viacerých ŤZP.

Poznámka:

Uvedené sú základné sumy peňažného príspevku na opatrovanie. Zákon umožňuje z viacerých dôvodov jeho zníženie, resp. u nezaopatrených detí jeho zvýšenie.

Obavy osobných asistentov

Je treba povedať, že pri príprave novelizácie zákona o dani z príjmov v masmédiách sa objavovali rôzne varianty, ktoré sa vzápätí veľmi často menili a mnohé neprekročili štádium úvah. Musíme ale oddeliť to čo bolo len v štádiu posudzovania a tým čo bolo skutočne v legislatívnom procese schválené a je účinné. V stručnosti preto k obvyklým najčastejším otázkam osobných asistentov uvádzam stav podľa súčasnej úpravy:

1. Príjem z osobnej asistencie je zdaňovaný podľa § 6 ods. 2, písm. b) zákona, čo však bol aj v minulosti.

2. Paušálne výdavky si môže osobný asistent uplatniť vo výške 40%, čo tiež bolo aj v minulosti.

3. Hranica príjmu na povinnosť podania daňového priznania za zdaňovacie obdobie roka 2011 (daňové priznanie, ktoré sa bude podávať v roku 2012) je 1779,65 Eur (§ 32 ods. 1 zákona). Tu je rozdiel oproti zdaňovacím obdobiam minulých rokov 2009 aj 2010 (daňové priznania už podávané v rokoch 2010 a 2011), kde hranica príjmu na povinnosť podania daňového priznania bola 2012,85 Eur.

Pokiaľ osobný asistent nemá iný príjem podliehajúci dani z príjmu a svoje príjmy z osobnej asistencie si reguluje tak, aby neprekročil stanovenú hranicu (v tomto roku spomínaných 1779,65 Eur), tak oproti predchádzajúcemu roku tento rozdiel predstavuje sumu -233,20 Eur.

Upozorňujem na to, že táto hranica príjmu tak ako aj v minulosti sa týka všetkých príjmov podliehajúcich dani z príjmu. Situácia u osobných asistentov ktorí majú aj iný príjem napr. zo zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti napr. ako živnostníci je preto odlišná.

Zníženie hranice príjmu na povinnosť podania daňového priznania je spôsobené skončením platnosti výnimky stanovenia nezdaniteľnej časti základu dane z ktorej sa hranica vypočítava. Táto výnimka bola prijatá v predchádzajúcom období ako dočasné riešenie v balíčku protikrizových opatrení na roky 2009 a 2010. S pozdravom

JUDr. I. Javorský

Osobní asistenti

- niektoré otázky zdaňovania

K obvyklým najčastejším otázkam osobných asistentov uvádzam stav podľa súčasnej úpravy:

Príjem z osobnej asistencie je zdaňovaný podľa § 6 ods. 2, písm. b) zákona, čo však bol aj v minulosti.

Podľa platného § 32 ods. 1 zákona o dani z príjmu daňové priznanie za zdaňovacie obdobie roka 2011 bude do konca marca 2012 povinný podať daňovník, ak za zdaňovacie obdobie roka 2011 dosiahne zdaniteľné príjmy presahujúce 1779,65 Eur. Jedná sa o sumu zo všetkých zdaniteľných príjmov, teda nielen príjmu osobného asistenta z osobnej asistencie, ale napr. aj zo zamestnania alebo živnosti, resp. ďalších zdaniteľných príjmov.

Toto je dôležité najmä pre osobných asistentov, ktorí sú poberateľmi starobných dôchodkov, predčasných starobných dôchodkov alebo výsluhových dôchodkov, pretože títo ak by prekročili uvedenú sumu a vznikla by im tým povinnosť podať

daňové priznanie, nemôžu si vôbec alebo len čiastočne (v závislosti od výšky ich starobného, predčasného alebo výsluhového dôchodku) uplatniť zníženie o nezdaniteľnú časť základu dane na daňovníka, ktorá je na rok 2011 stanovená sumou 3559,30 Eur.

Ak osobný asistent bude mať celkové zdaniteľné príjmy za rok 2011 menej ako 1779,65 Eur, daňové priznanie podávať nemusí.

Ak osobný asistent dosiahne celkovo v roku 2011 zdaniteľný príjem vyšší ako 1779,65 Eur, musí podať daňové priznanie. V daňovom priznaní si môže uplatniť zníženie základu dane o nezdaniteľnú časť základu dane na daňovníka vo výške 3559,30 Eur.

Tu ale existuje výnimka týkajúca sa poberateľov starobných dôchodkov, predčasných starobných dôchodkov a výsluhových dôchodkov. Podľa § 11 ods. 6 Zákona o dani z príjmu títo si nemôžu znížiť základ dane o uvedenú sumu ak ich dôchodok je v úhrne (za rok) vyšší ako spomínaných 3559,30 Eur. Ak suma tohto dôchodku je v úhrne (za rok) nižšia ako 3559,30 Eur, môžu si poberatelia spomínaných dôchodkov znížiť základ dane len o rozdiel medzi sumou 3559,30 Eur a vyplatenou sumou dôchodku.

Pri podaní daňového priznania si podľa § 6 ods. 10 Zákona o dani z príjmu osobní asistenti budú môcť uplatniť aj paušálne výdavky vo výške 40% z príjmov z osobnej asistencie.

Pokiaľ sa týka rozdielu oproti minulým rokom (zdaňovacie obdobia rokov 2009 a 2010), rozdiely v hranici príjmu na podanie daňového priznania a zníženia základu dane o nezdaniteľnú časť základu dane vyplývajú zo skončenia platnosti výnimiek prijatých v balíčku protikrizových opatrení v predchádzajúcich rokoch.

Upozorňujem na to, že problematika zdaňovania je veľmi široká a existujú rôzne situácie a varianty, ktoré závisia tak na statusu daňovníka, jeho manželky (napr. možnosť zníženia základu dane na manželku ak nemá vlastný príjem) ako aj druhu jeho príjmov, preto uvedená informácia nevyčerpáva všetky možné varianty, ktoré môžu pri podávaní daňového priznania vzniknúť.

JUDr. I. Javorský

Parkovací preukaz

§ 44, zákon č. 8/2009 Z.z.:

(2) **Parkovací preukaz sa môže používať na vozidle prepravujúcom fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím**, ktorá je odkázaná na individuálnu prepravu alebo má praktickú alebo úplnú slepotu oboch očí.

(7) **Vodič vozidla s parkovacím preukazom môže stáť na mieste vyhradenom pre vozidlá prepravujúce osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.** Vodič osobitne označeného vozidla podľa odseku 1 písm. b) a **vodič vozidla s parkovacím preukazom nemusí po nevyhnutne potrebný čas dodržiavať zákaz stáť.** Ak je to nevyhnutné, môže vodič takéhoto vozidla vchádzať aj tam, kde je dopravnou značkou vjazd povolený len vymedzenému okruhu vozidiel, a do pešej zóny; pritom nesmie ohroziť bezpečnosť cestnej premávky.

Vozičkar je aj dopravnou obsluhou

Zaparkovať pred nemocnicou? Počas dňa sa tento počin zdá byť nemožným. Situácia sa v značnej miere komplikuje, ak v aute prevážate zdravotne postihnutého (ZŤP).

Štát prijal rôzne kroky, ktoré by mali ZŤP pomôcť. Jedným z nich je aj vyhradenie parkovacích miest. Bývajú doplnené tabuľkou "na označenie parkovacieho miesta pre osobu so zdravotným postihnutím (E 15)". Ak chcete zaparkovať na takomto mieste, musíte vlastniť parkovací preukaz. Alebo pasažier, ktorého veziete.

Avšak narovinu, miesta vyčlenené pre ZŤP sa nevyskytujú všade tam, kde by mali byť, respektíve, kde by sme ich očakávali. Stáva sa aj to, že miesto je síce vyhradené pre ľudí so zdravotným postihnutím, no aj napriek tomu na ňom zaparkuje vodič bez parkovacieho preukazu. Či už to urobí z nevšimavosti alebo ľahostajnosti, situácia sa tým pre autá prevážajúce ZŤP komplikuje.

KEĎ SA STRETNÚ ĽUDIA V SPRÁVNOM ČASE NA SPRÁVNOM MIESTE ZA DOBRÚ VEC

Ako to celé začalo? Bola som študent UKF v Nitre a doľahla na mňa študentská kríza či pokračovať v štúdiu po 3 semestroch, lebo nie je jednoduché študovať popri zamestnaní. Kto to skúsil, vie o čom hovorím, keď po každodennom návrate z práce človek hľadá ďalšiu energiu a núti sa k študentským povinnostiam. Znovu som sa vrátila k tomu, čo zahŕňa profil absolventa a tam som to našla – samostatné organizovanie mimoškolskej činnosti detí (okrem

iného). Tak som sadla k PC a začala som písať projekt, ktorý by bol vhodný pre deti v obci. Pre inšpiráciu som zašla do spomienok na pobyt v NRC Kováčová, kde majú dielne, ktoré slúžia na LP- liečba prácou. Ďalšou inšpiráciou bol môj pobyt v škole v Dánsku, tu majú špecializované učebne, ktoré slúžia na rozvíjanie kreativity študentov podľa ich záujmu. Keď už bol môj projekt v náplni činnosti detí v klube hotový, tak som uvažovala ako ho viesť do reality. Uvedomila som si, že potrebujem financie a priestory kde by som mohla aj ja - vodičkar fungovať. O mojom projekte som povedala nášmu pánovi farárovi v obci, ktorý je tiež „zapálený“ pre deti a mládež. Projekt sa mu zapáčil a chcel ho doplniť ešte o astronómiu, ktorá je jeho koníkom. Ďalšie pokračovanie je, že som jedného dňa ces-

tou z práce stretla spolu pána farára a starostu obce. Moje slová boli: „Vás dvoch som chcela stretnúť.“ Starostovi obce som porozprávala o mojom projekte a o predstavách. Starosta sa zamyslel a spýtal sa ma na to s čím mám problém, tak som mu povedala, že s financiami a bezbariérovým priestorom. Jeho odpoveď bola, že on v tom nevidí problém a spýtal sa ma, že kedy chcem začať, či zajtra. Môj pôvodný plán bol, že začnem po ukončení štúdia na univerzite, ale zmenil sa. Rozhodnutie začať skôr, zmenila návšteva mojej kamarátky Dominiky. Vedie neziskovú organizáciu a jej náplň činnosti sa zhoduje s projektom, ktorý ešte obohatila o ďalšie činnosti. Ona dala návrh na začatie skôr s prísľubom pomoci. Tak sme so súhlasom starostu obce a s pomocou pána farára rozbehli činnosť klubu ALF. Dominika je zo susednej obce, kde o týždeň neskôr vznikol klub SMEJO. Teraz fungujú a spolupracujú oba detské kluby a často robíme spoločné akcie.

V kluboch s deťmi vyrábame rôzne výrobky ako napr. ozdoby z papiera, kože, ozdobné ceruzky, obrázky na stenu, maľujeme poháre farbami na sklo, skladáme orgiami, pletieme korbáče,... Tieto výrobky potom predávame na burzách pri rôznych príležitostiach ako je Veľká noc, Vianoce, hody,... Financie z predaja sa potom používajú na výlety. Deti tak nemusia platiť celú sumu, čo si myslím je aj pre nich zaujímavé a motivujúce. Takmer dvojročná prax ukázala, že pre deti sú najzaujímavejšie divadelné vystúpenia, v ktorých účinkujú. Majú radi hlavne nacvičovanie týchto hier, už účinkovali v hrách: Jánošík, Kubo, Tri groše, Mrázik, Mikuláš,... Divadelné vystúpenia sú pripravované k Vianociam , k Veľkej noci, k hodom, ku dňu matiek, ku dňu obce,... Deti sú od prírody súťaživé a tak im pripravujeme rôzne pohybové hry a tiež radi čerpajú nové informácie, tak súťažia v kvíze. Podľa toho aké je obdobie počas roka, aj aktivity sa tomu prispôbujú. Máme za sebou Mikuláša, tekvicovú párty, návštevu hvezdárne, výlet v tropikáriu v Maďarsku, pirátsky deň, hľadanie pokladu, duchovnú obnovu v Skýcove, divoký západ, 3-D kino, športovú olympiádu ...

Som rada, že sme sa stretli v správnom čase, na správnom mieste a za správnou vec.

Za štvoricu tých čo toto majú na svedomí Andrea Rošková
www.smiley.sk/aktivita

Mesto má cenu za bezbariérovosť. S bariérami všade okolo Mesto ocenené za bezbariérovosť má iba jedinú školu, kam sa vodičkári dostanú bez problémov.

NITRA. Množstvo prekážok bráni nitrianskym vodičkárom, ale aj mamičkám s kočíkmi, v plynulom pohybe v meste. Na bariéry narážajú takmer všade – od súkromných podnikov až po úrady štátnej správy či samosprávy.

Situácia je pritom v Nitre lepšia ako v mnohých iných mestách. Mesto vlani za opatrenia pre telesne postihnutých získalo ocenenie Oskar bez bariér.

Staré budovy plné bariér

Nedostatky ale stále existujú a vypuklé sú hlavne v starých budovách. Ukázal to rozsiahly monitoring bezbariérovosti, ktorý okrem Nitry prebehol ešte v ďalších troch krajských mestách. Slovenský zväz telesne postihnutých robil prieskum v Bratislave, Nitre, Trenčíne a Prešove.

Členovia zväzu si podelili objekty a každá skupina monitorovala inú oblasť. Zamerali sa na školy, samosprávy, banky, lekárne, pošty, výdajne zdravotníckych pomôcok, bankomaty, poisťovne, kiná, divadlá, hotely, reštaurácie aj kostoly.

V popredí predsedníčka SZTP Ing. Monika Vráblová a Ing. Peter Staník.

Kritická situácia

V Nitre asi najhoršie dopadli školy. „Situácia je priam kritická. Mala som problémy dostať sa vôbec do škôl. Ak aj majú nájazdovú rampu, tak vo vnútri školy je veľa schodov, vecká sú klasické úzke, vozíčkar sa na ne nedostane, autobusy stoja ďaleko od škôl,“ zhrnula neutešenú situáciu matka vozíčkariky, ktorá

mapovala školstvo v Nitre. Monitoring zistil, že jedinou bezbariérovou základnou školou je tá na Topoľovej ulici.

„Mesto sa snaží byť ústretové, nedá sa povedať, že by sa nič neurobilo. Podarilo sa nám napríklad do značnej miery debarierizovať priechody pre chodcov a chodníky. Nie je to práve lacná záležitosť,“ povedal viceprimátor Nitry Ján Vančo.

Problémom podľa združenia je, že nové štátne školy sa nestavajú a v tých starých, ktoré postavili v 60-tych a 70-tych rokoch je bariér neúrekom. O nič lepšie na tom nie sú ani nemocnice v Nitre.

Aby na nohy nepršalo

Vo všeobecnosti platí, že čím novšia budova, tým vyššia šanca, že vozíčkar v nej nebude mať problémy, a naopak.

Bankový sektor je na tom na rozdiel od štátneho školstva lepšie. Mnohé banky majú prístup aj pre hendikepovaných. Podobne je to aj s bankomatmi v Nitre.

„Prešiel som asi dvadsať bankomatov, väčšina je bezbariérová. Problém je napríklad na Dunajskej ulici. Dá sa k bankomatu dostať z cesty, neprekážalo by ani to, že treba ísť hore rozbitým svahom. Keď ale prídete k bankomatu, je tam z neviem akého titulu schod. Asi aby nepršalo človeku na nohy,“ podotkne ironicky vozíčkar Peter Staník.

Nedôstojné

Na problémy vozíčkári narážajú aj pri návšteve Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja. Väčšina úradníkov župy sídli v budove obvodného úradu na Štefánikovej ulici. Dostať sa do priestorov je pre vozíčkarov nemožné.

Svoje o tom vie predsedníčka Slovenského zväzu telesne postihnutých Monika Vrábľová. Pred asi rokom a pol rokovala na úrade s vtedajšou vedúcou odboru sociálnych vecí na župnom úrade Jozefínou Vlčkovou. Do budovy ju napriek tomu, že pri vchode je nájazdová rampa, museli niekoľko minút vynášať. Vlčková s ňou potom rokovala na chodbe.

SLSp Štefánikova Nitra – bezbarierová.

„Nemôžem povedať, že by tá vedúca odboru so mnou nerokovala, alebo že by nebola príjemná. Práve naopak. Možno chlap sa nad tým povznesie, ale ja ako žena som mala výhrady voči tomu, že ma museli vynášať po rampe, ktorá má absolútne nevhodný povrch a že sme museli rokovať vo vestibule,“ povedala Monika Vrábľová.

Budova na Štefánikovej, kde má kraj kancelárie v podnájme, je majetkom v správe obvodného úradu. Prednostka úradu Katarína Miškovíčová na naše otázky nereagovala. Nepovedala, či úrad bude s nevyhovujúcim stavom niečo robiť a či vymení nepraktickú rampu. Neodpovedala ani na otázku, koľko by stála debarierizácia celej budovy.

Lepšie ako inde

V Nitre sa stretáva mnoho vozíčkarov na rôznych kultúrnych alebo športových podujatiach. „Hovorila, že Nitra je jedno z najbezbariérovejších miest,“ povedal Viliam Franko, predseda Republikovej špecifickej organizácie ťažko telesne postihnutých. Situácia je teda aj napriek pretrvávajúcim a notoricky známym problémom lepšia ako v mnohých iných mestách Slovenska.

Vrábľová upozornila, že niekedy sa možno aj dobrý úmysel minie účinkom. „Poviem príklad, aj keď nie z Nitry. V Bratislave je vo vnútri hlavnej stanice asi päť schodíkov. Je tam aj rampa, po ktorej má ale problém vybehnúť zdatný mladý muž, nieto senior, ktorý za sebou ťahá -Anadrozmemnú batožinu alebo ja, ktorá sedím na vozíčku,“ hovorí Monika Vrábľová. Za problém považuje to, že so zväzom telesne postihnutých prevádzkovatelia budov pri prestavbách málo konzultujú.

Šéfka združenia telesne postihnutých povedala, že z monitoringu vyjdú v každom meste brožúry, ktoré poskytnú námety pre samosprávu na zlepšovanie situácie

Tomáš Holúbek

Spoločné vyhlásenie

Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR a Asociácie na ochranu práv pacientov SR k situácii v zdravotníctve

Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR (NROZP v SR) sa v novembri minulého roka obrátila na poslancov Národnej rady Slovenskej republiky so žiadosťou,

aby nesúhlasili so znížením odvodov na zdravotné poistenie za poistencov štátu, medzi ktorých patrí aj časť občanov so zdravotným postihnutím vrátane dlhodobu (chronicky) cho-

rých. Návrh na zníženie odvodov štátu však schválený bol. Verejnosť bola ubezpečená, že chýbajúce finančné prostriedky budú nahradené z iných zdrojov. Netušili sme, že to budú zdroje priamo od pacientov.

Opätovne sa preto obraciame na poslancov NR SR, vládu Slovenskej republiky, aby zamedzila ďalšiemu zvyšovaniu finančnej spoluúčasti občanov. Na základe našich poznatkov medzi ohrozené skupiny patrí časť chronicky chorých, dôchodcov a občanov so zdravotným postihnutím.

Ekonomická kríza sa dotkla takmer všetkých krajín Európy, všetkých oblastí vrátane zdravotníctva. Jej dopad však nemôže ísť na úkor najslabších a zdroje je potrebné hľadať aj inde, nielen zavádzaním reštrikčných plošných opatrení.

Slovensko nemá vypracovaný žiadny reprezentatívny výskum, ktorý by preukázal, aká je „sociálna únosnosť“ právnymi normami nezakázaných platieb v nemocniciach, v ambulanciách, doplatkov za lieky, zdravotné pomôcky, zdravotné potreby. Prijaté opatrenia na kompenzáciu výdavkov na lieky považujeme skôr za kozmetické.

Občania, ktorí sú platiteľmi odvodov do zdravotného systému, ale aj platitelia daní, majú právo vedieť, na čo sa vynakladajú finančné prostriedky v celom systéme zdravotníctva. Požadujeme, aby boli zverejnené hodnoverné údaje o percentuálnom rozdelení príjmov a výdavkov v zdravotníctve.

Aké percento finančných prostriedkov ide na zdravotnú starostlivosť – čo všetko je zahrnuté pod nákladmi na zdravotnú starostlivosť.

Za plytvanie finančnými prostriedkami považujeme časté výbery a zmeny poskytovateľov záchranej služby (nákupy sanitiek a zariadení, ktoré sa po pár rokoch stávajú zbytočnými a kupujú sa nové).

Vyjadrujeme znepokojenie nad spôsobom pripravovaného rušenia nemocničných oddelení a lôžok, čo môže ovplyvniť dostupnosť zdravotnej starostlivosti. Za zrušenie oddelení pre dlhodobu chorých neexistuje relevantná alternatíva.

Požadujeme:

- aby štát od roku 2012 platil odvody za svojich poistencov vo výške 5,5%,

- aby bol spracovaný reprezentatívny prieskum zameraný na podiel občanov na všetkých druhoch úhrad vzhľadom k ich príjmom,

- urobiť audit finančných tokov v zdravotníctve – percentuálne – na aké položky ide aké množstvo finančných prostriedkov. Aké sú pomery medzi jednotlivými položkami. Urobiť porovnanie s hospodársky podobnými krajinami ako je Slovensko,

- stiahnuť návrh na zmenu zákona č. 140/1998 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach, v časti o predpisovaní

účinnnej látky na recepte, namiesto doterajšieho konkrétneho názvu lieku. Nakoľko v súčasnosti nie je zavedený e-health, nie je možné v lekární skontrolovať aké ďalšie lieky má pacient predpísané, a teda ani posúdiť možné kontraindikácie. Do toho vstupuje možnosť pacienta vybrať si liek, ktorý je pre neho finančne dostupný. Kto bude niesť zodpovednosť za liečbu pacienta?

- v oblasti poplatkov za zdravotnícke služby stanoviť presne štandard a nadštandard a podľa toho upraviť poplatky za zdravotnícke služby (Nariadenie vlády SR č. 722/2004 Z. z. o výške úhrady poistenca za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení zmien a doplnkov),

- za štandard určiť prístupnosť zdravotníckych zariadení pre všetky osoby so zdravotným postihnutím, pričom rešpektovať Dohovor o právach ľudí so zdravotným postihnutím, ktorý Slovenská republika ratifikovala,

- komplexne riešiť situáciu v poskytovaní záchranej zdravotnej služby. Posudzovať ju na základe kvality a hospodárnosti, nových poskytovateľov transparentne vyberať len v prípade, keď dôjde k porušeniu stanovených pravidiel a bezpečnosti pacientov,

- prehodnotiť účelnosť inštitúcií, ktorých činnosť je hradená z odvodov na zdravotné poistenie,

- v súlade s Európskou chartou práv pacientov

- Právo na spoluúčasť pri tvorbe politiky v rezorte zdravotníctva a princípu konzultovania v etape plánovania a rozhodovania o politike, pričom inštitúcie sú povinné počúvať, aké návrhy občianske organizácie predkladajú

- poskytovať k týmto návrhom spätnú väzbu, pred prijatím všetkých rozhodnutí ich najprv prekonzultovať, a ak sa ich rozhodnutia líšia od vyjadrených názorov, zdôvodniť ich,

- umožniť zástupcom patientskych organizácií účasť v kategorizačných komisiách Ministerstva zdravotníctva pre lieky a liečivá, pre zdravotnícke pomôcky, pre dietetické potraviny. Za tým účelom upraviť ustanovenia v zákone č. 577/2004 Z.z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti týkajúce sa zloženia kategorizačných komisií.

Žiadame vládu SR a poslancov Národnej rady SR, aby pri svojich rozhodnutiach zohľadňovali reálnu finančnú situáciu občanov Slovenska.

Ignorovanie názorov a skúseností pacientov, odbornej verejnosti v zdravotníctve považujeme za neospravedlňiteľné. Úroveň a spôsob komunikácie s patientskymi organizáciami a odbornou verejnosťou ani zďaleka nedosahuje úroveň demokratických krajín. Na škodu tých, ktorí zdravotníctvo potrebujú, ktorí v ňom pracujú, a ktorí ho riadia.

Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR: www.nrozp.sk,

POZADIE

V Európe žije 80 miliónov ľudí v chudobe, čo znamená, že nemôžu uspokojiť svoje základné potreby. Medzi nich patria v neposlednom rade rodiny, ktoré majú členov so

zdravotným postihnutím. Európske inštitúcie pri riešení tohto problému zohrávajú podpornú funkciu, určujúca je v tomto prípade národná legislatíva.

Podľa štatistik má každá štvrtá rodina člena so zdravotným postihnutím a nejakým spôsobom zdravotne postihnutý je každý šiesty človek. Prieskumy verejnej mienky ale zároveň ukazujú, že až 90 % ľudí nevie, ako sa má k takýmto ľuďom správať.

Kým budeme mať nízky prah emočnej inteligencie, nikam sa nepohneme. Zdravotne postihnutí ľudia nie len, že sú ohrození chudobou, sú ohrození bezdomovectvom, zaznelo na diskusnom fóre Informačnej kancelárie Európskeho parlamentu.

Stretnutie ambasádorov

Spoločnosť Coloplast A/S sa neustále snaží zlepšovať svoje výrobky a služby pre ľudí s neurogénymi poruchami močenia (poranenia miechy, skleróza multiplex, spina bifida). Aby sa nám tento cieľ darilo naplňovať, Coloplast A/S chce

Lektori z Coloplastu Banská Bystrica.

požiadať konkrétnych odborníkov o spoluprácu a využiť ich praktické skúsenosti a postrehy.

Stretnutie ambasádorov je skupina vybraných 12 vozičkárov, ktorí by sa mali stretnúť 1krát ročne, s cieľom diskutovať problémy vozičkárov a vyvíjať nové služby.

Školenie ambasádorov – regionálnych poradcov, sa konalo 12. – 13. 4.2011 v NRC Kováčová (v seminárnej miestnosti)

Coloplast

Spoločnosť Coloplast je dánska spoločnosť, ktorá má zastúpenie na Slovensku v Banskej Bystrici a zaoberá sa 3 hlavnými smermi k uľahčovaniu života pacientov:

1. tzv.celý servis od pooperačnej starostlivosti až po každodenný užívateľský servis
2. veci na inkontinenciu alebo naopak retenciu moču
3. pomôcky na ťažko hojivé rany či už sú to rany z preležanín-dekubity alebo rôzne diabetické rany, ťažko hojivé rany všetkého druhu

Firma Coloplast sa zaoberá retenziou a inkontinenciou moču. Retenzia moču je viac nebezpečná ako inkontinencia. Inkontinencia spôsobuje nepríjemnosti pre ľudí, keď sú v prostredí. Čo sa týka retencie moču – čo sa týka pacientov hlavne po operácii chrbtice nezdarenej, sú to pacienti s léziou, sklerozis multiplex a rôzne iné veci. Týka sa to hlavne močového mechúra a zvierača. Za

normálnych podmienok močový mechúr má funkciu naplniť sa, byť ako rezervoár a vyprázdňovať sa. Pri poškodení

močový mechúr ochabne, nie je schopný, aj keď je schopný, môžu byť problémy so zvieračom. Najhorší prípad je, keď sa močový mechúr nevyprázdňuje úplne, dochádza k sťahovaniu močového mechúra a zvierača, vtedy vzniká veľký tlak v močovom mechúri a refluxom naspäť vháňa moč do obličiek. Tie pomaličky ničí ten moč a tým oblička odumiera. Mali sme pacienta, ktorý sa v 18 rokoch odmietol cievkovať a za 2 roky musel začať chodiť na dialýzu. Čo sa týka poškodenia obličiek, to nevnímame, je to niečo, čo sa môže stať. Čo sa týka inkontinencie moču hlavne u žien, je tu operácia páskovanie, vtedy ten efekt je okamžitý, keď sú časté zápaly. Väčšina ľudí, ktorí sa začali cievkovať, tak tieto zápaly a infekcie sa stratili, ale nie nadobro. Nedá sa to úplne odbúrať, závisí to od hygieny aj od iných faktorov.

Ambásadori - poradcovia.

Na trh firma Coloplast pred 10 rokmi prišla s easykatmi, to boli katétre určené na jednorázové cievkovanie, ktoré sa museli namáčať na 30 sekúnd, aby sa aktivovala lubrikačná vrstva. Pred 2 rokmi firma prišla so speedykatmi, ktoré sa môžu hneď použiť, sú už lubrikované, sú namočené v sterilnom roztoku a dajú sa znova použiť. Povrch týchto katérov je homogénny, predtým na tie jednorázové sa ešte nanášal lubrikant.

Každý pacient má nárok na 120 cievok mesačne teda 4 krát denne. Poistovňa plne hradí tieto pomôcky. Sú aj prí-

Ing. Peter Laudon z Coloplastu B.Bystrica.

Ambásadori - poradcovia.

pady, keď sa pacient musí cievkovať aj 7 krát denne. Vtedy treba osloviť revízného lekára a žiadať výnimku. Čo sa týka detí je snaha, aby dostávali 150 cievok. To sa týkalo retencie moču.

Ambasádori - poradcovia.

Čo sa týka inkontinencie moču tu vieme pomôcť pánom, ženám nevieme pomôcť kvôli anatómii, nikto nič také nevymyslel, okrem vložiek a plienok. Sú to tzv. urinálne kondómy, kondómová drenáž. Stretávame sa s pozitívnym ohlasom. Výhoda je oproti plienkam taká, že je zamedzenie dekubitov, pretože keď v pomočených plienkach sedíte dlhšiu dobu, už to môže spôsobovať dekubity a v lete je to zápal.

Čo sa týka urinálneho kondómu – dáva sa v spojení s vrecami, sú 4 veľkosti od 350 do 1,5 litra. To sú nočné vrecká. Tento systém je uzatvorený, čiže nezapácha. Pri pacientoch s léziou, ktorí sa cievkujú 4 krát denne a popritom, keď idú von používajú ešte urinálny kondóm. Je ho treba meniť raz denne. Pacient, ktorý má 120 cievok má nárok na 30 urinálnych kondómov a 20 zberných sáčkov. Dajú sa kombinovať s plienkami a s vložkami. Máme novú brožúrku – Život

s interinentnou katetrizáciou – je to ohľadom pitného režimu, sexuálneho života, koľko krát sa cievkovať, čo je to urodynamické vyšetrenie, kto a ako robí urodynamické vyšetrenie, kde mu ho spraví a všetky veci, ktoré s týmto súvisia.

Program školenia prednášajúci

Program	Prednášajúci
Úvod, privítanie, predstavenie	Peter Laudon
Regionálny poradca – predstavenie projektu	Peter Laudon
SpeediCath, EasiCath	Richard deRiggo
Conveen	Miroslav Kollár
Produkty na vlhké hojenie rán	Marian Korbel'
Anatómia a fyziológia moč systému, patofyziológia neurogénneho mechúra	MUDr. Nikoleta Lédererová
Urodynamika, komplikácie a liečba neurogénneho mechúra	MUDr. Nikoleta Lédererová

BARIÉRY

Milí priatelia

Prihovám sa vám v tieto krásne slnečné dni, ktoré sú nám darované s láskou, aby sme si mohli oddýchnuť a nabráť nových síl do ďalších pomalíčky prichádzajúcich jesenných dní, ktoré nám poskytuje prenádhernú paletu farebnosti stromov, kríkov a ešte aj kvetín.

Počas leta sme uvoľnenejší a zdá

sa mi, že aj viac tolerantnejší voči sebe, veď prečo si kaziť deň, keď slniečko prehrieva naše vnútro a usmieva sa na nás. Je to prenádherný dar, ktorý lieči, dozrievajú pri jeho lúčoch plody zeme a aj my ľudia sme tiež „plod“ zeme, ktorí prežívame rôzne úskalia, skúšky vo svojom živote a aj boj o život.

Mnohí sme prežili ťažké chvíle, keď nás život posadil do invalidného vozíčka. Keď som vyšla z nemocnice po 12 krát, zistila som, že žijem a to je dôležité. Isté je, že som sama v sebe zažívala mnohé vnútorné bariéry, ako nemohúcnosť vykročiť sama každý deň, nemohúcnosť urobiť krok do budúcnosti, nemohúcnosť zažiť radosť z pohybu, keď ležíte mesiace na posteli a mnohé ďalšie úskalia, ktoré prinášal život. Keď si uvedomíme, čo všetko sme museli prežiť, aby sme sa dostali späť do života, k svojim najbližším a to sú obrovské bariéry v nás. Je potrebné si uvedomiť, že nielen my

máme v sebe veľké bariéry, ale aj ty, čo ich v nás budujú. Konáme vždy pekne s ľuďmi? Ako pristupujeme k architektonickým bariéram? Zamyslíme sa každý nad týmito slovami? Čo cítite pri tomto zamyslení? Je to smútok. Čo koná smútok. Koná starosti a má za príčinu ďalšie choroby, ktoré nemusia prísť. Je lepšie to vziať za lepší koniec, ktorý prinesie riešenie. Málokto si uvedomí, že lepšie je vyhnúť sa konfliktom, ako ochorieť. Preto je potrebné, aby sme si uvedomovali, že zdravie je nadovšetko.

Konáme mnoho krát neuvážene v danom probléme a nepoznáme ani situáciu stavebníka, ktorý zadal projektantovi úlohu, ktorý ju pojme po svojom a tu začne narastať malý problém do veľkého problému. Projektant si niekedy neuvedomí, že stavebníkovi dodatočne

narastú náklady, ktoré potom musí zahŕnúť do rozpočtu.

Keď prídeme k územnému konaniu na Stavebný úrad, je problém zažehnaný. Ale keď nevíete o konaní, problém pri kolaudácii narástol. Stavebné úrady majú povinnosť kontrolovať Vyhlášku MŽP č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, ako stavebník pri stavbe v dome s bytmi osobitného určenia a v inej stavbe na bývanie určenej na užívanie osobou na vozíku, v domoch sociálnych služieb túto Vyhlášku dodržiaval.

Komisie pre životné prostredie vytvorené v RŠO SZTP TTP a vozičkárov v Nitre supľujú v podstate Stavebné úrady v mestách svojho bydliska, ktoré buď o vás vedia alebo nevedia. Mám za to, že v mnohých mestách o nás nevedia a je to na škodu vecí. Konania by mali byť za našej účasti, hneď pri územnom konaní, kde predkladáme pripomienky k predloženému projektu. Je to na nás, členov, čo sme v Komisii pre životné prostredie v RŠO SZTP TTP a vozičkárov v Nitre. Musíme predchádzať nedorozumeniam, ktoré môžu hneď v začiatkoch vyriešiť daný problém.

Želám vám členom a priateľom našej organizácie, krásne chvíle, ktoré vás naplnia radosťou z dobre vykonanej práce.

Anna Mária Húsková
predsedníčka Komisie pre ŽP
RŠO SZTP TTP a vozičkárov

MINISTER ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ivan UHLIARIK

Rezort MZ SR odpovedal na spoločné vyhlásenie Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím k situácii v zdravotníctve. Bod 6. je pre vozičkárov dôležitý, zverejňujeme jeho obsah.

Predpokladáme, že tento bod smeruje k problematike bezbariérových prístupov v zdravotníckych zariadeniach ústavnej zdravotnej starostlivosti. Podmienky bezbariérového prístupu sú ustanovené v citovanom výnose z roku 2008. V rámci prechodných ustanovení tohto výnosu majú poskytovatelia ústavnej zdravotnej starostlivosti podmienky bezbariérovosti splniť do 31. 12. 2011. Vzhľadom na skutočnosť, že táto úprava sa týka rozsiahlej rekonštrukcie zdravotníckych zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti, ministerstvo

zdravotníctva je pripravené túto situáciu citlivo riešiť, zrejme aj za takých podmienok, že termín plnenia tohto ustanovenia bude predĺžený.

V Tatrách po bezbariérových chodníkoch

Stalo sa už tradíciou, že podjesené počasie využíva veľa seniorov na rekreácie v Tatrách. Niektorí sa neboja aj náročných túr, ale mnohí aj vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, kondíciu, alebo keď už musia používať pri chôdzi paličku alebo vozík, by si radšej vybrali trasy, kde nemusia prekonávať veľké prekážky, či nebezpečnejšie úseky.

Ale Tatry sú prístupné pre všetkých. Seniori, ale aj rodiny, ktoré majú svoje ratolesti ešte v kočíkoch, a samozrejme, vozičkári sa nemusia báť vybrať sa na nádherné túry.

Poslúži im k tomu takmer 40 kilometrov turistických chodníkov označených ako bezbariérové. Štátne lesy TANAPu v spolupráci so spoločnosťou HARTMANNRICO v minulých rokoch vybudovali a vyznačili osem turistických značkových chodníkov pre telesne postihnutých občanov a bezbariérová je aj veľmi pekná Expozícia tatranskej prírody (botanická záhrada) v Tatranskej Lomnici.

Pod pojmom bezbariérový si ale nepredstavujte rovnú asfaltku. Na týchto trasách sa nemusíte báť prekonávania terénnych nerovností, nebezpečných a veľkých skál, ktoré by ste museli zdolávať, schodov či rebríkov, ale ani veľmi prudkého a ostrého stúpania v náročnom teréne. Aby ste mali istotu, v informačných centrách ŠL TANAPu a mesta Vysoké Tatry sú k dispozícii bezplatné informačné brožúrky TATRY BEZ BARIÉR, kde sú presné mapky s trasami ako aj informácie

o prístupe k bezbariérovým chodníkom, o ich značení, dĺžke, úprave povrchu a náročnosti. Detailné informácie nájdete aj na internete.

Seniori, rodiny s malými deťmi či hendikepovaní turisti majú vďaka tomu možnosť nahliadnuť do krás prírody v Prielome Dunajca v Pieninskom národnom parku, v Bobroveckej a Tichej doline v Západných Tatrách, dostať sa až k Ťatliakovmu pliesku na Zverovke, k Popradskému plesu, k horárni Podmuráň v Javorovej doline a k horárni v Bielovodskej doline, k Rainerovej chate, najstaršej chate na území Tatranského národného parku, či navštíviť už spomínanú Expozíciu tatranskej prírody v Tatranskej Lomnici.

Pre ľahšiu orientáciu sa trasy označené známym symbolom telesne postihnutých, ako aj informačnými panelmi pred vstupom na každý z chodníkov. Z nich sa turisti na mieste dozvedia nielen potrebné informácie o náročnosti výstupu, ale aj o faune a flóre či možnosti nahliadnuť do zákutí tatranskej prírody prostredníctvom náučných chodníkov na

týchto trasách. Ak sa teda dostanete v Tatrách k týmto symbolom, môžete sa pokojne vybrať na túru. Výhodou je, že tieto chodníky nie sú zatvárané ani v zime, ale o prístupnosti sa aktuálne informujte počas zimného pobytu v informačných centrách.

Bezbariérové turistické chodníky na území Tatranského národného par-

ku zaujali aj Jej Veličenstvo anglickú kráľovnú Alžbetu II. počas jej návštevy Vysokých Tatier v roku 2008.

Pri prechádzkach po Tatrách si môžete pozrieť aj pamätnú tabuľu, ktorá pripomína jej návštevu pri vstupe na bezbariérový chodník vedúci z Hrebienka k Rainerovej chate.

Osoby s telesným a ťažkým telesným postihnutím sa dostávajú do polohy diskriminovanej časti populácie, ktorá kvôli architektonickým bariéram nemá možnosť zapojiť sa do spoločenského a verejného života. Neprístupnosť prostredia má veľký dopad na kvalitu ich života, lebo priamo súvisí s oblasťou zamestnávania, vzdelávania, kultúry, vierovyznania, voľnočasových a ďalších aktivít. Cieľovou skupinou boli ľudia s telesným a ťažkým telesným postihnutím.

Monitoring architektonických bariér v Nitre

V širšom spoločenskom kontexte do cieľovej skupiny treba zahrnúť aj rodičov s detskými kočíkmi, seniorov, tehotné ženy, či osoby po úrazoch, ktorým rovnako prítomnosť architektonických bariér v prostredí a v doprave znemožňuje prístup k službám, objektom a tovarom.

V súvislosti s demografickým vývojom posledných rokov, ktorý je charakterizovaný starnutím obyvateľstva, sa bezbariérovosť životného prostredia dotýka stále väčšieho počtu obyvateľstva.

Neprístupnosť prostredia má veľký dopad na kvalitu života všetkých uvedených skupín, značne obmedzuje ich život, znižuje jeho kvalitu a možnosť účasti na verejnom a spoločenskom živote. Je bezprostrednou príčinou ich diskriminácie.

Možno si to my, telesne a ťažko telesne postihnutí občania,

žijúci, študujúci a pracujúci v Slovenskej republike ani neuvedomujeme, no tým že slovíčko „BEZBARIEROVOSŤ“ nie je v našom živote pojem úplne samozrejmy a normálny, sú nám dennodenne upierané naše základné, ľudské práva a slobody. Sloboda pohybu, sloboda združovania sa, to sú častokrát základné piliere nášho pocitu, že nie sme odstrkovaní, diskriminovaní, odsúvaní do ústavov a domovov sociálnych služieb. My, telesne a ťažko telesne postihnutí občania Slovenskej republiky, sme tiež súčasťou spoločnosti a považujeme za normálne, ak požadujeme uplatňovanie a dodržiavanie našich občianskych, ako aj základných ľudských, práv a slobôd.

Prieskum bezbariérovosti sme uskutočnili v štyroch mestách v SR tak, aby boli zastúpené všetky regióny Slovenska, Prešov, Nitra, Trenčín a Bratislava. Treba poznamenať, že tento počet nestačí zďaleka pokryť potreby zistené interným prieskumom a bol obmedzený časovým vymedzením projektu – 4 mesiace, ako aj finančnými možnosťami Slovenského zväzu telesne postihnutých.

Na začiatku monitoringu boli spracované dotazníky, kde sa určili faktory, ktoré boli potrebné monitorovať a uskutočnilo sa zaškolenie aktivistov cieľovej skupiny, ktorí prieskum vykonávali. Kritériá pre prieskum boli vybrané tak, aby vyhovovali osobám s ťažkým telesným postihnutím. Pod podmienkami prieskumu sa nemyslí len vstup do objektu, ale aj pohyb v rámci budovy, vrátane sociálnych zariadení, kde sa prihliada na šírku dverí, ako aj vnútorný priestor, na možnosť manipulácie s invalidným vozíkom. Súčasťou prieskumu bolo vyhotovenie a spracovanie fotodokumentácie.

Prieskum bezbariérovosti sme zamerali na nasledovné zariadenia:

- zdravotnícke zariadenia, lekárne, zdravotnícke potreby

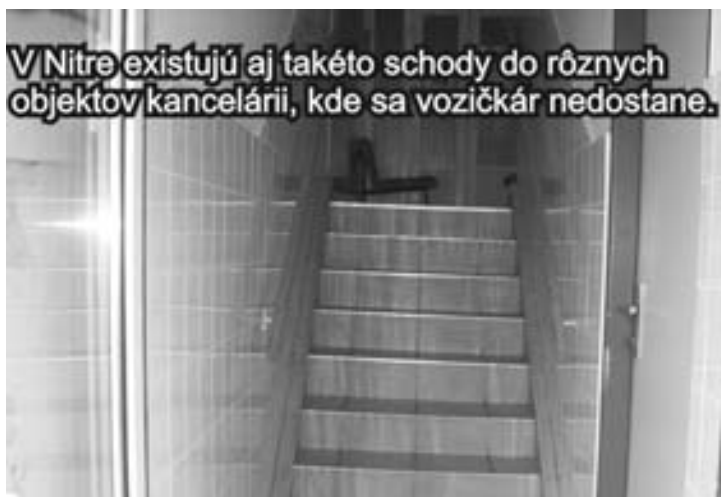
Aj takéto schody na Klokočíne v Nitre vedú do do potravín a reštaurácie

Na snímke je vchod do jednej zo ZŠ v Nitre

Poistovňa Dôvera hl. vchod Coboriho Nitra - barierová

- školské zariadenia
- inštitúcie verejnej správy a samosprávy
- banky, poisťovne, bankomaty
- voľno časové aktivity: divadlá, kiná, kultúrne domy, športoviská, kostoly
- služby: ubytovacie zariadenia, stravovacie zariadenia, mobilní operátori, obchody, ďalšie služby

Dôležitou súčasťou realizovaného projektu bola prezentácia výsledkov monitoringu pre verejnosť. Prezentácia sa uskutočnila zorganizovaním workshopov v každom meste, kde prebiehal prieskum, v Prešove, v Trenčíne, v Nitre a Bratislave. Na prezentácii sa zúčastnili zástupcovia tlače, štátnej správy a samosprávy.

Prezentovaním výsledkov prieskumu sme chceli apelovať na kompetentných miestach, u zodpovedných mesta, na odstraňovanie architektonických bariér, ktoré sú pre mnohých z nás neprekonateľnou prekážkou, pri naplňaní snov o zamestnaní, cestovaní, bývaní a pod. Treba pravdivo povedať, že istý posun, tým správnym smerom, hlavne v období uplynulých pár rokov, je badateľný, no ešte stále je reálna situácia alarmujúca a vyžaduje veľa spoločného úsilia na jej zlepšenia.

Výsledky monitoringu sme spravovali do predkladanej publikácie, ktorej súčasťou je bohatá fotodokumentácia vyhotovovaná priebežne počas prieskumu.

Výsledky sú spracované do prehľadných tabuliek a grafov, ktoré poskytnú prehľad a odborné informácie. Publikácia, poukazuje na nedostatky a navrhuje spôsoby riešenia pri vytváraní bezbariérového životného prostredia. Bude k dispozícii na webovej stránke SZTP a budeme ju distribuovať na všetky pobočky.

Vyzbrojení ideálmi a nadšením sme vyšli do ulíc a cez hľadáčik fotoaparátov a s dotazníkmi v rukách sme kriticky pristupovali k bariéram v našom okolí. V uliciach nášho mesta sa na monitoringu zúčastnilo 6 mladých ľudí, s rôznym druhom a rozsahom telesného postihnutia, ale všetci vozičkári..

Aj keď sme v mnohých prípadoch natrafili na neprekonateľné bariéry, neodradilo nás to a z celkových výsledkov vyplýva, že náš hodnotiaci, rebriček môže byť síce veľmi kritický, no k určitým,

miernym, zlepšeniam jednoznačne prišlo, v mnohých oblastiach. Vedeli sme však, že ich je veľmi málo. No skutočnosť bola ešte horšia ako predpoklad. Podobný prieskum sa uskutočnil aj v rokoch 2004/2005 a našim cieľom bolo obohatiť už získané výsledky o nové skutočnosti, ako aj získať informácie o viacerých zmapovaných priestoroch, ktoré sme v rámci nášho projektu navštívili.

Tibetský vodca, Dalajláma, držiteľ Nobelovej ceny za mier povedal: „Osamotená ľudská bytosť bez ľudskej spoločnosti nemôže prežiť.“ Preto považujeme za dôležité, aby sme nielen očakávali, že okolie nás prijme a začne akceptovať, no predovšetkým my sami musíme ukázať, že sme tu a chceme riešiť náš problém. Vtedy nám môže spoločnosť podať pomyselnú, pomocnú ruku a my „prežijeme“. V spoločnosti plnej schodov, obrubníkov, úzkych dverí, „ne“ vyhradených parkovísk, či len klzkej podlahy, neprístupnej toalety, a pod., sa nám existuje s veľkými ťažkosťami. A pritom by stačilo tak málo.

Stačí urobiť rampu, rozšíriť dvere a my by sme sa mohli dostať všade tam kam potrebujeme, a to bez cudzej pomoci. Žiaľ, naše

skúsenosti, ale aj výsledky nášho prieskumu, ktoré vám teraz predkladáme, sú v porovnaní s rovnakým monitoringom, ktorý bol realizovaný v rokoch 2004/2005, rovnako alarmujúce, no nevzdávame sa a veríme, že údaje ktorými disponujeme, podporia kompetentných v činnosti.

„Bezbariérové životné prostredie ako súčasť odstraňovania diskriminácie občanov s telesným a ťažkým telesným postihnutím.“

Projekt bol realizovaný s finančnou podporou Úradu vlády SR v rámci Akčného plánu predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie.

Cieľovou skupinou boli ľudia s telesným a ťažkým telesným postihnutím, ktorí patria v súčasnosti do skupiny ľudí ohrozených sociálnou exklúziou. Pre jednu marginalizovanú skupinu v spoločnosti - pre ľudí s telesným a ťažkým telesným postihnutím, projekt predpokladá vytvoriť podmienky na realizáciu účinných nástrojov trvalo udržateľného rozvoja na začlenenie do pracovného a spoločenského života.

CIELE PROJEKTU

Hlavným cieľom projektu je realizovať monitoring bezbariérovosti a dostupnosti objektov vo vybraných mestách Slovenskej republiky, s cieľom vytvoriť podmienky na realizáciu účinných nástrojov na predchádzanie diskriminácie a uplatňovanie zásad rovnakého zaobchádzania pre občanov s telesným a ťažkým

telesným postihnutím. Prezentať výsledky získané prieskumom bezbariérovosti pred predstaviteľmi miest a obcí, a tak zlepšiť informovanosť verejnosti, štátnej a verejnej správy o potrebách telesne a ťažko telesne postihnutých občanov. Poukázať na nedostatky a navrhnúť spôsoby riešenia pri odstraňovaní architektonických bariér ako základného predpokladu odstránenia diskriminácie tejto cieľovej skupiny a vytváranie rovnakých podmienok aké má zdravá populácia.

S cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli žiť nezávislým spôsobom života a plne sa podieľať na všetkých aspektoch života, OSN prijala Dohovor Organizácie Spo-

jených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý bol v SR spoločne s Opčným protokolom ratifikovaný a v Zbierke zákonov SR bol publikovaný... Prijatie Dokumentu má nesmierny význam pre súčasné postavenie zdravotne postihnutých osôb na Slovensku.

Dokument by mal byť implementovaný v takej forme, aby z neho mali zdravotne postihnutí čo najväčší prospech.

SR musí zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými: prístup k fyzickému prostrediu (bariéry), k doprave, k informáciám a komunikácii vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych oblastiach. Tieto opatrenia, ktoré budú zahŕňať identifikáciu a odstraňovanie prekážok a bariér brániacich prístupnosti, budú sa vzťahovať okrem iného na budovy, cesty, dopravné a iné vnútorné a vonkajšie zariadenia vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk.

Každý desiaty občan EÚ trpí istou formou zdravotného postihnutia. Celkovo sa tak jedná o 50 miliónov ľudí, Je to vysoké číslo.

Osobám s telesným postihnutím, najmä s ťažkým telesným postihnutím odkázaným na vozíček je dôležitý najmä Článok 9 – Prístupnosť, kde je uvedené:

1. S cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli žiť nezávislým spôsobom života a plne sa podieľať na všetkých aspektoch života, zmluvné strany prijímajú príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím, na rovnakom základe s ostatnými, prístup k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii, vrátane informačných a

komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych oblastiach. Tieto opatrenia, ktoré budú zahŕňať identifikáciu a odstraňovanie prekážok a bariér brániacich prístupnosti, sa budú vzťahovať, okrem iného, na:

(a) budovy, cesty, dopravné a iné vnútorné a vonkajšie zariadenia, vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk;

(b) informačné, komunikačné a iné služby, vrátane elektronických a pohotovostných služieb.

2. Zmluvné strany prijímajú aj príslušné opatrenia:

(a) na vypracovanie, vyhlásenie a kontrolu dodržiavania minimálnych noriem a pravidiel pre zabezpečenie prístupnosti zariadení a služieb dostupných alebo poskytovaných verejnosti;

(b) na zabezpečenie toho, aby súkromné subjekty, ktoré poskytujú zariadenia a služby dostupné alebo poskytované verejnosti, zohľadňovali všetky aspekty prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím.

(c) na zabezpečenie zainteresovaným subjektom vzdelávania o otázkach prístupnosti, s ktorými sa stretávajú osoby so zdravotným postihnutím;

(d) na vybavenie budov a iných verejne prístupných priestorov označením v Braillovom písme a v ľahko čitateľnej a zrozumiteľnej forme; (e) na poskytovanie rôznych foriem živej pomoci a sprostredkovania, vrátane sprievodcov, predčítateľov a profesionálnych tlmočníkov znakovkej reči s cieľom uľahčiť prístup do budov a do iných verejne prístupných zariadení;

(f) na podporaenie ďalších primeraných foriem asistencie a podpory pre osoby so zdravotným postihnutím s cieľom zabezpečiť ich prístup k informáciám;

(g) na podporaenie prístupu osôb so zdravotným postihnutím k novým informačným a komunikačným technológiám a systémom, vrátane internetu;

(h) na podporovanie navrhovania, vývoja, výroby a distribúcie prístupných informačných a komunikačných technológií a systémov už v počiatočnej fáze tak, aby sa tieto technológie a systémy stali prístupnými pri minimálnych nákladoch.

Projekt „Bezbariérové životné prostredie ako súčasť odstraňovania diskriminácie občanov s telesným a ťažkým telesným postihnutím“ v Nitre realizovali:

- Viliam Franko - Nemocnice a zdravotnícke zariadenia, lekárne, zdravotnícke potreby
- PhDr. Iveta Vojteková - Školské zariadenia a internáty
- Ing. Peter Staník - Banky, bankomaty a poisťovne
- František Velčík - Inštitúcie verejnej správy a samosprávy
- Anna Homolová - Voľnočasové aktivity (kino, divadlo, kostol, šport)
- Marián Šulka - Služby (ubytovanie, strava, mobilný operátor, obchody)

Nemocnice a zdravotnícke zariadenia, lekárne, zdravotnícke potreby.

Najväčším zdravotníckym zariadením v Nitre je Fakultná nemocnica Nitra, Špitálska 6, sem patria KLINIKY, ODDELENIA, AMBULANCIE:

Na Kliniky a oddelenia FN Nitra, sme mali zákaz vstupu a úplný zákaz fotografovania. Nedalo sa jednoznačne určiť, či zdravotné zariadenie je alebo nie je bariérové. Tam kde bola urobená rekonštrukcia je predpoklad bezbariérového WC a sociálneho zariadenia. Zo skúsenosti vodičkárov vyplýva, že tieto zariadenia sú celkovo bariérové.

Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n.o.

Kláštorská 134, Nitra.

Poskytujú sa tu zdravotnícke služby a starostlivosť na oddeleniach a špecializovaných ambulanciách. Je tu rádiológia, osteocentrum, klinická biochémia, oddelenie funkčnej diagnostiky, fyziatricko-rehabilitačné, oddelenie diagnostiky a kultivácia mykobaktérií, endoskopia, klinická onkológia, geriatra, oddelenie dlhodobo chorých.

Vchod do budovy je na foto bunku. Nové pavilóny a po rekonštrukcii sú bezbariérové, žiaľ staré sú beznádejne bariérové.

Poliklinika v Nitre

Veterinárna Poliklinika Čermáň, je bariérová. Poliklinika Chrenová, Nitra je bezbariérová, Poliklinika Párovce Nitra je bezbariérová. Tretia nitrianska poliklinika na sídlisku Klokočina, ktorá je v najhoršom stave je tiež bezbariérová

Ďalšie ošetrovateľské služby sú: ADOS Dôvera s.r.o. Kocel'ova 29, poliklinika Párovce, Nitra

ADOS Repiská Štúrová 21, Nitra, ADOS Charita, Diedežna charita Samova 4, Nitra, STOMADOS s. r. o. Javorová 643/8, Nitra, Hospic - Dom pokoja a zmiernu u Bernadety Chrenovská 22/B, Nitra

LEKÁRNE

V Nitre je 35 lekární z toho je 10 bezbariérových. Uvádžame niektoré bezbariérové (všetky nemajú bezbariérové WC): lekáreň Alexia Jánskeho 7, Nitra, lekáreň Dami, Špitálska 13, Nitra, lekáreň Hypericum, Razúsova 18, Nitra, lekáreň Nádej, Štefánikova 52, Nitra, lekáreň Pharmacy MAX, Chrenovská 30, Nitra, lekáreň REMEDIUM, Štúrova 12, Nitra, lekáreň U Valentína, Dlhá 2, Nitra, lekáreň Pharmacum, Bratislavská 5 Nitra, lekáreň MEDI centrum Nitra – Klokočina,

Školské zariadenia a internáty

V Nitre je 19 základných škôl: ZŠ kniežaťa Pribinu Nitra, ZŠ Beethovenova 1 Nitra, ZŠ Benkova 34 Nitra, ZŠ Cabajská 2 Nitra, ZŠ Andreja Šulgana Nitra, ZŠ Dlhá 78 Nitra, ZŠ Farská 43 Nitra, ZŠ Dražovská 6 Nitra, ZŠ Fatranská 14 Nitra, ZŠ Krčméryho 2 Nitra, ZŠ Na Hôrke 30 Nitra, ZŠ Novozámocká 129 Nitra, ZŠ Nábřežie mládeže 5 Nitra, ZŠ Petzwalova 1 Nitra, ZŠ Sčasného 22 Nitra, ZŠ Topoľová 8 Nitra, ZŠ Škultétyho 1 Nitra, ZŠ Tulipánová 1 Nitra.

V Nitre, čo sa týka bezbariérovosti základných škôl je veľmi zlá situácia. Bezbariérová je nová budova ZŠ na Tulipánovej, sú tam bezbariérové výťahy, WC a sociálne zariadenie. Stará budova tejto školy je bariérová. Ďalšia úplne bezbariérová škola je ZŠ Na Hôrke na Klokočine. Všetky ostatné horeuvedené sú bariérové.

V Nitre je registrovaných 20 stredných škôl Gymnázium Nitra, Golianova 68, Gymnázium Nitra, Párovská 1, Gymnázium Obchodná akadémia Nitra, Bolečkova 2, Piaristické gymnázium

sv. Jozefa Kalazanského Nitra, Piaristická 6, Cirkevná škola, Spojená katolícka škola s o. z. GYMNÁZIUM sv. Cyrila a Metoda a Základná škola sv. Svorada a Benedikta Nitra, Farská 19, Stredná priemyselná škola potravinárska, Hotelová akadémia, Športové gymnázium Nitra, Slančíkovej 2, Spojená škola s organizačnými zložkami: Stredná priemyselná škola potravinárska, Hotelová akadémia, Športové gymnázium Nitra, Slančíkovej 2, Spojená škola s organizačnými zložkami: Stredná priemyselná škola potravinárska Akadémia, Športové gymnázium, Nitra, Slančíkovej 2, Stredná odborná škola polytechnická Nitra, Dvorčianska 629, Stredná odborná škola potravinárska Nitra, Cabajská 6, Stredná odborná škola veterinárna Nitra, Dražovská 14, Stredná odborná škola Nitra, Cintorínska 4, Stredná odborná škola Nitra, Levická 40, Stredná odborná škola Nitra, Nábrežie mládeže 1, Stredná priemyselná škola stavebná, Nitra, Cabajská 4, Stredná priemyselná škola, Nitra, Fraňa Kráľa 20, Stredná zdravotnícka škola, Nitra, Farská 23, Súkromná stredná odborná škola ANIMUS Nitra, Vajanského 1, Tieto stredné školy sú väčšinou postavené počas totality a skôr. To znamená, že ani jedna stredná škola nie je úplne bezbariérová.

V Nitre sú dve univerzity a jedna Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre - Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov, Fakulta biotechnológie a potravinárstva - Fakulta ekonomiky a manažmentu, Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja, Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva, Technická fakulta - všetky fakulty sú na Trieda A. Hlinku č.1, 949 74, Nitra. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre - Fakulta prírodných vied, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, Fakulta stredoeurópskych štúdií, Filozofická fakulta, Pedagogická fakulta, Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta - Teologický inštitút, Nitra. Momentálne sa stále viac vozičkárov hlási na štúdium na nitrianskych univerzitách, preto sú univerzity nútené svoje prostredie debarierizovať. Avšak aj v dnešnej dobe nie na každej fakulte v Nitre môže vozičkár študovať. Na Univerzite KF, rovnako aj na SPU z hľadiska

Bezbariérová toaleta v kine MAX

Bankomat SLSp Štúrova Nitra - berierový.

bezbarierovosti je umožnené vozičkárom študovať na viacerých fakultách.

Zástupcovia organizácie, čo sa týka debarierizácie, viac krát rokovali s kompetentnými mesta Nitry. Primátor Ing. Jozef Dvonč, sa bude v tejto veci sám angažovať. Má sa debarierizovať mestský kúpeľ a plaváreň. Mesto vyhotovuje projektovú dokumentáciu a to na základe pripomienok a požiadaviek. Po jej dokončení zástupcovia organizácie budú prizvaní na ďalšie pripomienkovanie, konzultáciu a schvaľovanie.

Aj v platnej vyhláške 532/2002 Z.z. je zakotvené, že všetky budovy, ktoré slúžia verejnosti, musia byť bezbariérové a to v časti, ktorá je určená pre verejnosť. To znamená, že pri navrhovaní priestorov musia architekti vychádzať z priestorových nárokov ľudí na vozíku, pretože tí majú najväčšie priestorové nároky.

Pri riešení výškových problémov sa často stretávame s rampami. Rampa je, samozrejme, dobré riešenie, ak ide o malú výšku, ktorú treba prekonať. Na 1 meter prekonávanej výšky potrebujeme 12 metrov dlhú rampu. To je neuveriteľne veľký priestor. Po dvadsiati metroch rampy má byť odpočívadlo.

Nevhodne riešená, krátka a strmá prístupová rampa pre ľudí pohybujúcich sa na invalidnom vozíku robí veľký problém.

V legislatíve platí viacero zákonných ustanovení, na znenie ktorých sa možno odvolávať pri riešení problémov vyplývajúcich z diskriminácie postihnutých v dôsledku neprístupnosti.

Predovšetkým sa možno odvolať na Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, kde sa prístupnosť vníma širšie - nielen ako prístupnosť k fyzickému prostrediu, ale aj k doprave, k informáciám a komunikácii, vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k širším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti.

V prípadoch diskriminácie pri neúspešnom uplatňovaní niektorého zo základných práv a slobôd zakotvených v Ústave SR, sa možno odvolávať tiež na Článok 12, odsek 2, Ústavy SR.

Pri riešení problému (ne) prístupnosti stavby sa možno odvolať najmä na Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (stavebný zákon), ak ide

o stavbu, ktorá je určená len na užívanie osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie alebo o stavbu, ktorá je prístupná širokej verejnosti, tak aby spĺňala aj osobitné požiadavky na užívanie osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, najmä požiadavku bezbarierovosti.

Odvolávať sa možno aj na platnú Vyhlášku č. 532/2002 Z.z., ktorú vydalo Ministerstvo životného prostredia SR a ktorá ustanovuje podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

S podnetmi týkajúcimi sa (ne)prístupnosti, nevykonávania primeraných úprav alebo súvisiacimi s porušovaním práv a slobôd osôb, s diskrimináciou, sa v súčasnosti možno obrátiť najmä na: stavebné inšpektoráty, ktoré sídlia: v Bratislave, kde je riaditeľstvo

stavebnej inšpekcie, ďalej v Banskej Bystrici, Košiciach, Nitre, a Žiline, stavebné úrady (v obciach a mestách a ich mestských častiach a Krajské stavebné úrady, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR, inšpektoráty práce, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Slovenskú obchodnú inšpekciu,

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Kanceláriu verejného obhajcu práv,

Centrum právnej pomoci, aj na Občianske združenia a neziskové organizácie pôsobiace v oblasti ochrany práv zdravotne postihnutých.

Často sa hovorí, že Nitra je pomerne bezbarierová. Je tak aj preto, lebo v Nitre už 20 rokov existuje organizácia vozičkárov, ktorá má eminentný záujem na debariérizácii životného prostredia. Je tomu skutočne tak? Šesť aktivistov z Nitry v rámci už spomínaného projektu SZTP urobilo monitoring bezbarierovosti a dostupnosti... Monitoring ukázal aká je Nitra bariérová.

S bezbariérovými vstupmi do budov sa stretávame na každom kroku. Vozičkár musí čeliť úzkym dverám, úzkym chodbám, scho-

dikom a medzerám v nájazdoch, kde sa kolieska vozíka zaseknú.

Bežná vec, nad ktorou sa zdravý človek ani nezamyslí, sú toalety. Keď to príde na zdravého, či vozičkára a nie je na blízku WC, tu nepomôže žiadne filozofovanie. Čo má však robiť vozičkár, keď sa na WC z dôvodu úzkych dverí nedostane? Koľko je v meste Nitra bezbariérových WC. Vraj nejaké sú, ale sú zamknuté! Na mnohých WC (aj bezbariérových) nie sú madlá. Mnoho krát sú zle nainštalované!

Dalo by sa vypočítavať inštitúcie, kde sa sám vozičkár nemá šancu dostať. - hlavná pošta, bytové družstvo, polícia, okresný súd, okresný úrad sociálnych vecí a rodiny, piaristický kostol.

Chodte v Nitre na pešiu zónu a skúste sa na vozičku dostať do obchodov, väčšinou nie je šanca. Celá pešia zóna je bariérová, až na málo výnimiek !!

Mesto Nitra je ústretové voči vozičkárom, zúčastňuje sa súťaží a projektov, ale ešte veľa vody pretečie, kým bude Nitra naozaj bezbarierová.

Je na nás všetkých, aby sme pomáhali odstraňovať architektonické a spoločenské bariéry v spoločnosti.

Vyberáme z poznámok od aktivistov: Okresný a Krajský súd: Objekt je bezbariérový len cez vedľajší vchod, s pomocou justičnej a väzenskej stráže, na toaletách chýbajú madlá, fotenie nebolo povolené, Krajský dopravný inšpektorát PZ Nitra, Nábrežie mládeže 1, Nitra, Objekt je úplne bezbariérový, fotenie nebolo povolené, Hotel Olympia – bezbariérový vchod s výtahom zozadu. Dve izby sú bezbariérové. Reštaurácia nevyhovuje.

Hotel študentský domov v Nitre – do vchodu sú schody bez výtahu. WC je bariérové, Tesko staré Nitra – WC nevyhovuje, Hotel Zobor – parkovisko nie je vyhradené, Reštaurácia Zobor Nitra – nevyhovuje, bariérové WC. Reštaurácia Mexiko Nitra – výtah treba objednať na recepcii. Hotel LUX – vyhovuje...

Workšop v Nitre

V Nitre v budove Správy sociálnych zariadení, za účasti zástupcov SZTP, samosprávy a štátnej správy mesta Nitry a aktivistov RŠO SZTP sa uskutočnil seminár „Bezbariérové životné prostredie ako súčasť odstraňovania diskriminácie občanov s telesným a ťažkým telesným postihnutím“, ktorý zahájila Ing. Monika Vráblová, predsedníčka SZTP.

Realizáciu monitoringu bezbarierovosti a dostupnosti objektov a prezentáciu výsledkov monitoringu bezbarierovosti uviedol Viliam Franko, predseda Celoslovenskej špecifickej organizácie SZTP v Nitre.

Na úvod povedal:

Budem trochu retroaktívny. Po havárii som sa z nitrianskej nemocnice dostal do piešťanských kúpeľov, kde som dostal prvý vozík „kladrubák“ a prvý krát som sa stretol s vozičkármi. Chcem tým naznačiť, že pokiaľ som pred 40 rokmi bol zdravý, vôbec som nevedel, že medzi nami žijú aj vozičkári. Boli kde-

Vľavo predseda RŠO SZTP Nitra. Vpravo predsedníčka SZTP Ing. Monika Vráblová pri prezentácii odstraňovania architektonických bariér.

Viceprimátor Nitry Ján Vančo, hovoril o perspektívach debariérizácie mesta Nitry.

Pán Ing. Miloš Dovičovič predložil projekt dlho pretrvávajúcej debariérizácii mestského kúpeľa.

Keď sa ma niekto opýta koľko vlastne je vozičkárov na Slovensku, odpovedať neviem. Táto štatistika neexistuje. Dokonca ani štatistika medzinár. organ. WHO to presne nemá zmapované. Hovorí sa že v EÚ je 53 miliónov ZP osôb, ale koľko je z toho vozičkárov nikto nevie.

Organizácia vozičkárov v Nitre čo sa týka Nitry a spádového územia zmapovala tento počet, čo predstavuje okolo 500 ľudí odkázaných na voziček. Vynára sa tu otázka, kde sú všetci títo vozičkári? Najviac ich je doma. Pre AB sú nedobrovoľne zavretí vo svojich bytoch.

Musia sa stavať finančne dostupné bezbariérové byty – Vláda pred časom pripravila - Dokument podpory rozvoja bývania do roku 2010, kde z celkového počtu postavených bytov musí byť minimálne 1 % bytov bezbariérových a to v prípade, že obec eviduje žiadosť o pridelenie takéhoto bytu. Zdravotné a školské zariadenia nám najviac dlhujú – Skúste sa dostať do výdajne zdravotníckych potrieb na Pešej zóne

si schovaní. Pojem voziček bolo akési zlo.

Rodinný dom mi musela debariérizovať rodina, priatelia... Nebol žiadny zákon, vyhláška, ktorá by riešila debariérizáciu a pomoc týmto ľuďom.

Už 35 rokov sa zúčastňujem na debariérizácii životného prostredia a na tvorbe legislatívy, čo sa týka univerzálneho dizajnu projektovania stavieb.

Dnes je situácia podstatne iná. Od staručkej VTIRky vyhlášky 53/85 (viedokotechnický a investičný rozvoj o obecných technických požiadavkách zabezpečujúcich užívaní stavieb osobami s omezenou schopnosťou pohybu) už prešlo mnoho rokov a mnoho sa zmenilo. Dost často sme chodili do Čiech a môžeme povedať, učili sme sa od nich.

Na Slovensku je teraz platná novelizovaná vyhláška 532/2002.

Keď mám hovoriť o bariérach – konkrétne o AB tak po prvé považujem za nedostatočnú výchovu celej populácie k osobám so zdravotne postihnutým.

alebo na Mlynskej ulici. V Nitre je jediná tzv. integrovaná bezbariérová ZŠ. Musí sa zabezpečiť bezbariérová doprava a všetky služby vôbec. Musí sa debariérizovať v kultúre a na pracoviskách, veľmi dôležité je debariérizovať budovy štátnej správy a samosprávy.

Problémy nám najviac robia budovatelia nových služieb,

kde sa vozičkárom, len s obmedzením dostane. Problémy máme s parkovaním, vyhradené parkoviská sú obsadené, pred zosilkným obrubníkom parkuje motorové vozidlo...

V meste boli vybudované viaceré bezbariérové WC, no dostať sa k nim je sisyfovská práca, veľké problémy nám robia všetky pošty... v Nitre.

Na dedinách je to najhoršie, všetko je totálne bariérové...

Debariérizácia sa netýka len vchodov do budovy, ale bezpodmienečne aj prístup na WC a sociálnych zariadení... Darmo sa nehovorí, keď má človek naponáhlo, tu nepomôže žiadne filozofovanie.

Na záver príhovoru povedal:

Máme platnú fungujúcu legislatívu - Stavebný zákon a jeho vyhlášku 532/2002.

Národný program na zlepšenie životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím vo všetkých sférach života, kde sa v Pravidle 5 určuje debariérizovať životné prostredie do roku 2015.

Čo sa týka debariérizácie, sú tu jasné direktívy z EÚ..., Je tu Dohovor o právach osôb so ZP, ktorý je nad naše zákony a predsa sa tieto zákonné normy neplnia. Niekde musíme hľadať chybu! ? Chyba je zrejme v myslení ľudí!

Ako som už spomenul, momentálne sa stále viac vozičkárov sa hlási na štúdium na nitrianskych univerzitách, preto sú

univerzity nútené svoje prostredie debariérizovať. Dnes nie na každej fakulte v Nitre môže vozičkár študovať, ale ako na Univerzite KF, tak aj na SPU sa na viacerých fakultách študovať umožňuje. Mesto Nitra pravidelne oslovuje zástupcov organizácie na konzultácie čo sa týka debariérizácie životného prostredia. Aj v minulom roku pri zošikmovaní obrubníkov a debariérizácii vytypovaných križovatiek v mestských komunikáciách svoj sľub splnilo. Nitrianski členovia organizácie svoje požiadavky, čo sa týka odstraňovania bariér predkladajú pánu Ing. Staníkovi, respektíve na sekretariát organizácie,

ktoré sa postúpia mestu Nitra. Organizácia, čo sa týka bariér postupuje razantne. Vytvorili sme sieť komisií na územných celkoch. Aj keď nie s právnou subjektivitou, ale na oslovenie a podanie sťažnosti majú právo. Členovia Rady o.i. o tejto oblasti na každom zasadnutí predkladajú návrhy na riešenie debariérizácie daného stavu vo svojich regiónoch.

Pri riešení výškových problémov sa často stretávame s rampami. Rampa je, samozrejme, dobré riešenie, ak ide o malú

výšku, ktorú treba prekonať. Na 1 meter prekonávanej výšky potrebujeme 12 metrov dlhú rampu. To je neuveriteľne veľký priestor. Po dvanástich metroch rampy má byť odpočívadlo.

Nevhodne riešená, krátka a strmá prístupová rampa pre ľudí pohybujúcich sa na invalidnom vozíku robí veľký problém.

V legislatíve platí viacero zákonných ustanovení, na znenie ktorých sa možno odvolávať pri riešení problémov vyplývajúcich z diskriminácie postihnutých v dôsledku neprístupnosti. Predovšetkým sa možno odvolať na Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, kde sa prístupnosť vníma širšie - nielen ako prístupnosť k fyzickému prostrediu, ale aj k doprave, k informáciám a komunikácii, vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k širším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti.

V prípadoch diskriminácie pri neúspešnom uplatňovaní niektorého zo základných práv a slobôd zakotvených v Ústave SR, sa možno odvolávať tiež na Článok 12, odsek 2, Ústavy SR.

LURDY, bohatstvo na nádej a uzdravenie...

Čo sa deje v Lurdoch dnes?

Zdá sa, že je tam menej telesných zázrakov ako pred sto rokmi, ale určite viac uzdravení ako kedykoľvek predtým.

Vysvetľuje doktor Patrick Theilleir pôsobiaci v Lurdoch už vyše dvadsaťpäť rokov, teraz je prezidentom medzinárodnej lekárskej asociácie. Dnes je

menej telesných uzdravení čo je normálne, lebo dnes človek, keď je chorý obráti sa predovšetkým na medicínu. Boh koná aj cez lekársku vedu, cez lekárov, odborníkov a celý personál, ktorý sa stará o chorých.

V Lurdoch uznali len šesťdesiat-sedem uzdravení za zázračné, akoby uzdravenie bolo rezervované len pre pár osôb, keď by sme to porovnávali s miliónmi ľudí, ktorí navštívili Lurdy. Ak je to tak, je to ako v lotérii, jeden - dvaja šťastní výhercovia a mnoho tých, čo prehrávajú. Vôbec nie! Prečo nie?

Lebo telesné uzdravenia oznámené lekárskejmu úradu, teda tie, ktoré sú viditeľné, poukazujú na všetky ostatné neviditeľné uzdravenia, ktoré sú vnútorné a duchovné, o ktorých svedčia mnohí, čo prichádzajú na púť do Lúrd. Áno, mnoho chorých

odchádza v tom istom telesnom stave, v akom prišli, žiaria však radosťou, ktorá úplne prežaruje ich osobu. Je to ohromujúce a svedčí to o premene ich srdca, ktorá im dáva silu žiť a obetovať svoje utrpenie, chorobu a postih.

Vari to nie je samo o sebe uzdravenie, ktoré presahuje medicínske skúmanie a tiež nespočetné duchovné uzdravenia, ktoré sa diskretné odohrávajú pri sviatosti zmierenia. Sú skutočné? Sú také skutočné ako uzdravenie pľúc, žalúdka. Tesné uzdravenie poukazuje na omnoho hlbšie uzdravenie: uzdravenie srdca, ktoré všetci tak veľmi potrebujeme.

12. púť Rodiny Nepoškvrnenej, ktorá sa uskutočnila toho roku v máji, bola tiež zázračná, bol to jeden z lurdských zázrakov, lebo bola náročná na prípravu a jej zrealizovanie. Bola bohatá na pútnikov, chorých, na obety a modlitby, bohatá na službu lásky, na pokoj, duchovnú radosť, duchovnú krásu a premenu srdca. Po prvýkrát nás putovalo 650

pútnikov, vekové rozpätie bolo od 1 do 90 rokov. Medzi pútnikmi putovalo 29 detí, z toho bolo 10 chorých, dve z nich prijali v Massabielskej jaskyni po prvýkrát eucharistického Krista. Púte sa zúčastnilo 40 vozičkárov, 67 pútnikov pohybujúcich sa pomocou bariel, 28 zrakovo, 11 sluchovo postihnutých, 127 inak postihnutých a 348 ostatných pútnikov.

O pútnikov sa počas púte staralo 28 železničiarov, 47 sestier satmárok, 9 lekárov, 10 zdravotných sestier, 5 ošetrovateľov a 16 dobrovoľníkov. Našu púť duchovne sprevádzal nitriansky diecézny biskup Mons. Viliam Judák spolu so 14 kňazmi. Tohoročná púť bola obohatená o priame prenosy zo svätých omší a nášho programu cez vlny Rádía Lumen. Bola to úžasná možnosť na vytvorenie krásneho modlitbového spoločenstva. V Lurdoch sme sa dozvedeli, že po prvýkrát boli

prenášané takéto priame prenosy cez rádio. Lurdy sú požehnaním pre každého kresťana a určite aj pre každého človeka, ktorý prichádza na toto miesto. Je to úžasný dar, že aj naši slovenskí chorí majú možnosť byť na tomto požehnanom mieste, kde nás vždy čaká Matka, ktorá svojou prítomnosťou obohacuje toto miesto láskou, istotou, silou, radosťou a nádejou, ktorá natrvalo preniká duše pútnikov. Je to miesto kde nikomu neprekáža rečová bariéra, kde sú si všetci bratia a sestry a rozumejú si srdcom. Máriina blízkosť nám zatajuje dych a dáva nám podnet, aby sme si blízkosť prejavovali navzájom. Je to pre nás príležitosť stávať sa a stať sa bohatšími, keď sa delíme o prejavy a službu lásky. Delenie nás obohacuje!

Tak môžeme naplňať výzvu zo Skutkov apoštolov: „Blaženejšie je dávať ako prijímať...“ (20, 35)

Mnohí dobrovoľníci, ktorí sa dávajú do služieb chorých bratov a sestier, pod pohľadom Panny Márie, ktorá žiada, aby sme do Lúrd prichádzali v procesiách a prinášali tam chorých a tak vytvárali telo, Kristovo telo, ktoré je samo uzdravujúce. Spoločenstvo, ktorého súčasťou sú pokrstení, a ktoré žiari na celé ľudstvo. Nie, s Pánom Ježišom naozaj nejde o lotériu. KRISTUS je lekárom všetkých!

Telesné uzdravenia sú darom pre všetkých, nie sú privilegiou pre pár šťastlivcov. Na Božom uzdravení môžeme mať účasť všetci.

Sr. M. Alicia

Senior roka 2010

Pretože s pani prezidentkou Fóra pre pomoc starším sa poznáme už viac ako desiatku rokov, poslala aj mne výzvu na nomináciu Senior roka 2010. Dlho som veru nerozmýšľala a rozhodla som sa nominovať p. Vilka FRANKU - nášho predsedu RŠO SZTP ZŤP a vozičkárov. Poznám ho od založenia organizácie. Veľa mi pomohol počas ochorenia môjho už nebohého syna Mirka a viem, že stále

pomáha mnohým ďalším. Už dávno ho obdivujem pre jeho skromnú povahu, ochotu pomáhať, priateľské správanie voči všetkým v organizácii vozičkárov, zanievanie riešiť problémy

zdravotne i telesne postihnutých na všetkých fórach či už v legislatíve, v zdravotníctve alebo aj prostredníctvom nášho výborného časopisu Vozičkár,

ktorého je tvorcom aj redaktorom. Viem, že bol ocenený aj vysokým štátnym významaním Pribinov kríž, ale zaslúži si aj toto ocenenie Senior roka. Roky utekajú a my sme už obaja dospeli do seniorského veku, tak som sa rozhodla bez váhania nominovať VILKA.

Akcia bola naplánovaná na december, bála som sa však ako to Vilko zvládne dostaviť sa do Bojnického zámku. Je tam veľa schodov, aké bude vtedy počasie - vrtalo mi hlavou.

Podľa životných skúseností som už mnohokrát zažila, že PÁN BOH sa o dobrých ľudí vždy postará - dúfala som, že aj tento krát sa na neho môžem spoľahnúť. Aj sa tak stalo.

Keď som prišla autobusom do

Viliam Franko, senior roka 2010 (prestížne ocenenie) sa v zlatej sále podpisuje do pamätnej knihy.

Prezidentka Fóra pre pomoc starším, Ľubica Gálisová blahoželá Viliamovi Frankovi.

Bojníc, pred zámkom už bolo zaparkované Vilkove auto a dobrí priatelia mi dali vedieť, že Vilkovi už pomohli a že už je prítomný v Zlatej sále, kde sa akcia konala.

So strachom a malou dušičkou som vošla do Zlatej sály aj ja a čakala som na jeho reakciu.

Keď sme sa stretli, tak Vilko mi položil otázku: „A TY tu čo robíš?“ Od radosti, že je už hore a že má dobrú náladu - som sa mu aj so strachom priznala, že ja som ten

hriešnik, ktorý mu toto všetko zariadil. Priznám sa, že som sa veľmi bála, ako tam docestuje, či to pre neho ne-

bude riskantné a obtiažne sa tam dostať a hlavne či sa nebude na mňa hnevať, že som mu pripravila také prekvapenie na nomináciu na toto ocenenie.

Akcia bola veľmi príjemná, slávnostná, pekný program a na Vilkovej tvári som videla spokojnosť i úprimnú radosť. Sprevádzala ho jeho milá a ochotná žienka Milka. Po oceneniach a kultúrnom programe nasledovala spoločná večera v reštaurácii LIPA, kde sme sa museli zase presunúť autami či pešo.

Spoločná fotka pri rozlúčke.

Verejný ombudsman Pavol Kandráč blahoželá Viliamovi Frankovi.

Znovu sa našli veľmi ochotní ľudia, ktorí pomohli Vilkovi cca po 40 schodoch zísť pred Bojnický zámok až k jeho autu a potom aj z auta do reštaurácie. Po spoločnej večeri sme sa rozšli do svojich domovov.

Pokiaľ som nemala istotu, že manželka Frankovi prišli bezpečne domov mala som malú dušičku, pretože mrzlo a bolo dosť snehu.

Úprimne poďakovanie p. Frankovi za všetko čo pre organizáciu RŠO SZTP ŤTP a vodičárov robí a že Fórum pre pomoc starším túto nomináciu prijalo a ocenilo ho za jeho statočnosť, skromnosť a všetku prácu, ktorú už poctivo vykonáva 20 rokov v prospech zdravotne i telesne postihnutých občanov.

**S úctou
A.Pappová (v.r.)**

Pod'akovanie!

Pani Homolová chcem sa Vám poďakovať za Vaše cenné rady, ktoré mi vždy telefonicky veľmi ochotne a priateľsky poskytujete! Osobne Vás

nepoznám, ale musíte byť veľmi dobrým človekom, ktorý sa nezištne snaží každému pomôcť.

Nuž preto stojí: „Svet by vyzeral celkom inak, keby každý človek podal pomocnú ruku nejakej utrápenej duši“

a Vy to robíte veľmi dobre! Nesmierne si vážim aj prácu Vašich kolegov. Patrí Vám všetkým veľká vďaka!!!

Ešte raz Vám za všetko ďakujem a zostávam s pozdravom

J.Luláková z Banskej Štiavnice.

Za Pavlom Nezníkom

V utorok 31. januára 2011, sa zastavilo a stíchlo veľké, šlachetné srdce pána Pavla Nezníka staršieho. Pavel Nezník sa narodil 2. augusta 1937, v Liptovskom Mikuláši. Opustil nás: manžel, otec, starý otec, brat, strýko, dobrý kamarát a priateľ.

Človek poznačený v mladosti trpkým, životným osudom. Viac ako štyridsať rokov mu nahrádzal vozík ochmutú časť tela. Životné cesty Palina Nezníka boli viac kľukaté ako rovné. Tak ako vody Váhu pri ktorom sa narodil a neskoršie aj žil. Neraz bolo potrebné sa zastaviť ale nie však sa otočiť! Nabrat

dych, zastať sa a opäť začať nový a tvrdý boj od samého začiatku s chorobou, nepriazňou života! Po koľký raz? Jeho životným krédom bola veta – všetko sa dá, len treba chcieť! Táto myšlienka ho držala nad vodou po celý jeho život. Za jej pomoci dokázal veľa! Zdravý aj chorý! Pre rodinu, spoločnosť, kolektív bývalej INTEGRY v Liptovskom Mikuláši, či pre výstavbu bezbariérových bytov a prácu vodičárov v piešťanskej Tesle...

Mal rád folklór, tancoval vo folklórnom súbore STAVBAR. Prispieval ako dopisovateľ do okresných a krajských novín, federálneho mesačníka Elán, časopisu Zväzu invalidov.

Pre Československý rozhlas – motoristický magazín POZOR ZÁKRUTA! Aj za jeho pričinenia vyšiel sprievodca po Liptove, ako aj mapa mesta Liptovský Mikuláš, kde sú vyznačené bezbariérové prístupy.

Jeho svetlým vzorom bol generál M.R.Štefánik. generál Muržic, rodák z Vrbového, zakladateľ vojenského vysokého školstva v Liptovskom Mikuláši. Bývalý veliteľ z Brezna, kde Pavol Nezník odslúžil základnú vojenskú službu.

Palino, tím, ktorí sme Ťa mali radi, zostaneš navždy v myšliach. Česť Tvojej pamiatke!
Kamarát Jožo Hambalík.

Vážená redakcia Vozíčkár

V roku 2009 som bol na schôdzi vodičárov a. Pán Mgr.Peter Body hovoril o domovoch sociálnych služieb. Nechcem to rozoberať, ale jedno viem isto, kto má

vlastné bývanie, tomu treba zabezpečiť služby doma, aby nemusel odísť z toho prostredia, kde žil. Ako je to napríklad v Rakúsku, predsa socializmus padol ale-

bo nie? Malo by sa vynaložiť viac úsilia, aby sa viac pomáhalo zdravotne postihnutým. Tí, čo majú dôchodok z mladosti, by mali dostať primeraný dnešnej dobe, pretože už roky je na mŕtvom bode. 4 roky tu

vládli sociálni a nič s tým neurobili a vôbec neviem prečo sa s tým nezaoberali.

Ináč som veľmi rád, že existuje táto naša organizácia, to mi dodáva sebavedomie. Držím Vám palce, aby ste úspeš-

ne pokračovali. Pred pár rokmi som bol na vianočných trhoch v Nitre a chcel som sa z blízka pozrieť na Betlehem. No nebol tam vôbec prístup pre vozičkárov. Ešte by sa mali vybaviť kúpele s kom-

pletnými službami pre ťažko telesne postihnutých. Tým končím a ďakujem za pochopenie.

Jozef Banyár

Veľká Pažiť 10, 941 07 Veľký Kýr

Klub vozičkárov v Ružomberku

Koncom marca tohto roku sa skupinka členov Klubu vozičkárov z Ružomberka, zúčastnila týždenného rekondičného pobytu v kúpeľoch Lúčky. Pobyt sa nám začal pondelkovým obedom, kde sme sa spoločne zvitáli. Program bol indivi-

duálny. Počasie nám prialo, prežili sme sedem slnečných dní plných oddychu a sladkého nič nerobenia. Kúpeľný personál nám vychádzal v ústrety a bol nám vo všetkom nápomocný. Dni nám zapíňali rôznorodé procedúry, ktoré liečili naše

boľavé kostičky. Poobedia sme trávili relaxom v bazénoch, nikto sa neutopil a všetci si užívali vody do sýtosti. V okolí sa dalo poprechádzať. Navštívili sme somáriky a divé svinky. Kúpele ponúkali pozvania na rôzne podujatia, zdravotné prednášky, kultúrny program, výlety do blízkeho aj vzdialenejšieho okolia. Na nudu sme ani nepomysleli

a týždeň nám ubehol ako voda. Upevnili sa priateľstvá medzi členmi. Najmladší účastník rekondície mal 14 mesiacov. V predvečer odchodu sme sa svorne zhodli, že si to musíme zopakovať. Veľké ďakujem patrí nášmu predsedovi pánovi Čabákovi, ktorý sa postaral o zorganizovanie a zdarný priebeh tohto pobytu.

Rád by som Vám predstavil mesto, v ktorom žijem, a ktoré je podľa môjho názoru ideálnym miestom na prežitie príjemnej dovolenky ako pre telesne postihnutých, tak aj pre ich rodinných príslušníkov. Tým mestom je Štúrovo, nachádzajúce sa na juhu Slovenska, na ľavom brehu Dunaja. Toto malé pohraničné mesto je vhodné pre Vašu dovolenku z niekoľkých dôvodov:

1. rovný terén – Štúrovo leží na rovine a počas Vášho pobytu nemusíte prekonávať žiadne nerovnosti, čo je určite výhodné pre telesne postihnutých a vozičkárov,
2. vysoký stupeň bezbariérovosti – vďaka tomu, že zástupcovia

Tip na dovolenku

mesta maximálne vychádzali v ústrety mojim požiadavkám o zabezpečenie bezbariérovosti

v centre mesta, sa môžu telesne postihnutí a vozičkári dostať takmer všade – do obchodov, reštaurácií, do kina.

Na brehu Dunaja, v pozadí Ostrihom.

Rybárske preteky...

3. Kúpalisko Vadaš – Vadaš patrí medzi najväčšie kúpaliská na Slovensku, leží na rozlohe takmer 36 ha a jeho kapacita prevyšuje 10 000 návštevníkov denne. Ponúka naozaj široké možnosti zábavy, 8 vonkajších bazénov, napr. unikátny bazén s morským vlnobitím, detský, relaxačný, plavecký bazén. Opäť vďaka prístupu vedenia kúpaliska sme zabezpečili vhodné toalety pre vozičkárov, prechody cez ponory, možnosť vstupu do relaxačného bazéna. Mimo sezóny, ako

Plavecké preteky. Ferko Velčic sa stal najlepším plavcom, vozičkárom.

aj počas sezóny vo večerných hodinách je otvorená Krytá plaváreň s 2 bazénmi, kde sa nám vďaka podpore.

4. Spojených holandských nadácií v roku 2001 podarilo zakúpiť zdvíhacie zariadenie do bazéna pre TP a vozičkárov.
5. Relax centrum – vďaka podpore SZTP je v Štúrove od roku 1998 v prevádzke Relax centrum. Nachádza sa v tichej uličke blízko centra mesta. Kapacita zariadenia je 26 osôb a okrem ubytovania a stravovania poskytuje aj ďalšie služby. Medzi činnosťami, ktoré zvyšujú kvalitu sociálnej služby, patrí rehabilitácia, termolôžko, masáže, vírivka, perlička, elektrické masážne kreslo. Príjemné prostredie, ochotný prístup personálu a bezbariérovosť je záru-

kou spokojnosti návštevníkov.

6. Tipy na voľný čas - Návštevníci Štúrova sa určite nebudú nudiť. Oblúbeným miestom na výlet je návšteva Ostrihomu – historického mesta ležiaceho na druhom brehu Dunaja. Takisto sa môžu previesť výletnou loďou po Dunaji, absolvovať tematický okruh s odborným výkladom po Štúrove a Ostrihome so štúrovským turistickým vláčikom, prechádzať sa po meste a nábřeží Dunaja, posediť si v jednej z množstva reštaurácií a kaviarničiek na novovybudovanej bezbariérovej pešej zóne.

Štúrovo je ideálnym miestom na dovolenku, ak prichádzate samostatne, aj keď sú s Vami rodinní príslušníci. Príjemná, až rodinná atmosféra v Relax centre, bezbariérovosť a príjemné prostredie Vám zabezpečia skvelé zážitky. Srdečne Vás pozývame,

Šaňo Kollár, Štúrovo

Viac info na www.Vadas.sk

Viceprimátorka mesta Štúrovo Dr. Slabáková, na plaveckých pretekoch spolu s manželmi Kollárovcami.

10 rokov bezbariérovej krytej plavárne

V dňoch 22 – 29 júla 2011 sa členovia RŠO ŤTP a vozičkárov zúčastnili rekondičného pobytu v RELAXe v Štúrove. V rámci pobytu ako každý rok sme sa zúčastnili NON STOP plávania na krytej plavárni kúpaliska Vadaš. Naši členovia si obľúbili pobyty v Štúrove, vďaka bezbariérovému prístupu do jednotlivých objektov kúpaliska ako aj dobrých podmienok v celom meste.

Ani sme si neuvedomili ako ten čas

beží a už je tomu 10 rokov, keď sa vďaka podpore Spolupracujúcich holandských nadácií sme zakúpili a namontovali zdvíhacie zariadenie k bazénu v krytej plavárni. Následne sa upravili 2 vonkajšie bazény pre vstup vozičkárov cez rampu. Telesne postihnutí s radosťou využívajú tieto zariadenia, ktoré nám uľahčujú prístup aj do vonkajších bazénov,

Jubilejného NON STOP plávania sa

zúčastnili ako každý rok Andrea Janičková, Jana Janičová a Marika Katarzynská; Po viacročnej pauze sa k nám vrátili Vilko a Milka Frankoví, Bohuš Čabák a Ferko Velčic s rodinami a objavili sa aj noví členovia Eva Zuzulová s rodinou. Vďaka primátorovi Mgr. Jánovi Oravcovi naše každoročné stretnutia majú slávnostný charakter. Toho roku medzi nás zavítala viceprimátorka PaedDr. Kornélia Slabáková, ktorá sa zúčastnila

aj plaveckých pretekov, povzbudzovala nás. Nasledujúci deň sa zúčastnila vyhodnotenia a odovzdávania cien. Strávili sme príjemné popoludnie ...

Vďaka prístupu mesta Štúrovo sa z roka na rok vylepšujú podmienky pre vozičkárov, je stále viac zariadení s bezbariérovým prístupom, máme špeciálne zľavy pre telesne postihnutých ako aj ich rodiny. Dúfajme, že náš

RELAX prežije a poskytne nám ešte dlhodobé zázemie aby sme plne využili štúrovské kúpaliská.

Viceprimátorka Štúrova Dr. Kornélia Slabáková, odovzdáva ceny za plavecké výkony, ktoré sa ušli všetkým.

Hlavným prínosom zdviháku bolo, že telesne postihnutí majú možnosť plného vyžitia na kúpalisku, upevniť svoje zdravie plávaním využiť voľnosť

pohybu vo vode. Za 10 rokov sa v krytej plavárni vystriedali stovky ťažko ale aj ľahšie postihnutých a okrem načerpania síl si odniesli so sebou aj dobrý nápad a vo viacerých kútoch Slovenska sa sprístupňovali kúpaliská, napr. Dunajská Streda, Trnava, a jedno z najväčších aquaparkov - Tatralandia. Naši priatelia boli pri zrode každého jedného zdviháku.

Viceprimátorka Štúrova Dr. Kornélia Slabáková, odovzdáva ceny za plavecké výkony, ktoré sa ušli všetkým.

Realita súčasnosti

Ryba, jedlo žobrákov, ako sa niekedy na bratislavskom trhovisku hovorilo sa stala luxusnou lahôdkou.

Kuracie zadky, ktoré sme hádzali psom sa začali predávať s kúskom chrbta v honosnom balení s hrabákmi a krkmi ako delikatesa. Kvalitnú vodu z vodovodu, sme vymenili za sladké presýtené žbrndy. Rohlíky sa scvrkli o polovicu, kyslé mlieko sa nedá doma vyrobiť, pretože vznikne jedna smradľavá odporne zapáchajúca tekutina, ktorú udržíte v ústach len dovtedy, kým ju rýchlo nevypľujete, a to kamkoľvek! Všetko, čo bolo kedysi naozaj dobré, čo malo svoju hodnotu-tradicíu, sme vlastne vymenili za drahé šmejdy v načačkanom obale.

Sú tu aj dobré veci. Lenže, čím ďalej tým je ich menej a treba ich poriadne dlho hľadať.

Hľadať, premýšľať, čítať nečitateľné návody a obsahy, ktoré nemáme šancu vidieť, ak sme si nepribalili lupu.

Ulice sa nám zaplnili Bratislavčanmi z Číny, Thajwanu či Vietnamu. Cez reklamy si nevidíme špičku nosa.

Chodníky a prechody sú plné stojacich áut. Exekútor dopisuje adresu a správca domu hádže do schránky vyúčtovanie s tučným nedoplatkom.

Žijeme v pomyselnom blahobyte. Máme dva aj tri telefóny, internet, televíziu, domáce kino, DVD, PC a stále nám niečo chýba. Zákazy, príkazy, nariadenia, poučenia, ktorým už človek prestáva rozumieť a vyznať sa v nich, je priam nemožné.

Kamery nás sledujú na každom kroku. Kdekoľvek sa pohybujeme, sme pod kontrolou.

Všetko je evidované, zaznamenané a to všetko pre našu „bezpečnosť.“ Každá správa, každá pošta, každý telefonát, každá platba, každý mail, každý, niekedy veľmi súkromný pohyb, je pod organizovaným dohľadom. Kedykoľvek sa dá vybrať z archívu ako zbraň, ktorá je pripravená na okamžité použitie proti nám.

Zaujímavé je, že aj pri takomto špicľovaní dochádza k trestným činom o akých som nemal v minulosti ani potuchy.

Drogy, prepady, násilie, výpalníctvo, vraždy, sa stali bežným sprievodným javom tejto „slobodnej“ doby.

Zbavujeme sa vlastnej identity, pretože súhlasíme so všetkým, čo po nás rôzne inštitúcie, ako banky, mobilní operátori a pod., požadujú.

Môžeme vidieť oči bezdomovca, ktorý sa určite na ulici nenarodil.

Môžeme vidieť žobrákov, ako im trčia nohy z kontajnera, aby sa natiahli za prázdnu fľašu, či noblesné hotely pre psov aj s vlastnou webovou stránkou, lekárom a kaderníkom.

Môžeme sledovať zložité operácie svojich psích miláčikov priamo na internete.

A ak sa nám náhodou náš drahý psík stratí, okamžite sa oňho postarajú v útulku aj s lekárskou starostlivosťou.

Ak sa však ocitne na ulici človek, nezakopne oňho ani pes. Stávame sa číslom daňového úradu či sociálnej poisťovne.

Kde sa podeli hodnoty, kde je vlastná podstata človečenstva? Kde je niečo viac, ako len strohé konštatovanie?

Hrôza, čo sa tu udialo za tých dvadsať rokov. Vytratila sa láska, porozumenie, ľudskosť, tolerancia, teplo rúk, sklon pred šedinami.

Nepoznáme suseda, nevieme aký plat má vlastná žena či muž.

Nesmieme dať po zadku vlastnému dieťaťu ak nechceme mať problémy s úradmi.

Sledujeme stupídne, nehodnotné až deštruktívne pôsobiacie televízne stanice, kde seriály bez konca nahradzujú kultúrne vyžitie určitej skupine nevedomých a možno aj nevidomých ľudí.

Ale čo ta druhá polovica?

Nemá šancu fungovať dôstojne, bez toho aby jej boli podúvané podobné stupídnosti?

Ak je toho málo, môžeme si pozrieť Superstar a tam nás pošlú verejne kdesi aj s posmešným komentárom.

Nádhera a vďaka, za ten kultúrny a hodnotný zážitok, ktorý nám za lacný peniaz podsúvajú ako duševným mrzákom, niektoré televízie.

Nehovoriac, aké celebrity tam má možnosť človek vidieť.

Kde že by mali na nich takí umelci, ako p. Króner, Dibarbora, Huba. atp., čo sa celý život usilovali, aby predviedli ten najlepší herecký-umelecký výkon, aby zanechali v divákovi ozajstný zážitok. Rozdiel je len v tom, že títo herci s umením žili celý svoj život. Žili pre umenie a srdcom umenie tvorili.

Kupujeme cigarety, ktoré nám zakázali fajčiť tam, kde sa fajčiť vždy mohli.

Okrádajú nás ako malé deti na piesočku a z každej predanej krabíčky nám jednu-dve vytiahnu už ešte pred predajom.

K lekáreke chodíme s platobnou kartou, alebo s peňaženkou v ruke. Bavíme sa ako roboti, keď jeden rozpráva o živote a druhý hľadá do počítača.

Formulky, nacvičené frázy, ktoré nemajú s našim ozajstným ľudským vnútrom a presvedčením nič spoločného.

Letákmi, ktorými sú upchané vchody bytoviek, nás lákajú do obchodov.

Dobre nás neprosia, aby sme nakúpili len u nich. Keď sme však zaplatili, „u nich“, nestačíme sa diviť ako musíme kmitať a hádzať svoj nákup do tašky. Hneď je jasné

kto je tu pánom a kde ich zdvorilosť skončila. Môžeme povedať svoj názor. Slobodne, demokraticky sa aj vyjadriť. No, k čomu to je, keď to nie je nič platné! Žijeme v neustálom strese a napätí. Nikto z nás si nie je istý zajtrajškom.

Je len pár jedincov, ktorým je to jedno a tí žijú aj tak mimo nás a v anonymite.

Nie som sám, komu to všetko už začalo vadiť. Niekde sa stala chyba-veľká chyba, ktorej náprava bude trvať veľmi dlho.

Svet ochorel a my v snahe uplatniť sa, sme ochoreli s ním!

Socializmus nebol dobrý, ale takáto demokracia, nie je o nič lepšia. Možno až nástup duševných chorôb, depresí, samovrážd, naštartuje proces triedenia, ktorý nás položí na kolená, keď to už prestaneme zvládať.

A čo ďalej?

Mám dosť slobody tohto typu, slobody, ktorá so slobodou nemá nič spoločného. Slobody, ktorú si nedokážeme užívať, pretože je viac proti nám ako pre nás. Je tak oklieštená zákonmi a právami tých druhých, že je v podstate otvorená neprávosti, zločinu, podvodom, že jej existencia mi pripadá ako aura. Kdesi je, ale nevidím ju. Je mimo mňa. Želám si stretnúť človeka - priateľa. Chcem sa ráno prebudiť a celým srdcom sa tešiť novému dňu. Chcem mať okolo seba úprimných ľudí, ako tomu bolo voľakedy. Chcem stretnúť kamaráta, ktorého prvá otázka nebude smerovať k materiálnym veciam, ale opýta sa ma: Ako sa máš? Ako žiješ? Zájdem si spolu niekam sadnúť?

Kamaráta ktorého v polovici debaty nevyruší zvonenie mobilu a nebude musieť odísť. „Vieš, tento telefonát bol tak dôležitý, že ak by som to nezobral, mohlo by ma to stáť prácu.“ Ovládol nás strach a v tom strachu žijeme svoje každodenné životy. To je fakt a skutočná realita tohto novodobého, demokraticky pokazeného sveta.

Nehovorím o novembri, ten príde musel, ale o tom, čo všetko sem s novembrom vkĺzlo.

Ďalšieho pokusu, ktorý príde, keď sa to už celé nebude dať udržať, sa chvála Bohu nedožijem. Hoci rád by som sa toho dožil - možno. Dokedy bude človek hľadať svoje miesto?

Na šťastie, ja ešte zopár priateľov mám ...

Prajem im zdravie, pohodu, šťastie a veľa lásky!!!

Milan Lasica

Pre gazdinky

Čistenie obuvi, rukavíc, kabeliek:

Koženú obuv zbavíme blata a nečistôt a po uschnutí preleštíme dobrým krémom. Môžeme vytierať kyslým mliekom a potom leštiť.

Jelenicové topánky čistíme od prachu drôtenou alebo gumenou kefou, odreté miesta potrieme práškovou farbou.

Gumenú obuv umyjeme vlažnou vodou. Nenatierame masnými krémami, ale čistíme špic. prostriedkom.

Topánky z umelej kože čistíme špeciálnym prostriedkom. Kožené rukavice z uhladenej kože čistíme benzínom. Ponoríme ich do nádoby s benzínom, vyžmýkame a čo najrýchlejšie preniesieme do čistej utierky, ktorá vysaje benzín a vytrieme do sucha. Pozor, horľavina!!!

Jelenicové rukavice pracie umývame vo vlažnej vode a to natiahnuté na rukách. Potom ich opláchneme, vyžmýkame, potrieme ich znovu mydlom, už len mierne vyžmýkame a necháme voľne uschnúť.

Kožené kabelky pretierame ľahko bezfarebným krémom na obuv a vyleštíme. Masné škvrny pokryjeme

vrstvičkou magnézia a benzínu. Po vyschnutí odlúpne a pretrieme flanelom.

Ošetrenie obuvi a odstránenie zápachu z obuvi

- Pach z obuvi odstránite jednoducho tak, že do topánok nasypete jedlú sódu. Necháte pôsobiť cez noc a druhý deň vyklepete, alebo vysajete vysávačom.

- Zápach z obuvi zlikvidujeme, keď na noc do topánok vložíme kúsok kriedy.

- Stačí tak isto vytrieť vlhkou handrou s octovou vodou. Zároveň pomáha proti spóram plesní.

- Vnútorňou časťou šupky od banánu sa dajú krásne vyleštiť kožené topánky.

- keď nás tlačí topánka v špici, vystriekame ju z vnútra troškou liehu a ihneď obujeme. Pokiaľ nás čaká tanečný maratón či ďalšia pešia túra, použijeme trik našich babičiek - pod vložku vložíme jelšové listy.

- topánky zapáchajúce potom môžeme vytrieť hypermangánom, octovou vodou.

- pokiaľ topánky vŕzgajú je pomoc ľahká - stačí natrieť podošvu lanovým olejom alebo ich zabaliť cez noc do vlhkej handry.

- mokrá obuv sa dá vystlať novým papierom, do rána vyschne. Pokiaľ necháme obuv vo vlhku, zplsní, v suchu zase stvrdne a scvrkne sa. Preto vlhké topánky natrieme terpentínovým olejom, ktorý súčasne odpudzuje myši. Môžeme tak isto použiť tuk, buď špeciálny na koženú obuv, alebo prírodný rastlinný, jeho zvyšky odstránime hodvábnym papierom.

- pokiaľ čistíme vlhkú obuv, pôjde nám to ľahšie, keď do krému pridáme kvapku mlieka.

- stvrdnuté topánky natierame petrolejom, ale len keď sú z pravej kože.

- nepremokavou sa obuv stane vtedy, keď vrch natrieme ricínovým olejom a podrážky lanovým. Koža však musí byť pred natretím zahriata, inak je konečný efekt nulový.

- kožená obuv neznáša dlhodobé vlhko. Pokiaľ je prevlhnutá a zašpina, zbavíme ju najprv kefou najväčšej nečistoty, potom umyjeme handrou namočenou v mydlovej vode a nakoniec čistou vodou. Topánky napneme na vhodné kopyto, alebo vystelieme novinovým papierom a necháme voľne na vzduchu uschnúť. Potom vyleštíme flanelom.

- ak chceme dodať stratený pôvodný lesk čiernym koženým topánkam, trieme ich chvíľu vnútorňou stranou pomarančovej kôry a potom mäkkou handrou vyleštíme.

- laková obuv vyžaduje mimoriadnu starostlivosť. Pred prvým obutím ju niekoľko krát natrieme slabou vrstvou ricínového oleja, aby nepopraskala,

- semišová obuv je chúlостivejšia na odretie a škvry. Pomôžeme si tým, že povrch zdrsňujeme jemným šmirgl'ovým papierom, ktorý odstráni

i nežiaduce škvry. Túto obuv nikdy nesmieme čistiť za vlhka. Na čistenie môžeme použiť tak isto handru namočenú v teplom mlieku.

- obuv z textilných materiálov sa najlepšie čistí mydlovou vodou a kefou. Môžeme ju dokonca vyprať v automatickej práčke, pokiaľ ju nastavíme na 30°C a vylúčime odstredenie. Mokrá vystelieme novinami, vytvarujeme a necháme uschnúť.

- Bielu obuv môžeme natrieť pastou na zuby - bude skutočne biela. Biele štepovanie na športovej obuvi môžeme pretrieť bezfarebným lakom na nechty, biela farba dlhšie vydrží.

Kožené kabelky a topánky

vyleštíme a vyčistíme najlepšie, keď ich potierame pomarančovou kôrou, alebo kefu na leštenie navlečieme do starých pančúch a preleštíme. Rovnako je dobré potrieť kožu pivom a potom vyleštiť.

Podrážky kožených topánok

pred prvým použitím aj neskôr potrieme lanovým olejom. Budú pružnejšie a vydržia dlhšie.

Krásu starej perleti

obnovíme pomocou plátku citróna, ktorým šperk či gombík potrieme a potom dôkladne opláchneme studenou vodou. Lesk docielime, keď predmet potrieme olivovým olejom a riadne vytrieme do sucha. Perlové náhrdelníky ukladáme spolu s niekoľkými zrnkami ryže.

Drahé kamene

na retiazkach a šperkoch čistíme mäkkou kefkou na zuby namočenou v kolínskej vode.

Ako na mušince?

Veľa tmavých bodiek -stôp po muchách- na oknách, zrkadlách a rámocho obrazov odstránime, keď namočíme handru do piva a pretrieme.

Škvry na leštenom nábytku

sa najlepšie odstránia obyčajným mydlom a hubkou na riad s drsným povrchom. Potom sa vytrie suchou handrou.

Topánky lakovky

najlepšie vyleštíme, ak ich potierame plátkom cibule. Potom vyleštíme ešte suchou handrou.

Vaňu na kúpanie

rovnako ako drez po umytí vydrhneme avivážnym prostriedkom. Voda po stenách potom bude lepšie stekať a nebude zanechávať kruhy.

Kúpeľňové batérie

najlepšie vyleštíme obyčajným toaletným papierom. Budú ako nové.

Cenové štítky

z pohárov najlepšie odstránime, keď ich potrieme malým množstvom oleja. Zvyšky lepidla po chvíľke utrieme handrou a teplou vodou.

Biele ponožky

budú stále biele, pokiaľ ich dáme pred pranie na chvíľu do boraxovej vody.

Vošky na záhrade

napáchajú škodu, zbavíme sa ich, keď do zeme strčíme strúčiky cesnaku.

Rastliny v kvetináčoch

oveľa lepšie rastú, keď pri presádzaní pridáme do zeme piliny v pomere 2:1.

Popol z cigariet

sa hodí ako lacný prostriedok proti voškám a inému hmyzu. Stačí ho nasypať na zeminu do kvetináča.

Roztopení asfalt na odev

najlepšie odstránime, keď na kúsok špáradla nanesieme maslo a tým škvry potierame. Maslo asfalt rozpustí. Potom odev vyperieme.

Vŕtanie do kachličiek a obkladačiek

je jednoduché, keď najskôr miesto, kde chceme vŕtať, prelepíme krepovou samolepiacou páskou. Potom vŕtame.

Zvieracie chlpy z koberca

odstránime tak, že koncovú kefu so štetinami z umelej hmoty pretrieme niekoľkokrát o kúsok látky z umelého vlákna. Elektrostatický náboj chlpy potom ľahšie pri luxovaní vsaje.

Vázy s úzkym hrdlom

vyčistíme tak, že do nich napustíme vodu a necháme pôsobiť tabletku na čistenie umelého chrupu. Potom vypláchneme.

Semišové topánky

budú ako nové, keď ich postriekame penou na čistenie kobercov a za chvíľu vykefujeme.

Fľaštička od laku na nechty

sa ľahšie otvorí, keď po prvom otvorení potrieme závit vazelínou.

Zápach z topánok

odstránime najjednoduchšie tak, že cez noc vložíme do topánok kúsok kriedy.

Lak na nechtoch

vydrží dlhšie, keď nechty pred lakovaním ponoríme na chvíľu do slabého roztoku octu.

Kriedy a voskovky

obalíme až ku špičkám lepiacou páskou, tým sa spevnia a naviac nás nešpinia.

Nečistoty z tmavého oblečenia

odstránime ľahko lepiacou páskou, na ktorú sa všetko dobre nalepí. Mole v šatníku nebudú hrozbou, keď medzi odevy položíme pár gaštanov, uschnuté listy orecha alebo sáčok s pomarančovou kôrou.

Rovnako pomáha vloženie novínového papiera do skrine alebo sáčok s korením klinček-je aromatický, ale moliam nevonia.

Okenné tabule

sa budú lesknúť, keď ich po umytí vyleštíme starou pančuchou.

Pančuchy

ktoré už nenosíme nevyhadzujeme, poslúžia veľmi dobre ako prachovka alebo na uväzovanie paličky ku stromom a kvetinám.

Náplast'

bezbolestne odstránime, keď ju pred odlepením potrieme olejom.

Svetre

perieme ručne v šampóne, nezrazia sa, sú pružné a krásne voňajú.

Pel' z obrusu

dáme dolu najlepšie tak, že na pel' priložíme opatrne lepiacu pásku.

Odpadové rúry

jednoduchšie a ekologicky vyčistíme, keď do nich nalejeme horúcu vodu zo zemiakov.

Tak isto je možné nasypať do výlevky prášok do pečiva a zaliat' octom. Necháme chvíľu pôsobiť, potom prúdom vody prepláchneme.

Pilník na nechty

vyčistíme, keď naň po celej dĺžke nalepíme lepiacu pásku, po strhnutí je ako nový.

Tupé nožnice

nabrúsime, keď niekoľkokrát po sebe nastrihujeme šmirgl'ový papier.

Menšie diery v stene

môžeme zatrieť bez sádry. Stačí do otvoru vtláčať bielu zubnú pastu.

Zlaté rámy

na obrazoch budú ako nové, pokiaľ ich potrieme reznou plochou rozkrojenej cibule a potom vyleštíme handrou.

Hrebene a kefy

z umelej hmoty dôkladne ale jednoducho vyčistíme, keď ich vložíme do starej návlečky na vankúš a vyperieme pri 30°C v práčke.

Ocot

používame miesto aviváže pri poslednom plákaní tmavého prádla v práčke. Farby sa osviežia a navyiac sa odstráni vodný kameň.

Šampón na vlasy

prelejeme do dávkovača na mydlo a tým veľmi ušetríme, lebo zbytočne neplytváme.

Ruky špinavé

od mrkvy alebo nových zemiakov budú zasa krásne, keď si ich potrieme citrónovou šťavou.

Kvetináče z pálenej hlíny

staršie už používané, vypláchneme pred ďalším použitím octovou vodou— nebudú cítiť zatuchlinou.

Škrupiny z bielych vajec na biele lenie prádla vložíme do plátenného sáčku a vložíme do práčky k bielemu prádlu na vyváranie.

Banánové šupky

sa výborne hodia ako hnojivo pre ruže. Najlepšie je, keď ich zahrabeme k blízkosti koreňa, kde účinok bude najvýraznejší.

Kvitnutie domácich kvetín

podporíme, keď položíme vedľa kvetináča zrelé jablko a spolu s rastlinou prekryjeme fóliou.

Zbytky žuvačky

najrýchlejšie odstránime, keď ju schladíme kockou ľadu v sáčku. Potom len odlupneme.

Tubičky

so zostatkovým lepidlom sa nám neupchajú, keď do ich otvoru zastrčíme špendlík.

Zbytky soli

ktoré zostanú po zime na kobercoch v aute, na jar odstránime zmesou vody a octu v pomere 1:1.

Hubky na umývanie

ktoré účinkom zvyšku mydla stvrdli, namočíme cez noc do slanej vody. Ráno stačí vypláchnuť vlažnou vodou.

Mastné škvrny

zmiznú, pokiaľ ich ihneď posypeme škrobovou múčkou. Po hodine môžeme škrob i s nasiaknutou masťou vykefovať.

Pomôže aj krajčírska krieda, ktorou fľak potrieme.

Kaktusové tne

z prstu odstránime najrýchlejšie, keď na prst kvapneme vosk a po jeho stuhnutí zoškrabneme.

Hrdzavé miesta na vani

dobro odstránime, keď miesto namočíme a posypeme odfarbovačom na látky. Necháme asi 20 min. pôsobiť a potom opláchneme teplou vodou.

Lesklé zrkadlo

bude ako nové, keď ho občas umyjeme s vychladnutým slabým roz-

tokom čaju.

Stena ako nová

okolo sporáku, kam občas prskne omastok, bude, keď postihnuté miesta potrieme školskou bielou kriedou a necháme cez noc pôsobiť. Ráno potom okefujeme.

Sveter z angorskej vlny

bude zase jemný, keď ho po usušení vyfúkame prudkým prúdom z fenu.

Sedé špáry medzi kachličkami

budú zase čisté, keď namočíme do čpavku rozriedeného trochu vody starú zubnú kefku a špáry vyčistíme.

Podlahy z PVC

vyčistíme a vyleštíme bez námahy, keď do vody na umývanie pridáme trochu avivážneho prostriedku.

Krepové tkaniny

si podržia svoju štruktúru, keď ich žehlíme na froté uteráku.

Prach medzi rebrami radiátora

sa dá odstrániť kúpením špeciál. kefy. Keď ju nemáme, pomôže nám obyčajný drevený vešiak, na ktorý namotáme handru.

Traky

na montérkach pred praním zastrčíme do vreciek a zaistíme zatváracím špendlíkom. Ochránime tým bubon práčky pred poškrabávaním.

Nožnice na živý plot

rezná plocha sa často veľmi skoro zanesie a zalepí. Najlepšie ju čistiť roztokom salmiaku.

Záclonové tyče

z dreva občas potrieme leštidlom. Krúžky budú lepšie kĺzať.

Slamené klobúky a košíky

nemôžu príliš vyschnúť, aby sa nelámali, preto ich občas dáme na drobný dážď.

Pri viazaní balíkov

používame mokrý špagát. Uschnutím sa napne a je pevnejší.

Mliečne sklo

najlepšie vyčistíme v horúcej octovej vode a potom vytrieme dosucha.

Zhrdzavené šróby a matice

uvoľníme, keď na ne kvapneme olej. Takú istú službu nám urobí coca-cola.

Mosadzné a strieborné predmety

najlepšie vyčistíme zubnou pastou a potom opláchneme.

Vytlačené miesta na dreve

opäť vyhladíme, keď na ne položíme cez noc vlhkú hubku.

Zdrhovadlo

lepšie kĺže, keď ho potrieme mydlom alebo voskom.

Posúvanie nábytku

je obtiažné a preto si pomôžeme, keď nábytok podložíme kusom handry.

Konce šnúrok

sa nebudú strapkať, keď ich namočíme do laku na nechty.

Nečistotu v zárezoch starého nábytku najlepšie odstránime starou zubnou kefkou.

Vôňa

ktorú máme radi sa bude šíriť po byte, keď na žiarovku nakvapkáme parfém, ktorý máme radi.

Kávovar

nemusíme odvápnovať, keď na dno nádrčky dáme kúsok mramoru.

Oslie uši

na knihách a zošitoch zmiznú, keď na ne položíme navlhčený pijavý papier a necháme žehličkou až do vysušenia.

Zauzlené retiazky

ľahko rozmotáme, keď na uzlík

kvapneme trochu oleja, počkáme chvíľu a potom opatrne rozmotáme.

Sklenené stolné dosky

budú ako nové, keď ich vytrieme dôkladne rozpeleným citrónom a potom dosucha vytrieme kožou na okná.

Usadeniny z kávových a čajových konvíc

odstránime, keď cez noc do nich nasypeme prášok do pečiva a zalejeme vodou. Potom konvice dôkladne vypláchneme.

Záclony

budú ziarivo biele, keď pridáme k praciemu prášku 1-2 prášky do pečiva.

Kvapajúce sviečky

položíme na niekoľko hodín do slanej vody, prestanú kvapkať. Keď navyše tekutý vosk horiacej sviečky posolíme, horí raz tak dlho.

Žehlička

Ak postavíme žehličku na keramic-kú dosku, zostane dlhšie horúca a nič sa pritom neprepáli.

Drobné preliačiny na aute

vyrovnáme obyčajným gumovým zvonom, ktorý prisajeme, nepoškodíme tak lak.

Kozmetické ceruzky na obočie alebo oči

pred strúhaním ich vložíme na pár minút do mrazničky, nebudú sa pri strúhaní lámať.

Dvere

budú ľahšie a bezhlučne zapadať do zámku, keď šikmú plochu západky potrieme niekoľkokrát mäkkou ceruzkou.

Slimáci v záhrade

do záhona ponoríme pohárik až po okraj a naplníme ho pivom. Slimáci tam napadajú. Rovnako pomáha slimáky posoliť kuchynskou soľou.

Typ na rekreáciu a víkendový pobyt

Vážený pán Viliam Franko, predseda

Obraciame sa na Vás s informáciou o inovatívnom a jedinečnom projekte, ktorý uskutočňuje naše Občianske združenie Nová Nádej a Istota a ktorý by mohol byť zaujímavý pre Vašich členov a sympatizantov.

Občianske združenie Nová Nádej a Istota, disponuje prevádzkou horského hotela Poľana, ktoré sa transformuje na rehabilitačno-rekondičné centrum a športovo-rekreačné stredisko, s možnosťami re-

alizovania aj vzdelávacích a tréningových aktivít. Tu budeme poskytovať rekondičné, rehabilitačné, ozdravovacie, rekreačné, ale aj vzdelávacie a tréningové pobyty pre zdravotne a sociálne znevýhodnené deti a dospelých. V tomto čase sa pracuje na projekte debarierizácie objektu a následne sa pristúpi k jeho realizácii. Na Slovensku budeme prvým takýmto špecializovaným centrom.

Cieľovými skupinami projektu sú klienti z nasledovných zariadení:

Domovy sociálnych služieb, detské domovy, školy pre zdravotne postihnuté deti a mládež, diagnostické centrá, reedukačné domovy, liečebno-výchovné sanatória, športové kluby zdravotne postihnutých a mimovládne organizácie, ktoré realizujú pobytové aktivity pre rôzne cieľové skupiny.

Pre všetky uvedené cieľové skupiny ponúkame špeciálne nekomerčné ceny na pobyty. V prípade záujmu nás už v tejto chvíli môžete kontaktovať mailom alebo telefonicky.

Centrum Poľana leží v Chránenej krajinskej oblasti Poľana, ktorá bola vyhlásená za biosférickú rezerváciu UNESCO. K dispozícii sú: sauna, bazén, solárium, masáž, fitness centrum, stolný tenis, biliard, kolkáreň,

snežný skúter, motorová trojkolka a viacúčelové ihriská. V zimnej sezóne sú v prevádzke 3 súkromné lyžiarske vleky, ktoré sú vo vlastníctve Centra Poľana. K dispozícii je výťah a ďalšie bezbariérové riešenia.

Centrum Poľana bude prevádzkované aj ako chránené pracovisko. Aj touto cestou je projekt inovatívny a v súlade s trendmi v integrácii zdravotne postihnutých občanov do spoločnosti. Projekt sa realizuje v regióne okrese Detva, kde v súčasnosti čaká na možnosť zamestnať sa na chránenom pracovisku 110 zdravotne postihnutých občanov.

Popri vyššie uvedenej aktivite naše OZ Nová Nádej a Istota v súčasnej dobe pripravuje sieť menších (do 15 klientov) nadštandardných (ale dostupných) neštátnych zariadení - domovov sociálnych služieb pre deti a mladých dospelých po dovŕšení 18. roku života s viacnásobným postihnutím, kde prevažuje kombinácia mentálneho a telesného postihnutia s pridruženými zmyslovými a rečovými poruchami. Prvý takýto Domov sociálnych služieb sa čoskoro otvorí v Bratislave na Dlhých dieloch II č. 5.

V priebehu týchto letných prázdnin organizujeme letné tábory pre deti z detských domovov, ktoré budú plne hrazené z našich zdrojov. Termín táborov bude od 1. augusta - Krízové stredisko Lučenec a od 15. augusta 2011 - súrodenecký tábor detí z detských domovov, ktorých život rozdelil.

Viac informácií o nás, aj o projekte POLANA, nájdete na našej webovej stránke <http://www.nova-nadej.eu/>

S pozdravom

Mgr. Radovan Macudzinski
Manažér sociálnych služieb OZ

Bratislava 06. 7. 2011

Dlhé diely II č. 5A, 841 04 Bratislava, IČO: 30 803 675,
DIČ: 2022570627, tel. číslo: 02/65411323, mobil: 0940-607891 mail: macudzinski@nova-nadej.eu

PREDÁM

Fiat Punto 1.2 ELX, benzín, 5 dverové, r. v. 4/2000, 44 kW, 52 000 km, invalidná úprava, 1. majiteľ, výbava - imobilizér, centrálné uzamykanie, el. predné okná, palubný počítač, predné hmlovky, letné aj zimné gumené na diskoch, posilňovač riadenia, autorádio Panasonic na kazety + 4 reproduktory tónované sklá. tel. číslo - 0905 970 740, cena - 2000€

Úvodné informácie

XIV. Paralympijské hry Londýn 2012 sa uskutočnia v termíne 29. 8. - 9. 9. 2012

Londýn

Londýn je metropolou Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska. Je to mesto plné výstav, koncertov, divadiel, športu, tisíce podnikov, pubov a zaujímavých podujatí. Či ho navštívite prvýkrát, alebo tam žijete celý život, vždy je tam niečo nové a vzrušujúce. Londýn je jedno z najpôsobilnejších a zároveň najdôležitejších a najnavštevovanejších miest sveta. Veľký Londýn (1 579 km²) má oficiálne 7,29 mil. obyvateľov, čo ho radí spolu s Moskvou k najľudnatejším mestám v Európe.

Prvé zaznamenané meno mesta dnes známeho ako Londýn, bolo Londinium. Bola to vtedy osada, ktorú v roku 43 po Kristovi založili rímske légie cisára Claudia. Gaius Iulius Caesar však prišiel do Británie už o 97 rokov skôr a prekročil rieku Temžu blízko neskoršieho Londýna. Na začiatku 7. storočia prišla do Londýna kresťanská misia z Ríma a bol založený prvý chrám Sv. Pavla. Po dlhých rokoch bojov o moc sa Británia v 18. storočí, už zotavená z občianskej vojny, rozvinula v obchodnú a priemyselnú veľmoc. Londýn

sa stal centrom bankovníctva, silnela trieda kupcov a inteligencie. Stále trvajúca námorná prevaha položila základy britského impéria. Dnešný Londýn zahŕňa 32 správnych obvodov, vrátane Mesta Westminster.

Logo a maskot hier

Logo hier v Londýne má základný tvar rovnaký pre OH aj pre PH a jeho tvorcovia vychádzali z myšlienky dostupnosti účasti na hrách pre každého človeka. Paralympijské logo má predsa len svoju jedinečnosť, ktorá je daná znakom Medzinárodného paralympijského výboru a súčasne svetlým odtieňom charakterizujúcim súčasnosť, ktorá sa vryje do pamäte ľudí, ako predstavenie celého sveta v Londýne 2012.

Maskot PH Londýn 2012 dostal meno Mandeville podľa názvu miesta zrodu Paralympijských hier v Stoke Mandeville. V deň otváracieho ceremoniálu OH Londýn 1948, Sir Ludwig Guttmann usporiadal vlastné športové súťaže v Stoke Mandeville pre vojakov z II. svetovej vojny, ktorí zostali na vozíčkoch. Tieto hry sa rozrastali až sa stali hrami Paralympijskými. Maskot o sebe sám hovorí: „Samozrejme, mám rád paralympijské športy a paralympionici sú úžasní. Milujem stretávať ľudí, ktorí nás robia odlišnými a tiež tých, ktorí nás dávajú dohromady. Som vždy pripravený konať. Teraz však už niet viac času na stretávanie sa s takým množstvom ľudí a skúšať dosahovať výzvy. Ľutujem“.

Miloslav Bardiovský tretí na pretekoch v Nemecku

Dátum: 27.07.2011 | Rubrika: SPV |

Slovenský zdravotne postihnutý diskár – vozičkár Miloslav Bardiovský obsadil na medzinárodných majstrovstvách Nemecka v Singene 3. miesto výkonom 17,33 m. Ten kom júna na pretekoch v Novom Měste nad Metují prvý raz prekonal 20-metrovú hranicu a výkonom 20,14 m iba 16 cm zaostal za svetovým rekordom vo svojej kategórii.

„Súťažili sme v podmienkach absolútne nevhodných pre

atletiku. Pršalo, fúkal vietor a bolo veľmi chladno. Chcel som znovu prekonať 20-metrovú hranicu, ale v takomto počasí to nebolo možné,“ povedal na margo pretekov v Nemecku 51-ročný Hlohovčan. Najbližšie sa predstaví v závere augusta v Olomouci na pretekoch pod hlavičkou Medzinárodného paralympijského výboru (IPC). Informoval denník Šport.

Oceňovanie najúspešnejších športovcov mesta Nitry za rok 2010

Stalo sa už tradíciou, že mesto Nitra každoročne oceňuje najúspešnejších reprezentantov na športovom poli.

Inak tomu nebolo ani tento rok, kedy sa pod záštitou primátora mesta Jozefa Dvonča sa zišla elita nitrianskeho športu na odovzdaní cien v Synagóge.

Športová komisia, menovaná primátorom mesta, v spolupráci s regionálnymi médiami a MY Nitrianskymi novinami, vybrala najlepších jednotlivcov aj kolektívy v kategóriách seniorov i juniorov. Nezabudlo sa ani na zdravotne postihnutých športovcov, trénerov alebo nitrianske nádeje. „Myslím si, že aj starať sa o rozvoj športu v Nitre patrí k našim kompetenciám. Robíme všetko pre to, aby mali ľudia v meste chodiť kde športovať, prípadne sledovať športové podujatia. K tomu, aby sme to svojim spôsobom podporili, oceňujeme každý rok najlepších športovcov nášho mesta,“ povedal k podujatiu primátor Nitry Jozef Dvonč. Darí sa mnohým kolektívom. To treba povedať otvorene. Keď si zoberiete basketbal, volejbal alebo aj futbal a hokej, za rok 2010 robili mestu dobré meno.

Jozef Dvonč, primátor mesta Nitry

Tých úspešných športov je tu veľmi veľa, ťažko ich vymenovať,“ netajil spokojnosť primátor.

Boli ocenení aj zdravotne postihnutí športovci:

Juraj Zavarský – ŠK TPav Nitra – šach telesne postihnutých športovcov. Na 11. Majstrovstvách sveta IPCA v poľskom Bialistoku získal 4. miesto, na trnavskej paraolympiáde 1. miesto, na turnaji Rapid-Nitra v ťažkej konkurencii získal 2 zlaté medaily, zúčastňuje sa všetkých pretekov v šachu TPŠ v SR a spoločne so zdravými šachovými hráčmi dosahuje v lige zaujímavé výsledky.

- Gizela Bíliková – OZ Arabeska – moderná gymnastika. V júni v roku 2010 sa ako jediná zástupkyňa Slovenskej republiky zúčastnila celosvetovej testovacej súťaže (Test Event) špeciálnych olympiád v Aténach v Grécku, kde získala za zostavu: obruč, lopta, stuha, kužele a viacboj 5 zlatých medailí. - Ľudmila Šišáková – ŠK NSŠ Scorpion Nitra – aplikovaný stolný tenis. M-SR 4. miesto a na Medzinárodnom turnaji obsadila taktiež 4. Miesto.

Redakcia Vozičkára srdečne blahoželá!

Juraj Zavarský za šachovnicou a pri podpise do pamätnej knihy

Vľavo ocenený Juraj Zavarský, navrhovateľ za ŠK TPav Nitra Viliam Franko a Anna Homolová

Stolný tenis vozičkárov

Som obyčajný 45 ročný človek z Nitry, ktorý sa za nepriazne osudu dostal na invalidný vozík asi pred 7-mi rokmi. Celý môj život sa mi vtedy postavil na ruby, teda čo bolo pre mňa kedysi úplne samozrejmé, stalo sa zrazu nedosiahnuteľné. Keďže som ešte nebol taký starý snažil som sa niekde v živote nájsť si uplatnenie, respektíve zmysel ďalšieho života.

Ako som sa s tými 7-mi rokmi na invalidnom vozíku vysporiadal?

Začal som študovať na vysokej škole SPU v Nitre, ktorú som úspešne ukončil s titulom inžinier. Ale nestačilo mi to, cítil som potrebu ďalej sa niečím zaoberať, niekde nájsť uplatnenie. Už popri štúdiu na vysokej škole mi v tom veľmi pomohli úžasní ľudia, tiež telesne postihnutí, konkrétne pán Vladimír Ballai a pán Pavol Elgyutt z Nitry. Títo páni ma priviedli k stolnému tenisu. S nimi som absolvoval tréningy v Nitre na ZŠ Topol'ová. Môžem s istotou povedať, že nebyť dobrej partii na tréningoch, tak by som to už viackrát zabalil.

Postupne ma tento šport chytil stále viac a viac, preto úskalí tu nebudem opisovať.

potrebné. Skrátka úžasný človek. Kiež by takých úžasných ľudí ako stretávam ja pri tréningoch bolo viac, potom by sme sa viacerí mohli stretávať na slovenskej lige telesne postihnutých športovcov v stolnom tenise. Aj tu je veľa úžasných ľudí, či už samotní hráči, ako aj ľudia zo zákulisia, ktorí nám tieto stretnutia organizujú a realizujú.

Stolnotenisová liga vozičkárov sa hrá v rôznych mestách na Slovensku (Žarnovica, Kováčova, Pezinok, Myjava, Hlohovec, Ružomberok). V Ružomberku sa konajú aj majstrovstvá Slovenskej republiky telesne postihnutých v stolnom tenise. Je to vyvrcholenie celoročnej driny jednotlivých športovcov. Stretávajú sa tu a aj na ostat-

M SR - účastníci turnajov - zahájenie.

ných ligových stretnutiach ľudia z východu od Košíc, zo západu od Bratislavy, skrátka z celého Slovenska. Láska k tomuto športu nás všetkých spája, aj keď nám nie je vždy najlepšie, keď nás niečo bolí, alebo trápi. Spomeniem si na ostatných športovcov, to ma posilní, povzbudí a posunie kúsok ďalej.

Keď si tak spomeniem na moje začiatky, (ani do loptičky som nevedel trafiť, nieže by to bolo teraz o moc lepšie, ale teraz ma to baví). Bolo to ťažké, ale dalo sa to prekonať a keď som to prekonal ja, určite to dokáže každý. Každý z Vás, ktorý ma len trochu snahu niečo v živote zmeniť a dosiahnuť. Tak, ak máte nejakú predstavu, čo by ste radi robili, alebo čo by ste chceli dosiahnuť, skúste sa poobzerať po svojom okolí. Nájdite si aj Vy nejakých úžasných ľudí, ktorí Vás budú posúvať vpred a ďalej. Nemusí to byť len stolný tenis, môže to byť niečo iné. To, čo Vás uspokojí a naplní.

To Vám všetkým praje Staník Peter z Nitry

Bližšie Info o lige vozičkárov v stolnom tenise nájdete na <http://beta.stp.sk/>

Dobrovodská - Staník.

Radšej Vám skúsím napísať niečo pozitívne. Toho času trénujeme spolu s ďalšími nadšencami tohto športu v Seniorskom centre na Baničovej ulici v Nitre – Klokočina. (úžasné zariadenie pre seniorov a telesne postihnutých občanov z Nitry a okolia, ale o tomto zariadení niekedy inokedy, slovo úžasné zatiaľ hovorí samo za seba). Ďalšie tréningy absolvujem na Športovom gymnáziu na Slančíkovej ulici v Nitre. Ja mám asi veľké šťastie na úžasných ľudí, pretože s takýmito úžasnými ľuďmi sa stretávam nielen na Klokočine v Senior centre, ale aj v ŠOG Nitra. Moja veľká vďaka patrí všetkým trénerom na ŠOG Nitra, ktorí sa mi venujú, najviac však pánu Antonovi Kutíšovi, ktorý ma vie perfektne podržať, poradiť, ale aj pokarhať, ak je to

Kánová - Čabák.

Handbikeri opäť hľadali talenty v Dudinciach

Dátum: 20.07.2011 | Rubrika: [SPV](#) |

V dňoch 4.-7. júla sa v Dudinciach uskutočnil tradičný „Handbike camp“, ktorý je zameraný na hľadanie ďalších adeptov tohto atraktívneho športu – ručne poháňaných bicyklov. Do penziónu U Mlynárky ich tohto roku zavítalo dvanásť. Kemp, ktorý organizoval Športový klub zdravotne postihnutých Ďumbier - Lopej, podporili SPV a Nadácia SPP.

„Pozvali sme všetkých, ktorí zatiaľ nenašli odvahu, ale radi by si vyskúšali jazdu na handbiku“, uviedol hlavný organizátor a predseda ŠK ZP Ďumbier – Lopej Ladislav Bočkor.

Z vlaňajších záujemcov už dvaja aktívne pretekajú dokonca na medzinárodnej úrovni. V najbližšom čase by sa mali podrobiť lekárskej klasifikácii v Dánsku. Celkove majú v klube šesť pretekárov a štyri handbiky. Práve ich zabezpečenie je finančne náročné a zatiaľ bráni masovejšiemu rozvoju tohto športu u nás.

Slovensko v ňom získalo doteraz na PH jednu zlatú a dve strieborné medaile, o ktoré sa postaral Rastislav Tureček. V poslednom období dosahuje výborné výsledky medzi ženami Anna Oroszová.

Aj v šachu vládnu emócie

Prvý júlový týždeň sa stali Piešťany svetovými - vďaka účastníkom 11. majstrovstiev sveta telesne postihnutých šachistov, ktoré usporiadal Šachový klub Ružomberok. Sloganom majstrovstiev bolo: „Šach bez bariér“.

V Piešťanoch sa bojovalo nielen o medaile v štyroch kategóriách /muži, ženy, juniory, juniorky/ ale aj o postup na šachovú olympiádu v tureckom Istanbule 2012. Organizátorom sa podarilo urobiť turnaj aký vo svojej histórii nemá obdobu.

V hlavnej kategórii bojovalo o titul 29 pohybovo postihnutých šachistov z jedenástich štátov. Hralo sa švajčiarskym systémom na deväť kôl.

Majstrami sveta sa stali ruskí šachisti Andrei Obodchuk a Galina Melnik. Juniorské zlato si vybojovali Lukasz

Nowak (POL) a Slovenská reprezentantka Nikola Konkoľová.

Andrei Obodchuk, obhájil v Piešťanoch prvenstvo z predchádzajúceho šampionátu, uhral osem bodov, keď sedem partii vyhral a dve remizoval. Galina Melnik taktiež obhájila minulo-ročné prvenstvo, ale musela oň veľmi tvrdo bojovať. Na titul jej stačilo uhráť 4 body.

Po prvý raz sa na MS IPCA hralo oficiálne aj o tituly v juniorských kategóriách. Bolo prekvapením, že sa ruským juniorom, ktorí prešli sitom kvalifikácií a do Piešťan dovezli to najlepšie čo doma majú nepodarilo získať najcennejšie medaile.

Vo všetkých štyroch kategóriách sa o medailovom poradí rozhodovalo v poslednom, deviatom kole. Pokiaľ

niekto očakával, že sa bude niešť v remízovom duchu tak sa veľmi mylil. Veľký počet rezultatívnych výsledkov rozhodol o medailách.

Muži: 1110Od prvého kola sa suverénne prezentoval za šachovnicou nasadená jednotka – úradujúci majster sveta Andrei Obodchuk z Ruska, ktorý svojim súperom umožnil iba dve remízy. Jeho veľkým prenasledovateľom bol ukrajinský medzinárodný majster Igor Yarmonov.

S veľkým odstupom 1,5 bodu boli hráči, ktorí v poslednom kole bojovali o bronzovú medailu. Popri slovákovi Jurovi Zavarškému to bol český kolega Vít Valenta a taliansky reprezentant Ruben Bernardi.

Najťažšiu pozíciu v poslednom kole mal práve náš hráč Juro Zavarský. „Obodchuk nie je Fischer“ prehlásil Juro keď sa dozvedel žrebovanie. Pevne veril, že bohyňa šťastia Caissa mu bude naklonená a že získa drahocenný bronzový kov a tým aj postup na šachovú Olympiádu.

Prvé miesto podľa očakávania si zabezpečil ruský medzinárodný majster Andrei Obodchuk, ktorý v poslednom kole porazil slovenskú mužskú jednotku Jura Zavarškého pre ktorého to znamenalo jedinou prehru v turnaji a tým pádom aj stratu nominácie na šachovú Olympiádu. Striebro si odnáša ukrajinský medzinárodný majster Igor Yarmonov, ktorému medailu zabezpečovala aj prehra v poslednom kole. Bronzovú priečku obsadil sympatický český reprezentant Vít Valenta, ktorý sa MS IPCA zúčastnil po prvýkrát a v poslednom kole prekvapivo zvíťazil so strieborným medailistom.

Skončiť na štvrtom mieste znamenalo aj miestenku na budúcoročnú olympiádu, ktorú po tuhom boji získal Rus Viktor Strekalovski.

Zo slovenských reprezentantov v konečnom poradí najlepšie skončil na peknom 6. mieste už spomínaný Juro Zavar-

Víťaz turnaja: Andrei Obodchuk z Ruska.

Najlepší slovenský hráč: Juraj Zavarský.

ský. Možno viac odvahy v úvodných kolách by znamenalo postup na Olympiádu.

S turnajom môže byť spokojný aj Marcel Dirnbach, ktorý svojou hrou milo prekvapil viacerých účastníkov a zároveň si splnil svoj sen zahrať si na MS. Pokiaľ mu zdravotný stav umožní štúdium šachu, MS IPCA sa môže zúčastňovať pravidelne.

Ženy: Posledné kolo v päť člennej ženskej kategórii sa nieslo v napätom duchu. Každá v prípade víťazstva mohla skončiť na medailových miestach. Prvenstvo si práve aj vďaka výhre v poslednom kole z MS IPCA odnáša ruská šampiónka FM Galina Melnik pred Eleonou Kurochkinou taktiež z Ruska.

V poslednom kole vyhrala aj hráčka s dovtedy najmenším počtom bodov Ruska Marina Kaydanovich a to ju katapultovalo na 3. miesto pred slovenskú reprezentantku Nikolu Konkoľovú, ktorá si aj napriek prehre v poslednom kole vybojovala ako jediný účastník z našej výpravy účasť na svetovej šachovej olympiáde v tureckom Istanbule.

Juniory: Najväčším prekvapením tohtoročných MS IPCA bolo víťazstvo v juniorskej kategórii doposiaľ neznámeho poľského veľmi ťažko postihnutého juniorského hráča Lukasza Nowaka, ktorý celkovo skončil na 11. mieste. Druhé miesto obsadil ruský reprezentant Grigory Doronkin. Tretie miesto získal taktiež veľmi ťažko telesne postihnutý Andrej Tersinsev z Ruska.

Najväčší aplaus /standing ovation/ zažil poľský juniorský majster sveta pri vyhlasovaní výsledkov. Takéto emotívne ocenenie nenechalo u prítomných ani jedno oko suché.

Slovenský reprezentant Marek Ardamica /najmladší účastník turnaja/ veril tomu, že dokáže porážať ruských repre-

zentantov. Prax však ukázala, že ešte má čo doháňať a my pevne veríme, že nás v nasledujúcich ročníkoch milo prekvapí. Nakoniec medzi juniormi skončil na piatom mieste.

Juniorky: Táto kategória nám priniesla najväčší úspech keď palmu víťazstva si odniesla slovenská reprezentantka Nikola Konkoľová z Rojkova. Druhé miesto obsadila najlepšia juniorská hráčka z ruského výberu telesne postihnutých Ekaterina Shchukina.

„B“ turnaj Zároveň z MS IPCA sa hral Open FIDE turnaj pre hráčov, ktorí nemohli hrať v hlavnom turnaji. Víťaz tohto turnaja ukrajinec Gnechko Ruslan bude reprezentovať družstvo IPCA na šachovej olympiáde.

Záverečný ceremoniál organizátori spojili s kultúrnym programom.

Hodnotné ceny pre víťazov jednotlivých kategórií odovzdávali:

- primátor mesta Piešťany Remo Cicutto – záštita turnaja
 - zástupcovia hlavného partnera CZECHOSLOVAK REAL – Ing. Vladislav Stanko, Managing Director, Lucie Smatanová mediálna tvár a víťazka FACE OF THE YEAR 2011 a čestný hosť Petronela Pribilová, finalistka Miss Slovensko 2009
 - riaditeľ turnaja a predseda Šachového klubu Ružomberok Marek Zelnický
 - hlavný rozhodca Karol Pekár
- Súčasťou záverečného hracieho dňa bol aj bleskový turnaj kde účastníci obdržali hodnotné vecné a finančné ceny.

Vo večerných hodinách sa uskutočnil pre všetkých účastníkov záverečný banket spojený s hudbou a ochutnávkou slovenských grilovacích špecialít.

Organizátori zabezpečili jednotlivým výpravám odvoz na letiská a železničné stanice čím zvýšili kredit nielen turnaja ale aj Slovenska.

V Piešťanoch sa konal aj kongres IPCA kde bol chorvátsky Split schválený, ako usporiadateľ 12. MS IPCA v roku 2012. Zároveň bolo usporiadateľom povolené navýšiť štartovné na 550 € na hráča a 500 € na doprovod a realizačné tímy.

13. MS IPCA v roku 2013 by sa mali konať v Indii.

Na kongrese bol zvolený viceprezidentom organizácie IPCA slovenský zástupca Ing. Emil Konkoľ.

Výbor IPCA pracuje v zložení: Prezident, Zbigniev Pilimon z Poľska, a viceprezidenti Svetlana Garasimová z Ruska a Emil Konkoľ zo Slovenska.

Ing. Emil Konkoľ, hovorca IPCA

Nikola Konkoľová 1.miesto MS IPCA.

Konečná tabuľka po 9 kolách

Por.		T	Meno	FED	1.Rd	2.Rd	3.Rd	4.Rd	5.Rd	6.Rd	7.Rd	8.Rd	9.Rd	Bod y
1		IM	<u>Obodchuk Andrei</u>	RUS	15w1	10s1	7w1	9s1	3w1	2s½	4w1	5s½	6w1	8.0
2		IM	<u>Yarmonov Igor</u>	UKR	14s1	4w1	9s0	17w1	5s1	1w½	13s1	7w1	3s0	6.5
3			<u>Valenta Vit</u>	CZE	24s1	29w1	5s½	16w1	1s0	4w0	11s1	8w1	2w1	6.5
4			<u>Strekalovski Viktor</u>	RUS	18w1	2s0	8w1	12s1	9w1	3s1	1s0	6w0	5w1	6.0
5			<u>Bernardi Ruben</u>	ITA	22w1	12s½	3w½	13s1	2w0	23w1	10s1	1w½	4s0	5.5
6			<u>Zavarský Juraj</u>	SVK	8w½	11s½	20w½	18s½	12w1	7s½	21w1	4s1	1s0	5.5
7			<u>Vodyasov Evgeny</u>	RUS	25s1	16w1	1s0	11w1	23s0	6w½	9s1	2s0	10w1	5.5
8			<u>Chalukhin Anatoly</u>	RUS	6s½	27w1	4s0	10s0	15w1	22w1	23s1	3s0	16w1	5.5
9		IM	<u>Mikheev Stanislav</u>	RUS	23w1	13s1	2w1	1w0	4s0	10s0	7w0	25s1	19w1	5.0
10			<u>Anfinogenov Artem</u>	RUS	21s1	1w0	23s½	8w1	14s½	9w1	5w0	17s1	7s0	5.0
11			<u>Nowak Lukasz</u>	POL	17s1	6w½	12w½	7s0	19w½	26s1	3w0	24s1	15w½	5.0
12			<u>Tillmann Marc</u>	SUI	28s1	5w½	11s½	4w0	6s0	16w0	20s1	18w1	23s1	5.0
13			<u>Pronin Vladimir</u>	RUS	26s1	9w0	29s1	5w0	16s1	17w1	2w0	19s½	14w½	5.0
14			<u>Doronkin Grigory</u>	RUS	2w0	18s½	19w1	20s1	10w½	21s0	17s½	23w1	13s½	5.0
15			<u>Tatareik Vladimir</u>	CZE	1s0	24w½	27s1	23w0	8s0	18s1	26w1	22w1	11s½	5.0
16			<u>Kovacevic Krsto</u>	CRO	20w1	7s0	28w1	3s0	13w0	12s1	19w½	21s1	8s0	4.5
17			<u>Marievsky Maxim</u>	RUS	11w0	19s1	22w1	2s0	18w1	13s0	14w½	10w0	-1	4.5
18			<u>Tersinsev Andrey</u>	RUS	4s0	14w½	24s1	6w½	17s0	15w0	-1	12s0	28w1	4.0
19		W F M	<u>Melnik Galina</u>	RUS	27s½	17w0	14s0	25w1	11s½	20w1	16s½	13w½	9s0	4.0
20			<u>Kestlane Harry</u>	EST	16s0	25w1	6s½	14w0	24s½	19s0	12w0	-1	26w1	4.0
21			<u>Virfel Roman</u>	RUS	10w0	23s0	25s½	24w1	29s1	14w1	6s0	16w0	22s½	4.0
22			<u>Kurochkina Elena</u>	RUS	5s0	26w1	17s0	28w½	27w1	8s0	25w1	15s0	21w½	4.0
23			<u>Koszela Stanislaw</u>	POL	9s0	21w1	10w½	15s1	7w1	5s0	8w0	14s0	12w0	3.5
24			<u>Koerber Antonin</u>	CZE	3w0	15s½	18w0	21s0	20w½	-1	29s1	11w0	27s½	3.5
25			<u>Kaydanovich Marina</u>	RUS	7w0	20s0	21w½	19s0	-1	28w1	22s0	9w0	29s1	3.5
26			<u>Ardamica Marek</u>	SVK	13w0	22s0	-1	29w½	28s1	11w0	15s0	27w½	20s0	3.0
27			<u>Dirnbach Marcel</u>	SVK	19w½	8s0	15w0	-1	22s0	29w½	28s0	26s½	24w½	3.0
28			<u>Konkolova Nikola</u>	SVK	12w0	-1	16s0	22s½	26w0	25s0	27w1	29w½	18s0	3.0
29			<u>Shchukina Ekaterina</u>	RUS	-1	3s0	13w0	26s½	21w0	27s½	24w0	28s½	25w0	2.5